

ACTS

*God-hu hesi Aru'aho mëmi'iröhëni mae uëvade
jö Iesuhu jövade jöhoje.*

¹⁻² O asë'e Theophilus ave jöho naro jajivo'ië'e. Urimë'i Iesuhu mue rabe rabe vaejade jöho naro jajivo barëjamu ja adahaneje. Huro muoho aevo'i vaenugoromo mue vaebe jöe röjëhibe ëhi'oibe ruejuvo God-ro uavamu ö'idöre ajiomadeje. Uri-more jöho na ëhi jajivodeje. Röhu Iesuro ö'idöre ajiomo'irögoro God-are Aru'aho hesi darugohuro jögoroho apostle ömo'ömoho bojëmijadeje jabumë mami'e hesi baejëvë'ëro.

³ Guomoromo ri'øjë'ëro majae aho'obëhe 40 hesi uhure jabisi nunire rueromo hesi arijo'arije röjahirovo'i hinövadeje. Röjahirovamu jaburo garomo uvareje: Iae hijajëjo. Huro jabisi nunire rueromo God-hu böröme namiromo mue-bejavuaje ë hesi jöho majëhi'ego henövareje.

⁴ Hejamu huro jabu'o hiromo uëvadeje: Naro mami'e uëvode höjo: Vavuohuro suvuoroho mëmi'ajëjo. Ëhuni Jerusalem va'irarijoho nadi nugo va'i ë amoremu raromoromo ë suvuoroho mueberëjo.

⁵ Suvuoro hesi bëhoho ëhi höjo. Urimë'i John jovëro bapataeto vaejëvade höjo. Bogo majae ëgoho baebe va'ë'iro God-ro hesi Aru'ahoho mëmiromo ëhuro jovoho bogo a'i Aru'ahohuro bapataeto vaejëvo'ajëjo.

Iesuhu ö'idöre ajiomade jöhoje.

6 Ëhi'amu iae apostle ömo'ömohuro Iesu'o gemuore jioruomë'ëro uavareje: Bada na ja avevejö'e ajamui'iramu Israel rajoho nomëro urimo ë'arëhi ëhi masije riravoromo sa'a ioro'ioroho muebejëvo'ejarëjo o bogajo.

7 O bogajamu uëvadeje: Ëhi jië'e muoho bövioho bise'oho divare majare jio'amoröhoho hesi Vavuohuro bamë'ëro ëhu'ëro bogo ga'a'arujëjo.

8 Iae ëhi höjo röhu God-are Aru'ahohuro jemesirire ruvebi'iramu darugoho bae'a'arujëjo. Baenugoromo naehu diehi diehi ë'amu gavarije jöho ë jöho Jerusalem amore majëhibe Judea sa'ae bövioho majëhibe Samaria sa'ae bövioho majëhibe sa'ae gö gö majëhibe jijiho barë'arujëjo.

9 Ëhi uëvamu hegoro gavareje hu ö'idöre ajiomamu God-ro uavë'ëro. Ajiomamu suëro riogivë'ëro hu bogo gavareje.

10 Röhu ajiomamu bogo gavë'e ö'idöho ëma ërimahamu gavë'i ae niö'lí ajivë'e niögu io'amë'oho jaburo ma-majioho rueromo bëhire rirarovareje.

11 Rirarovoromo uëvareje: Asë'e Galilee rajomë jemë rabëni riravoromo ö'idöho ërimaharujëjo. Ëaho Iesu jemesirire jioromo ö'idöre ajiomë'ëro sionëro ruvebi'ajëjo. Sue uhure ajiomamu gavar-ijëhi ëhi rue'a'ajëjo.

Judas-are siono baeromo apostle jioröhe a bae-jare jöhoje.

12 Ëhi majëhijamu hegorovo apostle ömo'ömohuro Olives Dahorure jioromo öri

dunonö 1 kilometre rabu'e vuonorö'ö va'oromo abo Jerusalem va'o suorovareje.

13 Suorovonugoromo va'oromo urimo raromonövare döre osa gagore ë iojiomareje. Ëapostle jabesi ihoho Peter John James Andrew Philip Thomas Bartholomew Matthew o Alphaeus-are harihe James o Simon. Röhu Simon hu Jew rajehu jabesi mueberovo'i nimade aho jiadeje. O apostle gö James-are harihe Judas jiadeje. Apostle jabesi ihoho ëhi jio'amadeje.

14 Ëaribövioho aho'obëhe ë iojiomoromo Iesuare ö ömo'ömoho hesi vëme Mary magonaho ioro'ioroho ë ariböviohu'o gemu mae raromoromo God-are örire jöe ato'i arinövareje.

15 Ëhi'oromo majae vemino'e barëjamu evare Iesu mae uehorovarue aribövioho 120 rabu'e ëho jaburo gemuore gagovorovë'ëro Peter-ro ri'örömo uëvadeje:

16 Ö mueno'ohumë Judas-hu ë'ade jöho God-are surire jajivarëhi öre gö bogojië'ëro iae ëhi jiade höjo. Urimë'i God-are Aru'ahohuro David uavamu Judas-hu majae ijönö vaeröhe jöho jajivade höjo. Judas hu aehu Iesu guduamojöro öri röjëhijade ae jiade höjo.

17 Hu no'o gemu mae hi juvonövade höjo. Huro no'o bimuvoromo mue gemu vaeröhego ëhuni Iesuro hu baejade höjo.

18 Peter-ro ëhi jövadeje röhu hesi jö bëhoho Judas-hu mu sisë vaeromo ujuohade ë ijo bajohuro ëhuro sa'aho imadeje. Imoromo ë sa'are beruvebiromo dëho tögömamu dë hötöre suoro suoro baeromo guomadeje.

19 Guomamu ë jöho Jerusalem raje ae aho'obëhe jaburo henugoromo ë sa'aho jabesi jöero Akeldama jumuvarere. Akeldama huotovë'e hesi bëhoho Kö Rovë'e Sa'ahoje.

20 Amo Peter-ro Judas-are jö vituoho majëhiromo uëvadeje: David-ro Judas-are jöho Psalms surire jajivoromo uvë'e höjo:

Hesi amoho a rumo'e jioröhe höjo.

Nadi a göho öho hi'irajo.

O jö göho uvë'e höjo: Ae göëro hesi sionoho baeromo mue bae'a'ajëjo.

21-22 Ëhi uvë'ego na negajëjo ae gemuëro Judas-are sionoho baeromo no'o gemu mae juvoromo Bada Iesu ri'özé'ëro hijamu nunehu gavade jöho ae majëhinövoröhego. Na negajëjo Iesuhu no'o hibe juvo'ego John-hu bapataeto mu vaejamu aeko'i no'o hibe ruejuvo Iesu ö'idöre ajiomamu éhi hiemu hibe rovade éhi jië'e ae jio'iröhego.

23 Peter-ro éhi uëvamu hegorovo rueho jaburo ae niö'i jabesi ihoho uvareje Judas-are sionoho baeröhego. A gö hesi ihoho Joseph jiadeje. Ëa hesi iho göho Barsabbas jio'i iho göho Justus jiadeje. Hesi ihoho niö'i gemu jiadeje. O a gö hesi ihoho Matthias jiadeje.

24 Ëæ niö'i jabesi ihoho uvonugoromo God-are örire ëninamiromo uavareje: Bada ae aho'obëhe nosi dë vövöbajo'oho jero gövuanue höjo. Ëhuni ae niö'i röhu di aho gemu nimanuoho jero röjahuijego no bae'irarëjo

25 éhuro hu Judas-are sionoho baeromo apostle muoho vae'iröhe höjo. Ëhesi bëhoho urimë'i

Judas apostle jië'ëro röhu muoho vuonugo'i guomoromo hesi röho sisëre va'ade höjo.

26 God éhi uanugoromo munë inine ömëvonugoromo ë ae niö'i jabesi ihoho ë munë jabesi döre jajivoromo hevö gagore ba'amoromo hijiohijiovareje ga'iro di aho bae'iröhoho jiego. Hijiohijiovoromo gavareje bae'iröhe aho Matthias jiamu gagorovo uavareje huro Iesuare apostle 11-ho jabu'o gemuore juvonövoröhego.

2

God-are Aru'ahehu ruvebijade jöhoje.

1 Éhi'amu Pentecost majaho rovamu Keriso mae uehorovarue aribövihuro aho'obëhe osae gemuore raromoruomadeje.

2 Raromoromo ma-majioho hejareje buru börömonö'e ö'idöre jioromo ruvebiromo jabuhu raromarue osaho aho'o huosihuosihavamu.

3 Huosihavamu hejë'i gavareje vëni hödu va'ëne bitaroho rumorovoromo ae gemu gemu jabesi simano döre jiorovamu.

4 Jiorovamu gagorovo God-are Aru'ahohuro ae aho'obëhe jabesi dë vövöbajo'ere abueromo rarovadeje. Rarovoromo bitaroho ajëmijamu aevoromo huë göëro göëro jöe vaerovobe va'areje.

5 Röhu Jew rajo ae göëro göëro Jerusalem amore ë raromoruomadeje God mae uehorovaruëro jië'ëro sa'ae göre göre jioromo rueruomë'ëro.

6 Jerusalem raromoromo hejare Iesuare aribövihuro atavavamu hegrovoro ae aho'obëhe gemuore rueromo gagovoruomadeje.

Gagovoromo ae gemu gemu hejare jaburo jabesi huë göero göero vaerovavamu hegorovo hire görö'löjëvadeje.

⁷ Hire görö'löjëvamu ri'öromo uvoruomadeje: Jabumë bogo nosi sa'ae gemuoho jio'i Galilee rajemu jioruomajëjo.

⁸ Ëhi jië'oho diehi'oromo nosi huë göero göero ato'ego no hejaruëjo.

⁹ No Parthia sa'a raje javuajëjo. Media raje Elam raje Mesopotamia raje Judea raje Cappadocia raje Pontus raje Asia raje

¹⁰ Phrygia raje Pamphylia raje Egypt raje javuajëjo. Cyrene amo bëhire Libya sa'a raje javuajëjo. Rome amo raje javuajëjo.

¹¹ Rome amo rajo a ioro'ioroho Jew rajo ae javuajëjo. A ioro'ioroho bogo Jew aehu javuo'i röhu Jew rajo jabesi muoho noro ijönö baejë'e javuajëjo. Crete sa'a raje javuajëjo. Arabia sa'a raje javuajëjo. No sa'ae gö gö ëhi javuajëjo. Röhu no ae aho'obëhe hebe rovaruëjo God-hu mu masije gö gö ë'ade jöho ë aribövioho jaburo ae gemu gemu nosi jöero atavavo'ego.

¹² Ëhi uvoromo ae aho'o tiöromo uehore gö gö baeromo uarovareje: Diehi'ego ëhioho ë'aruëjo.

¹³ A ioro'ioroho bogo ëhioho uvo'i a'i massivëgoromo uarovareje: Ëaribövioho rihu'e jovo sisë ue'aho avohë'ëro simane huotovëho'ego ë'aruëjo.

God-are Aru'ahehu rovamu Peter-hu Iesuare jö majëhijade jöhoje.

14 Ëhi'amu Peter-ro apostle ioro'iore 11-ho jabu'o gemu mae jië'ëro ri'öromo ae aho'obëhe ma-darugo'o uëvadeje: Jew raje Jerusalem raro-marujohumë ae aho'obëhe naehu jö jövo'ië'ajoho avo'avoho hehëjo.

15 Jemëro uvarujëjo: Ave aribövioho simane sisërëjë'lëro ë'aruëjo. Bogo ëhioho höjo rabëni majae rojomanovego vörö'e jovoho aho bogo ue'ahoruomajëro jië'lëro.

16 Ëhuni bogo ëhioho jio'i a'i ë mu hesi bëhoho urimë'i Joel-ro ave jöho God-aro baeromo jajivromomo uvade höjo:

17 God-ro uövuavohijajo: Ijo tugoho'i majaho rue'iramu naro ave muoho vae'ejëjo.

Naro nasi Aru'ahoho jovonö'e otehëho'iramu ae magonahe aho'o rumorovo'ajëjo.

Rumorovo'iramu jemesi ujo ömo'ömoho a'o magonaho'o nasi jöho huruoho'aruëjo.

Jemesi a i'ohuro nasi muoho nia'ovoro ga'a'aruëjo.

Jemesi a mavojohuro momorö'öromo mue gemuoho ga'a'aruëjo.

18 Ëho majaho rue'iramu nasi Aru'ahoho otehëho'iramu nasi mu vaejarue aho magonahoho jabu'o rumorovo'ajëjo.

Rumorovo'iramu nasi jöho huruoho'aruëjo.

19 Ö'idöre vörö'e muoho vae'ejëjo.

Sa'are darugo'e muoho ömo'ejëjo.

Sa'are ömo'iramu köemu jioromo vëne ravoromo u'e ajiomo'ajëjo.

20 Ö'idöre vae'iramu majaho ramoramovoromo manaeroho kö'e jio'a'ajëjo.

Badare aji'e majä börömo rueröhe ë hesi urimo
ëho jio'a'ajëjo.

21 Evare ae rahu Badani uvë'oho maro jëvo'ajëjo.

22 Röhu Israel rajomë ave jöho hehëjo. Naro Nazareth raje Iesuare jöho majëhi'ië'ajëjo. God-ro Iesu ajamijamu bogo gavarue darugo'e muoho vae'amade höjo ëhuro jemëro tiöromo masama'e uvo'irarijego: Iesu bogo ëma rue'i God-ro nugö'öjamu rovade höjo. Ëmuoho jemesirire vaejë'ero jemë'o iae gavaruje höjo.

23 Ëaho jemesi övore rovade höjo God-ro ëhi nimoromo uvë'ëro. Jemesi övore rovamu jemëro baeromo sisë aribövioho uëvamu korosire anare höjo. Jemesi sisë höjo.

24 Röhu vavaene baeromo guomo raromoromo God-ro hesi vavaenoho avohahamu ri'öjäde höjo bogo ioro'ioremu guomoröhe ahuro jië'ëro.

25 Ëhi ri'ö'iröhe jöho urimë'i David-ro God-are surire jajivoromo uvë'e höjo:

Naro gavode höjo Badaro na'o gemu mae juvo'i hijamu.

Huro nasi bëhire juvo'ego na bogo juhuonivo'ejöjo.

26 Ëhuro dë vövöbajo'oho sasohevaje höjo. O bitarohuro nimorohë'i jöe jövaje höjo.

Iae nasi sino haho'oho guomo hesi höjo. Röhu na mae hiromo muebe'ejöjo hujeji God-ro ajemi'iröhego.

27 Ëhesi bëhoho guomevo'iramu vuovoromo ramaruiroho God ja nasi aru'ahoho ëho bogo nugeho'iramu bogo ioro'ioremuoho ëho hi'a'ajëjo.

Na jasi aëro jevë'ëro ëhu'ëro jero ajemi'iramu nasi sinoho bogo sagohorijevo'ajéjo.

²⁸ Naehu hiemu hi'irode öroho jero röjehijë'e javajëjo.

Jero na'o gemu mae juvo'ego ëhuro na nimoro-hevo avoho'ajéjo.

Iesuhu ëhi ë'iröhe jöho David-ro jajivade höjo.

²⁹ Aganomë naro nosi hijo miono'e David-are jöho jemesi örire huruoho majëhi'ejöjo. David guomamu guavare höjo. Hu guavare huoho jaruvohu'o aviae jiajëjo. Ëhuni hesi sinoho bogo sagohori'iröhe jöho hu bogo jövo'i Iesuare jöho jövade höjo.

³⁰ Ëhesi bëhoho David-ro jö God-aro baeromo juvaje aëro jië'ëro ijönö jioröhe jöho gavade höjo. Ëhu'ëro hu garomo uvade höjo: God-ro na jöe darugo ma'e majehiromo uevë'e höjo: God naro jasi uje gemu baeromo böröme bamö'ejöjo David jaehu öri ari'e muebejanuëhi ëhi ë'iröhego.

³¹ God-hu Keriso böröme bamoröhe jöho David-ro gavë'ëro ëhuni Kerisohu ri'öröhe jöho jajivromo uvade höjo:

Vuovoromo raromaruiroho God ja hesi aru'ahoho ëho bogo nugahamu bogo ioro'ioremuoho ëho hijade höjo.

Jero hu ajamamu hesi sinoho bogo sagohorija-hade höjo.

³² Röhu ë aho Iesu God-ro ajamijamu ri'öromö röhu maho hijade höjo. Hijamu hesi aribövioho aho'o no iae nunëro gavë'e javuajëjo.

³³ Ri'ö hiromo God-ro böröme bamamu ajiomoromo hesi övo manö hijë'e höjo. Hiromo

Vavuehu uavadëhi ëhi hesi Aru'ahoho bojamamu baeromo jovonö'e otehahuë'ëro jemë garomo hejaruje muoho nomëro vaejaruëjo.

34 Röhu Iesuhu God-arire ajiomade jöho iae mae jio'ego röjëhi'ejöjo. Iesuhu ajiomadëhioho David God-ariroho bogo ëhioho ajiomade höjo. David hu bogo ajiomade höjo röhu God-are surire jajivoromo uövuade höjo:

Bada God-ro nasi Bada uavade höjo:

Nasi övo manö rojo hijego
ja'o muorovarue aribövioho

35 naro ruahö'øjëvego
hörëro vijuvo taemo'amo'irane höjo.

Bada Iesuhu ajiro God-are övo manö hi'iröhe jöho David-ro ëhi jajivade höjo.

36 Ëhuni Israel aribövioho aho'obëhe jemëro ave jöho avoho hehëjo. Jemëhu korosire anarije aho Iesu ë aho God-ro böröme bamë'ëro hu Bada höjo. Böröme namiromo ajamuijaje ae höjo.

37 Peter-ro ëhi majëhijamu hegorovo ë aribövioho jaburo juhuone böröme baeromo Peter'o apostle ioro'iorohu'o uëvareje: Ö ömo'ömoho no diehi ë'ejarëjo.

38 Diehil'o'ejarëjamu Peter-ro uëvadeje: Jemë ae gemu gemu uehoro sisëho vuonugo'i uehoro mae baeromo Iesu Keriso-are ihoro bapataeto vaejego God-ro jemesi sisëho uehorovoromo vuonugo'irajo ëhuro God-ro hesi Aru'ahoho su-vuore mëmego bae'irarije höjo.

39 Ëhesi bëhoho God-ro hesi Aru'ahoho jemë'o jemesi abozi harihu'ohu'o mëmi'i uvade höjo. Ae dinö'e dinö'e raromoromo nosi Bada God-hu

uvamu ejahë'oho hesi Aru'ahoho mëmi'i uvade höjo.

40 Peter-ro ëhi uënugoromo ëhi jië'e jö göho aho'obëhe majëhiromo uëvadeje: Sisëho vuonugo'i avoho raromohego ave sisë ariböviehu i'u bae'iröhoho jemë bogo ëhioho bae'irarije höjo.

41 Peter-ro ëhi majëhamu hegorovo hesi jö ejahare aribövihuro bapataeto vaeruomadeje. Vaejë'ëro ëhu'ëro evare majare ae aho'obëhe 3,000 ëhi aevoromo Iesuare aribövi ior'o'iorohu'o gemu mae jijihonövareje.

42 Gemu mae jijihoromo apostle jabesi jöho heromo agane vaerovoromo gemuoro ie ue'ahoromo God-are örire jöe atonövareje. Ëhi jië'e muohuremu uehorovonövareje.

Iesuare ariböviehu gemuore raromo jijihoromo aviëhi jië'e mu vaejare jöhoje.

43 Ëhi'o'ego God-ro apostle-ho ajëmil'ego bogo gavarue darugo'e muoho vaenövareje. Vae'ego ae aho'obëhe ëho gagorovo tiöromo uvonövareje: O mu mabëhe barueromo röjahuijaruëjo.

44 Ëhi'o'ego Iesu mae uehorovarue aho jaburo agane gemuoho va'ëne gemuoro raromo jijihoromo bövie bise'e bogo sivu sivuoho bae'i magemuoro bahinövareje.

45 Jabesi sa'ae inömo inöme bövie bise'e imo'amoromo ijo baje ujuohoromo ae gö rabe rabe bogojië'oho suvuorëminövareje.

46 Majae ëhi God-are amo börömore gagovorovonövareje. O osare osare gemuoro raromoromo nimorohë'i huë baerovë'i ie ue'ahonövareje.

47 Ue'ahoromo God rajahiromo a ioro'ioro jabetesiro huë mae baenövareje. Ëhi'o'ego Badaro ae gö gö baejëvoromo maro bamëvoromo ekaresia gemuore bimuvëvonövadeje.

3

Peter'o John'o höru sisë'e a ajamamu marëjade jöhoje.

1 Majae sanuovamu Jew rajehu pari vaejarue majare Peter'o John'o jaburo niö'iro ruhe Godare amo börömore hörö'i ajiomareje.

2 Ajiomoromo amo börömo hesi rejo ojo bëhire rovareje. Ëjo hesi iho jumuvaroho Ojo Mabëheje. Rue'i gavareje ae gemu ë hijamu mami'e höru sisë'e ëhi rahë'e jië'éro. Höru sisë'ego majae ëhi hesi aribövihuro barueromo ojo bëhire ë bamonövareje. Ojo bëhire bamo'ego ae gö gö osa börömore val'ie'iroho jaburo hu ijo baje bojamijöro ëninëminövadeje.

3 Ëhi ë'ojuvo hiromo gavade Peter'o John'o jabu'o osare roval'a'mu gëgorovo ëninëmadeje.

4 Ëninëmamu hegorovo rueho jaburo hu ërimahoromo Peter-ro uavadeje: No gövuëjo.

5 Gövuëjamu hegorovo rue ahuro uvadeje: Jaburo suvuore memi'i uevaruëromo gëvadeje.

6 Gëvamu Peter-ro uavadeje: Ijo baje bogojevajëjo. Röhu nasi örire jevajohuro ëhuro ajami'ejöjo. Naro Nazareth amo raje Iesu Kerisore ihore ja uavajëjo: Ri'öromo juvëjo.

7 Ri'öromo juvëromo hesi övo manö ma'enoromo nigemadeje. Nigemamu gavë'i hejade hesi

höru hitahioho öbinajoho mae jiavamu hegorovo
⁸ döro majioho ri'öromo namiromo hesi hörero juvadeje. Hesi hörero juvoromo tiöbe God rajahibe jabu'o gemu mae God-are osare va'adeje.

⁹ Ēhi'amu ae aho'obëhe garuomadeje huro God rajahibe juvamu gagorovo
¹⁰ gavare Ojo Mabëhi hesi bëhire hiromo ijo bajëni ëninëmaje aho jiamu garomo tiöjëvamu uvareje: Diehi'oromo höroho marëjë'ero juvajëjo.

Peter-hu God-are osa börömore namiromo Iesuare jö majëhijade jöhoje.

¹¹ Ēhi uvoromo gavare è aho Peter'o John'o jabisi övoro jiorovoromo jabu'o èhi juvamu God-are amo börömo hesi harada ihe Solomonare haradare è juvamu garomo tiöjëvamu tutuvoromo è gemu va'oromo gagovoruomadeje ga'irovo.

¹² Gagovamu gëgorovo Peter-ro uëvadeje: Israel rajomë jemë ave aho garomo rabëni tiöjarujëjo. Jemë rabëni John'o na'o èrimahuarujëjo. Bogave uvo'irarijëjo: No vörö'e aëro javuë'ero o mu maemu vaejaruëro èhu'ero noro ajami'ego marëromo juvajëjo. Bogo èhioho höjo.

¹³ A'i hu marëjäde hesi bëhoho aviëhi höjo. God-hu Abraham Isaac Jacob nosi hijo mion'o ioro'ioro muebe'amadohuro hesi mu vaejaje aho Iesuare ihoho döro nigemahade höjo. Èaho jemëro guduamoromo a masijo jabisi övore bojëmijarije höjo baeromo sisë vaeröhego. Bojëmiromo hejarije Pilate-ro uvavamu: È'ego naro Iesu jivo nugö'ö'irö uvamu hegorovo jemëro Pilate-are nunire Iesu bijönimarije höjo.

14 Iesu hu God gemu uehorovoromo mu maemu vaenövade höjo röhu jemëro hu bijönimoromo Pilate uavarije höjo huro a muo'amaje aho jemëni jiovo nugö'öjëhego va'iröhego.

15 A muo'amaje aho jiovo nugö'öjëhojöro ua'i a i'ovavuaje aho Iesu anojöro uavarije höjo. Ëhi'amu guomoromo God-ro ajamamu ri'öromo hijamu nosi nunëro gavë'ëro ë jöho majëhijarue höjo.

16 Ëaho Iesu mae uehorovadohuro ëhuro hesi darugohuro ajamamu ave höru sisë'e a jemë gavarujoho biriroho baejade höjo. Ëaho Iesu mae uehorovamu ëhuro marëjadoho jemë ae aho'obëhe iae gavarujëjo.

17 Aganomë iae ëhi höjo röhu na gavajoho jemë'o jemesi a masijohu'o bëhoho bogo avoho gavë'ëro Iesu anarije höjo.

18 Röhu jemëhu vaejarije mu sisë hesi bëhoho urimë'i God-ro jöho nugö'öjamu jö hesiro baeromo majehinövare ariböviohuro surire jajivoromo uöbe rueruomade höjo: God-hu uavë'ëro böröme namiromo ajamui'iröhe aho vi'ehe baeromo guomo'a'ajëjo. God-ro mami'e jö bamoromo uövuadëhi öroho ëhi avohamu Iesu guomade höjo.

19 Ëhi jië'e jiaje ëhuni öri sisëre jijiharujo ho vuonugo'i God-are öroro jijihego huro jemesi sisëho mu'uvëho'irajo.

20 Ëhi ë'ë'oho Badaro jemesi aru'ahoho biririvëho'ajëjo. Biririvëhoromo Iesu nugö'ö'iramu jemëni rue'a'ajëjo. Iesu böröme namiromo ajëmi'iröhe aho ë aho God-ro jemesi

jöëni baejade höjo.

21 Baejë'ëro huro ö'idöre hijuvo hujeji God-ro sa'ae bövie bise'e röhu maho i'e avoho'iramu evare rue'a'ajëjo. Ëhi jië'e jöho mami gö'e nugö'öjamu jö hesiro baeromo majëhinövare aribövi mahuro surire jajivobe rovare höjo.

22 Iesuare jöho Moses-ro God-are surire ja-jivoromo uövuade höjo: Jemesi a bövie God-hu na remö'öjamu rovodëhi huro jö hesiro baeromo majëhi'iröhe a göhu'o ëhi nugö'ö'iramu rue'a'ajëjo. Hu jemesi sa'a raje jio'a'ajëjo. Jö rabe uëvë'oho ejahonövorëjo.

23 Ae rahu hesi jö bogo ejahë'oho ë aribövioho rori'o sö va'oromo ijumëvo'aruëjo. Iesuare jöho ëhi jajivë'e höjo.

24 Ëhi jajivamu jö God-aro baeromo majahinövare a ioro'ioroho Samuel-arire aevoromo hesi ijore rueromo jö majëhijare ae aho'obëhe ëho jaburo jaruvore mu rabehu rovaje jöho majëhibe rovare höjo.

25 Röhu jemë'o huë mae bae'irarijego ëhuni ë ariböviohuro jöho God-aro baeromo majëhiromo uënövare höjo: Huro mu mabëhe nugö'ö'iramu rue'a'ajëjo. Jemë'o huë mae bae'irarijego ëhuni God-ro jemesi hijo miono'oho darugo'e jögoroho bojëmiromo uëvade höjo: Iae naro muebejëvonövo'ejëjo. Huro ëhi jië'e jögoroho Abraham bojamiromo uavade höjo: Naro jasi a ujoho mae avohëvo'iramu ëhuro sa'ae dinö'e dinö'e raromarue ariböviohu'o huë mae baeruomo'ajëjo.

26 Ëhi uavë'ëro huro hesi mu vaejaje aho

Iesu baeromo urimo jemesirire nugö'øjade höjo huro rueromo jemë huë mae bojëmiromo dë vövöbajo'oho huotovëhego jemë ae aho'obëhe mu sisëho vuonugo'irarijego.

4

Peter'o John'o Jew rajo a masijo jabesi nunire rirarovare jöhoje.

¹⁻² Peter'o John'o jaburo jöho éhi majëhijamu hejë'i Jew rajo a masijohuro rueruomadeje. Priest ömo'ömohuro God-are amo börömo atovarue jabesi a bövioxhuro Sadducee ömo'ömohuro ého jaburo hejare Peter'o John'o ae uëvamu: Iesu guomoromo ri'øjë'ëro éhu'ëro vuovarue ae aho'obëhe no'o ri'ö'ejarë uëvamu hegorovo uvareje: Jö sisë ae majëhijaruëromo dë vörönégamu rovareje.

³ Rueromo Peter'o John'o guduamo ömëvo va'oromo majae barëjamu gagorovo savoji gagore ba'amëvareje hujeji nérö rueromo jabesi nunire rirarovoröhego.

⁴ Amo ae aho'obëhe Peter'o John'o majëhijare jöho heromo Iesu mae uehorovoruomadeje. Mae uehorovë'ëro éhu'ëro Iesu mae uehorovarue aribövioho aho'obëhe 5,000 rabu'e jiadeje.

⁵ Peter'o John'o savoji gagore ba'amëvamu momorö'øjë'ëro sisonuvamu gagorovo council a masijohuro a duvaho ömo'ömohuro jögoru öri röjëhijarue ariböviohuro ého jaburo Jerusalem rueromo gemuore gagovoruomadeje.

⁶ Gagovoruomamu priest böröme Annas-ro Caiaphas-ro John-ro Alexander-ro priest börömo

hesi agano ioro'iorohuro ëho jaburo a masijo ioro'iorohu'o gemuoro gagovareje.

⁷ Gagovoromo Peter'o John'o hu'iraejëvo ruejöro jöe nugö'öjamu rueromo jabesi nunire ë rirarovareje. Rirarovamu gëgorovo uëvareje: Jemë diehi'oromo höru sisë'e aho ajamijamu marëjade höjo. Diehi jië'e vöröho baeromo rahuare ihoro uvoromo ë'arije höjo.

⁸ Ëhi uëvamu God-are Aru'ahohuro Peter-are dë vövöbajo'oho rarovamu ri'öromo uëvadeje: Jew rajo a masijohu'o a duvahohu'o nasi jöe hehéjo.

⁹ Noehu höru sisë'e a ajamamu marëjade jöho evaho nani jemë he'i nëgamu ëhuni noro jemesi nunire rirarovojöro atë'éro uö gövuarujëjo.

¹⁰ Ëhi jië'oho na negajëjo jemë'o Israel a ioro'iorohu'o ae aho'obëhe jemëro ave jöho he'irarijego. Ave aho jemesi nunire marëjë'e namijaje hesi bëhoho Nazareth raje Iesu Keriso hesi darugohuro ëhuro ajamamu marëjë'e höjo. Ëaho Iesu jemë korosire anamu guomamu God-ro i'ovamu ri'öjade höjo.

¹¹ Ëaho Iesuare jöho God-are surire uhunö'e jajivoromo uövuë'e höjo:

Jemë munë javue vae'irögoro munë gemu bijönimoromo vuonugarije höjo.

Vuonugarijoho jaruvoho ë munëhuro javuoho nigemo'ego bibivoromo mae namijajëjo.

Ëhi jajivë'e höjo.

¹² Iesuro huro gemuëro ajamuijego i'uoho bogo bae'i marëjavuaje höjo. Ëhesi bëhoho God-ro Iesuare ihe gemu sa'ae dinö'e dinö'e bojamuijë'e

höjo aho bogo siséroho va'i mae javuoröhego. Iho göho bogohöjo.

13 Ëhi uëvamu hegorovo rue Jew rajo a masijoho jaburo gavare Peter'o John'o bogo nuni aji'e aho jëvo'i éma uno'e ae jëvë'e bogo juhuonivo'i biririvoromo jöho majëhijamu gagorovo tiöruomadeje. Tiöromo evare garomo uvareje: Ëaho jaburo niö'iro Iesu'o gemu mae jirehonövë'ëro éhu'ëro ë'aruëjo.

14 Ëhi uvoromo gavare höru sisë'e aho mami'e marëjë'ëro Peter'o John'o jabesi gemuore nami-jamu gagorovo jabesi jö aho'iröhoho bogo eni jioruomadeje.

15 Bogo eni jioruomamu aëro Peter'o John'o hu'iraejëvoromo gagovarue osaho vuonugol'i rori'o va'ojöro uënugoromo jabesi sivue jöho mevoromo uarovareje:

16 Noro ave ae niö'ioho diehi'ëvo'ejarëjo. Ëhesi bëhoho Jerusalem raromarue ae aho'obëhe he-jare uvamu: Ëae niö'iohuro bogo gavarue mue gö vaejë'e hö uvamu hejë'ëro éhu'ëro subivo'iröhoho bogo eni javuajëjo.

17 Röhu ae göëro göëro hebe va'ojöëni ë'ego no jögore bojëmiromo uë'irarëjo: Bogave ijoho Iesuare ihoroho jöho majëhi'irarijëjo.

18 Ëhi uarovoromo ae uëvamu Peter'o John'o osaëro hu'iraejëvo rovareje. Hu'iraejëvo rovamu uëvareje: Bogave gemu Iesuare ihoroho jöho majëhiromo röjëhi'irarijëjo.

19 Ëhi uëvamu hegorovo rue ae niö'iohuro uëvareje: Jemëhu uövuarujoho nadi Iesuare

ihoroho jöho majëhirë uövuarujoho iae no hejaruëjo. Röhu na no jemesi jöho ejëho'ejarëjo o God-are jöho ejaho'ejarëjo. Jemesi garëjo God di muoho nimego.

20 Iesuhu ë'amu noehu garomo hejare jöho diehi'oromo vuonugojörajo.

21 Ëhi uëvamu rue Jew rajo a masijohuro Peter'o John'o i'u bojëmi'ibejaroho röhu uvareje: Höru sisë'e aho marëjamu gavë'ëro ae aho'obëhe God rajahiuomajëromo i'u bojëmi'iröhe öroho bogo birohogoro vuonugol'i jöe gö'o darugo ma'e majëhiromo jiovo rëmö'øjëvamu va'areje.

22 Amo ae aho'o God rajahijare hesi bëhoho ë höru sisë'e aehu hijade hesi vadunoho aho'o 40 ëmino'e iosiramiromo ruëhi jië'ëro bogo marë hesi jiadoho röhu Peter'o John'o Iesuare daruge baeromo ajamamu marëjadeje.

God-hu ajëmego bogo juhuonivë'e mabiririvoromo jö majëhi'iröhëro Iesuare ariböviehu ëninamare jöhoje.

23 Iae jiovo rëmö'øjëvamu va'oromo Peter'o John'o ma-burëro vuonorö'ö va'oromo jabesi aribövioho uëvareje: Jew rajo priest masijohu'o a duvahohu'o jaburo no uövuare höjo: Iesuare ihoroho nadi ijoho jöho majëhirëjo.

24 Ëhi uëvamu hegорово rue Iesuare ae aho'obëhe jaburo uehore gemu baeromo God uaruomadeje: O asë'e nosi A Börömoho ö'idöe sa'ae jove bövie bise'e jero bamavuane höjo.

25 Urimë'i jero ave jöho bojamamu jasi Aru'ahohuro jasi mu vaejaje ae David nosi hije

David-are simanore bojamamu huro jajivade höjo. Jajivoromo uövuë'e höjo:

Sa'a ioro'ioro rajoho rabëni jovëro gatovanovoruomade höjo.

Sa'ae göre göre aribövioho rabëni simano rumo'e muoho vae'i öroho naho garuomade höjo.

²⁶ Sa'ae dinö'e dinö'e raromarue a masijohuro muorovo'i avohorovare höjo.

Sa'are simano vaejarue ariböviohuro gagovorovare höjo

Bada God'o muorovo'i God-hu uavë'ëro böröme namiromo ajamuaje ahu'o muorovo'i.

²⁷ David-hu ë jö jajivadëhi ëhi ave amore iae gagovoruomade höjo Iesu'o muorovo'irovo. A masije niö'i Herod'o Pontius Pilate'o ëho jaburo sa'a ioro'ioro rajohu'o Israel rajohu'o gemuoro gagovare höjo Iesu'o muorovo'irovo. Iesu jasi muohuremu vaejaje aho höjo. Jero hu uavane höjo huro böröme namiromo ajamui'iröhego. Ëahu'o muorovo'i gagovoruomade höjo.

²⁸ Ëmuoho vae'i gagovare höjo. Röhu urimë'i ëhi jië'e muoho jioröhego God jero darugo'ëro javë'ëro jasi nimoromo ëhi bamane höjo.

²⁹ Bada röhu jaruvoho ë ariböviehu uövuarocho Iesuare jö majëhijë'oho i'ue bae'a'aruje uövuare jöho jero ëho heromo uehorovoromo no jasi mu vaejarue aho ajamuinego bogo juhuonivo'i biririvoromo jasi jöho ma-sama'e majëhinövo'irarëjo.

³⁰ Jasi muemu vaejaje ae Iesuare jöeni ri'öromu guomo guomo'e aribövioho ajëmiromo darugo'e

mue gö gö vaejego aëro garomo jöho mae uehorovo'irarëjo. Ahia mino'ëjo.

31 God-are örire ëhi atamu gagorovo jabuhu raromaruoho hijiohijiovamu God-are Aru'aho hesi darugohuro ae aho'obëhe jabiesi dë vövöbajo'oho rarovamu bogo juhuonivo'i biririvoromo God-are jöho atobe va'areje.

Iesuare ariböviehu huë baeromo ajamirovonövare jöhoje.

32 Ëhi'amu iae Iesu uehorovarue aribövioho aho'obëhe uehore gemu dë vövöbajo'e gemu baeromo bogo uvonövareje: Nasi höromo sivu sivue bahi'i a'i uvonövareje: Ae aho'obëhe nosi höromo ma-gemuoro bahinövareje.

33 Apostle ömo'ömohuro darugo ma'o ae majëhiromo uënövareje: Bada Iesu guomoromo ri'özë'ero hijamu nosi nunëro gavë'e javuajëjo. Ëhi'o'ego God-are huë mahuro ë aribövioho aho'o ruahö'özëvonövadeje.

34 Ruahö'özëvo'ego Iesuare aribövioho aho'obëhe i runo'e bövie bise'e eni jëvonövadeje. Ëhesi bëhoho ae rahu sa'ae o javue majo'amë'oho imo'amoromo monioho ujuohoromo rueromo

35 apostle jabiesi övore bahinövareje. Bahi'ego apostle-ho jaburo ganövare Iesuare ae gö gö rabe bogojiamu gavë'oho suvuorëminövareje.

36 Suvuorëmijamu iae ae gemu hesi ihoho Joseph-ro mue gemuoho vaejadeje. Joseph-are iho göho apostle ömo'ömohuro Barnabas jumuvareje. Barnabas huotovë'e hesi bëhoho biriri

bojëmaje ahoje. Hesi agano ihoho Levi raje jiadeje. Cyprus sa'are jioromo rovadeje.

³⁷ Rovë'éro hiromo sa'ae gö imoromo monioho barueromo apostle jabesi övore bojëmadeje ae suvuorëmiröhego.

5

Ananias'o Sapphira'o sareri sareri'e jö majëhijare jöhoje.

¹ Ëhi jië'e mu maho vaejamu röhu ae göëro mu sisëho vaejadeje. A hesi ihoho Ananias jio'i hesi vaboro ihoho Sapphira jiadeje. Ananias-ro mu sisëho vaeromo jabesi sa'aho gö imoromo

² subivëhoromo moni vitu hesi tario bamadoho vaborohuro iae gavadeje. Vituoho hesi tario bamo'i vituoho apostle ömo'ömoho i'imëmiromo sarerëmiromo uëvadeje: Sa'a imode hesi ijo bájoho iae bojëmi barëjë'e jevajëjo.

³ Bojëmi barëjë'e jevajëjamu Peter-ro uavadeje: Ananias Satan-hu dinamijadoho ja rabëni ejahoromo hesi jöho baejane höjo. Nadi Godare Aru'ahoho sareramiromo sa'a moni vituoho subivëhoromo tario bamoromo uö'ibejanëjo: Na sa'a hesi monioho iae bojëmi barëjë'e jevajëjo.

⁴ Sa'a bogo imane majaroho ého jasi jiade höjo. Jero jasi ga'ibejanëjo imavego o bogo. O sa'a imanevare monioho aho'o jasi jiade höjo. Jero jasi ga'ibejanëjo ae bojëmavego o jasi ma'enavego. Röhu ja rabëni éhioho é'i uehorovane höjo. Ëhi é'anoho ja bogo ma-aemuoho sareramui'i God'o sareramijane höjo.

5 Jöho éhi majahijamu hejë'i Ananias sa'are beromo guomadeje. Guomamu ae aho'obëhe ë jöho hegorovo sisë maro juhuonivareje.

6 Amo guomamu a i'o ömo'ömohuro rueromo sinoho niögëro numoromo bava'oromo guavareje.

7 Guavamu majae 3 hours rabu'e barëjamu gagorovo vaborohuro hesi baru guomade jöho bogo hejë'e ma-rovadeje.

8 Rovamu gagorovo Peter-ro uavadeje: Ave jöho uevego na hejöjo. Sa'aho imoromo na jemë monioho avemino'e baejarije höjo o gö'o döre baejarije höjo. Baejarije höjamu sareramiromo uavadeje: Iae émino'e baejë'ëro jemesi örire bojëmi barëjë'e javuajëjo.

9 Bojëmi barëjë'e javuajëjamu hegorovo Peter-ro uavadeje: Ja'o jasi baruohu'o jemë rabëni uvarije höjo: Nani Badare Aru'ahohuro bogo góromo i'uoho bojamui'ajëromo éma sareramuijarije höjo. Nadi éhioho éibejarijëjo. Aveho gavëjo. Aribövioho jasi baruoho guavë'ëro aruëre ojanore rovaruoho hejëjo. Jasi sinohu'o bava'oromo guavo'aruëjo.

10 Ëhi uavamu gavë'i vaborohuro Peter-are bëhire ma-majioho beromo guomadeje. Guomamu rue a i'ohuro osare rueromo gavare vaboroho mami'e guomë'e jiamu gagorovo amonö bava'oromo hesi baru hesi bëhire guavareje.

11 Ëhi!amu ekaresiae aho'obëhe o a ioro'ioroho jabu'o ë jöho hegoro sisë maro juhuonivoruemadeje.

Apostle ömo'ömehu noehu bogo gavarue darugo'e mu vaenövare jöhoje.

12 Ëhi ë'ë'ëro iae God-ro ajëmi'ego apostle ömo'ömohuro bogo gavarue darugo'e muoho aho'obëhe vae'ego ae aho'obëhe ganövareje. Ëhi'o'ego Iesuare ariböviohuro God-are amo börömore iojiomoromo amo börömo hesi harada ihe Solomon-are haradare ë gemuoro gagovorovonövareje.

13 Gagovo'ego a ioro'ioroho jaburo Iesuare aribövioho mae uehorovëvo'i röhu juhuonivromö bogo éma gemuoroho va'o raromonövareje.

14 Bogo éma gemuoroho raromo'i röhu ae magonahe gö'o gö'o aho'obëhe Bada mae uehorovoromo Iesuare aribövihu'o aevoromo gemu mae raromo jijihonövareje.

15 Ëhi jië'e mu masijoho rovë'ego aëro guomo guomo'e aribövioho örire ujuoho ruenugoromo momorö'öjarue röho nu ano'e göre göre ë bahinövareje Peter rova'ego hesi övehu bogo ajëmijë'oho röhu hesi maja aru'ahohuro bamëvego marë'iröhego.

16 Ëhi'o'ego ae aho'obëhe Jerusalem-nörire amo göre göre raromarue aribövioho jaburo guomo guomo'e aribövihu'o aru'aho sisëhu simano sisë vaejëhë'e aribövihu'o ujuoho rue'ego apostle ömo'ömohuro jabumë aho'obëhe ajëmiromo avohëvonövareje.

Jew rajo a masijehu Iesuare apostle aribövi sisë vaejëvare jöhoje.

17 Ëhi'amu gagorovo iae Jew rajo priest börömohu'o hesi aemo'aeme Sadducee ariböviohu'o ého jaburo apostle jabesi mu maho garomo dë vörönimareje.

18 Dë vörönimoromo ri'öromo apostle aribövioho guduamëvoromo ujuoho va'oromo savoji gagore io'amamu sisë ariböviohu'o gemuore raromareje.

19 Savoji gagore raromamu vahiromamu gagorovo Badahu nugö'ójade anerahuro rueromo ojoho jiovëhoromo apostle aribövioho söjëvo va'oromo amonö höröjadeje. Höröromo uëvadeje:

20 Va'irarijoho God-are amo börömororiravoromo Iesu uehorovoromo mae raromo'iröhe öri hesi jöho majëhirego ae aho'obëhe he barë'irarëjo.

21 He barë'irarëjamu hegороvo va'oromo sisonuvamu gagorovo God-are amo börömore aijo riravoromo aevoromo Iesuare jöho majëhijareje.

Ëhi'amu Jew rajo priest börömohu'o hesi ariböviohu'o ého jaburo rueromo Jew rajo a duvahoho aho'obëhe jöe nugö'öromo uëvareje: Jew rajo a masijoho aho'obëhe ro gemuoro gagovorego no jöe mevo'irarëjo. Mevo'irarëromo jöe nugö'öromo police-oho uëvareje: Savoji gagore aribövioho sö ujuoho ruehëjo.

22 Sö ujuoho ruehëjamu hegороvo va'oromo gavare savoji gagoroho apostle aribövioho bogojëvamu gagorovo vuonorö'ö rueromo Jew rajo a masijoho uëvareje:

23 Noro va'oromo gavare höjo savoji gago hesi ojoho tugoho titimo'amë'lëro muebejarue

aribövioho ojore ojore atovoromo riravoruomamu gëgorovo ojoho jiovoromo osare va'ihögavare höjo Iesuare aribövioho bogojëvamu.

24 Ëhi uëvamu hegorovo God-are amo börömo atovaje police böviohu'o priest masijohu'o uvareje: Diehi jië'éro bogo'e höjo.

25 Bogo'e höjamu ae gemuëro rueromo uëvadeje: Jöe hehëjo. Savoji gagore io'amarije aribövioho jaburo God-are amore riravoromo ae aho'obëhe jöe röjëhijaruëjo.

26 Röjëhijaruëjamu hegorovo rue police böviohu'o hesi bëhire raromarue ariböviohu'o ého jaburo apostle ömo'ömoho sö ujuoho rue'i va'areje. Va'oromo uvareje: Noehu jbumë guduamëvë'oho ae aho'obëhe no göromo bijönimoromo munëro vajamui'aruëromo juhuonivoromo apostle bogo guduamëvë'e ma-sö ujuoho rovareje.

27 Ujuoho rueromo Jew rajo a masijo jabesi nunire rëmamu ë riravareje. Riravamu gagorovo priest börömohuro uëvadeje:

28 Noro darugo'e jöho mami'e bojëmiromo jemë uëvare höjo: Iesuare ihoroho bogave gemu aho jöho röjëhi'irarijëjo. Röhu jemëro jemesi jö sisëho röjëhi'i arijamu Jerusalem amo rajoho ae aho'obëhe heruomë'e höjo. Ëhi'oromo nimarujëjo Iesu anamu guomade mu hesi i'uoho noro bae'iröhego.

29 Ëhi uëvamu hegorovo Peter'o apostle ioro'iorohu'o jaburo uëvareje: Iae no hejaruëjo röhu jemesi jöho gö jio'i God-are jöho gö jio'ego éhuni nomë God-are jöho ejaho'ejarëjo a jöho

bogajo.

³⁰ God nosi hijo miono'o muebe'amonövade ahuro Iesu ajamamu guomoromo ri'öjade höjo jeméro hu ijore ano taemamu guomë'ëro.

³¹ Ri'öjamu God-ro hesi ihoho döro bamoromo uavade höjo: Rojo nasi övo manö hijëjo. Hiromo ae aho'obëhe jabesi böröme namiromo maro bamëvo'irane aho jionëjo. Ëhi jioromo öroho jiovëhego Israel rajoho jaburo uehoro sisëho vuonugego God naro jabesi sisëho dejonö bu'öjëho'irode höjo.

³² God-ro ëhi jië'e muoho vaejamu nosi nunëro gavë'ëro ë hesi jöho ae majëhijarue höjo. Röhu bogo no gemu majëhi'i God-are Aru'ahohu'o ajamuromo ae majëhijaje höjo. Ae rahu God-are jö ejahë'oho Aru'ahohu God-aro baejarue höjo. Amo hu'o ajamuromo ae majëhijaje höjo.

³³ Ëhi uëvamu hegorovo rue Jew rajo a masijohuro vörö'iraeromo apostle ömo'ömoho muo'amojöro uvoruomadeje.

³⁴ Uvoruomamu jabesi ae gemuëro jöe jövo'i ri'öjadeje. Ëa hesi ihoho Gamaliel jiadeje. Hu Pharisee ae jiadeje. Hu Jew rajo jögoru öri röjëhijaje ae jiamu ae aho'obëhe hesi örire mae uehorovoruomadeje. Ëaho Gamaliel-ro ri'örom a masijo ioro'ioroho uëvadeje: Ëaribövioho rori'o sö va'ego na jö harihe majëhijego evaro sionëro sö ruerëjo.

³⁵ Sö ruerëjamu sö ujuoho va'amu evare uëvadeje: Israel rajomë rue Iesuare aribövi muo'amo'i uvarujoho o jabesi örire rabe rabe vae'i uehorovë'oho nadi nuni rumo'oho ma-vae'i

uehorovo avohoromo vaerëjo.

36 Ëhesi bëhoho rabëni ma-bisemu urimo ae gemu hesi ihoho Theudas-ro rovade höjo. Rueromo ae uënövade höjo: Na a böröme jevajëjo. Ëhi uë'ego ae aho'obëhe 400 rabu'e hesi ijore ijore jijihonövare höjo. Hesi ijore ijore jijihojovo aëro Theudas anamu guomamu hesi aribövioho aho'obëhe arua anumiae va'oruomamu hesi muoho sisërë barëromo bogojiade höjo.

37 Ëhi ë'ë'ëro sa'are a jabesi iho baeruomade majare ae gö hesi ihe Judas Galilee sa'a rajohuro rovade höjo. Rueromo jöe majëhiromo jabesi simanoho huotovëhë'ëro ae aho'obëhe hesi ijore ijore jijihonövare höjo. Jijihamu aëro Judas'o anamu guomamu ë hesi aribövioho aho'obëhe arua anumiae va'o barëjäde höjo.

38 Va'o barëjë'ego ëhuni naro ave jöho majëhiromo uëvajëjo: ËIesuare aribövioho manunëremu gëromo vuororëmirëjo. Ëhesi bëhoho rabëni jabuhu vae'i nimoruomaje muoho ma-a jabesi mu jiajoho Theudas'o Judas'o jabesi muehu sisërëjadëhi Iesuare aribövi jabesi muohu'o ëhi sisërë'ajëjo.

39 O God-hu bojëmade mu vaejaruohuro jemë jabumë bogo iosirëmi varijënoho jëvajëjo. Iosirëmi'ië'oho uvo'a'arujëjo: Nani no ae gö'o muorovaruë'i ga'a'arujëjo God'o muorovëvö'iramu.

Jöho ëhi majëhamu hegorovo ë Jew rajo a masijohuro ejahoruomadeje.

40 Ejahoromo ae uëvamu apostle aribövioho osaëro sö rovareje. Sö rovamu gagorovo hisue-

bijëvojöro uëromo apostle-ho uëvareje: Ijoho bogave Iesuare ihoroho jöho aho majëhi'irarijë uënugoromo jivo rämö'øjareje.

41 Rämö'ojamu uvareje: God-ro no mae uehorovavue'éro éhuni hu uvajéjo: Noehu Iesuare jöeni i'u baejaruoho iae eni javuajëromo nimorohobe Jew rajo a masijehu jiaruire jioromo va'areje.

42 Valë'éro Iesuare jö mae majëhinövaroho bogo vuonugo'i majae éhi God-are amo börömore va'oromo jabesi osare osare va'oromo ae uënövareje: God-hu uavë'éro böröme namiromo ajamuaje aho iae Iesu höjo. Jöho éhi majëhiromo é hesi öroho röjëhinövareje.

6

Ae aho'obëhe 7-hu ekaresia ajëmiromo moni mu muebejëhoröhego ekaresiaeahu baejëvare jöhoje.

1 Éhi'amu ae magonahe aho'o ro Iesuare aribövi gemuoro havobe va'amu börömoraejadeje. Börömoraejamu Greece huëhu atarue Iesuare aribövihuro dë vörönégamu jöe atoromo uvareje: Ijo bajo magonaho doru majae éhi suvuorëmijaruoho nosi Greece huëhu atarue magonahoho ijo bajoho bogo avoho baejarue höjo.

2 Éhi atamu hegorovo apostle aho'o 12-ho jaburo Iesuare ae magonahe aho'obëhe gemuoro gagovojöro jöe nugö'øjareje. Jöe nugö'ojamu ro gemuoro gagovamu gagorovo uëvareje: Apostle nosi muoho God-are jö majëhijaruoho höjo. Noehu God-are jö majëhijaruoho bogo

avoho ma'eno'i moni suvuorëmijarue muohu'o vaejë'oho ëho bogo maho höjo.

³ Aganomë bogo maho jië'e jiaje ëhuni ga'irarije di aho ae aho'obëhe uvarujoho: God-are Aru'ahohuro dë vövöbajo'ere rarovë'ëro jabumë simano mae uehorovarue aribövioho hö uvarujoho ëhi jië'e aho aho'obëhe 7 ëmino'e jabesi ihoho uövuego noro ë moni muro bamëvego jabumë ëho muebe'irarëjo.

⁴ Ëaribövioho 7 jaburo suvuorëmi'iröhe muoho muebe'iramu noro ë muoho vuonugo'i God-are örire jöe atoromo hesi jöho majëhinövo'ejarëjo. Ëhuremu uehorovonövo'ejarëjo.

⁵ Apostle-ho jaburo ëhi majëhijamu hegorovo ae magonahe aho'obëhe uvareje: Jö mae höjo. Jö mae hö uvoromo ejëhoromo Stephen baejareje. Stephen Iesu mae uehorovo avohamu God-are Aru'ahëro rumorovë'e ae jiadeje. Stephen baeromo Philip Prochorus Nicanor Timon Parmenas Nicolaus ëho jabu'o baejëvareje. Nicolaus mami'e Antioch amore jioromo rovadeje. Uri-moho bogo Jew rajo jiadoho ijönö Jew rajo muoho baejadeje.

⁶ Ëaribövioho 7 baejëvonugoromo sö ujuoho va'oromo apostle jabesi nunire rëmäreje. Jabesi nunire rëmamu apostle-ho jaburo jabesi jöëni God-are örire jöe atoromo öve simanore bamëvareje ë ijo bajo suvuorëmiröhe muoho vaeröhego.

⁷ Ëhi ë'ë'ëro God-are jöho Jerusalem ame bövioho rumorovamu Iesuare ae magonahe Jerusalem raromaruoho ae aho'obëhe jiobe

va'adeje. Ae aho'obëhe jiobe va'ojuvu Jew rajo priest ae aho'obëhe Iesuare jöho aevoromo ejahareje.

Jew rajo a masijehu uëvamu Stephen gudua-mare jöhoje.

8 Ëhi'amu iae God-ro Stephen mabëhe ajamiromo darugoho bojami'ego ëhuro bogo gavarue darugo'e mu masije gö gö ae aho'obëhe jabesi nunire vaenövadeje.

9 Mu masijoho vaejamu Jew rajo a ioro'iorohuro ri'öromo Stephen-are jöho aho'ahamijareje. Jö aho'ahamijare aribövioho ioro'iorohuro Cyrene amore Alexandria amore jioromo rovë'ëro Jerusalem raromoromo Jew rajehu God rajahijarue osae gemuore gagovoromo God rajahinövareje. Ëosa hesi iohoho Jiovo Rëmö'öjë'e Aribövi Jabesi Osaho jiadeje. O ioro'iorohuro Cilicia sa'are Asia sa'are jioromo rovë'ëro raromareje. Ëaribövioho jabu'o Stephen-are jöho aho'ahamareje.

10 Aho'ahami'ego God-are Aru'ahohuro Stephen simano mae bojami'ego huhu jövaje jö ahoröhoho bogo eni jëvonövadeje.

11 Bogo eni jëvamu gagorovo jabumëro a ioro'ioroho ijo bajoho bojëmiromo uëvareje: Jemëro ae aho'obëhe sarerëmiromo uëréjo: Noro hejare höjo Stephen-ro Moses'o God'o jabesi jöho sisë'i jövavamu.

12 Ëhi majëhiromo Jew rajo a duvaho jabesi o jögoru öri röjëhijarue aribövi jabesi o ae magonahe aho'obëhe jabesi dë vövöbajo'oho

huotovëhamu dë vörönimoruomadeje. Dë vörönimoruomoromo rueromo Stephen guduamo bava'oromo Jew rajo a masijo jabesi nunire nugareje.

¹³ Jew rajo a masijo jabesi nunire nugoromo a ioro'ioroho sö rovareje jaburo ë a masijo jabesi nunire Stephen-are jöho sarerëmiröhego. Sö rovamu ého jaburo Jew rajo a masijoho sarerëmiromo uëvareje: Ave iahuro God-are osa börömoho sivoromo Moses-hu bojamuijade jögorohu'o sivemu sivaje höjo.

¹⁴ Ëhesi bëhoho noro hejare höjo Stephen-ro uvamu: Nazareth rajoho Iesuro God-are osa börömoho dadovoromo Moses-hu bojamuijade muoho aho'o tugohoi mu i'e bojamui'ajëjo. Stephen-ro éhi jië'e jö sisëho jövamu hejare höjo.

¹⁵ Sarerëmiromo éhi majëhijamu hegorovo rue Jew rajo a masijohuro Stephen gemu érimahoromo gavareje hesi nu ano'oho anera jabesi nu ano'o va'ëne jiamu.

7

Israel rajehu God-are jö bijönimobe rovare jö Stephen-hu majëhijadohoje.

¹ Anera jabesi nu ano'o va'ëne jiamu gagorovo priest börömohuro Stephen uavadeje: Jasi jö sisë uövuaruoho ë jöho na ma jöe o sareri jöe höjo.

² Mae o sareri jöe höjamu hegorovo Stephen-ro uëvadeje: A duvahohu'o agano ioro'iorohu'o naehu jö harihu majëhi'ië'ajoho hehëjo. Urimë'i God-ro nosi hije Abraham-are nunire rovade höjo. U'emu Abraham-ro Haran sa'are va'iröhëro

ë hesi urimo Mesopotamia sa'are hijamu evare God aji'ere hijaje ahuro hesi örire rovade höjo.

³ Rueromo uavade höjo: Jasi aganoho sa'aho vuonugo'i naehu röjahi'irode sa'ahuro ëhuro va'onéjo.

⁴ Ëhi uavamu hegorovo Chaldea sa'aho vuonugo'i Haran sa'are va'oromo ë hijade höjo. Hiromo hesi vavuoho guomamugo God-ro uavamu ave jeméhu raromaruje sa'are ro hijade höjo.

⁵ Rueromo hijamu evare majaroho God-ro sa'aho bogo gö bisemu vadu'oho bojamade höjo. Bogo bojami'i a'i mae majahromo uavade höjo: U'emu bojëmi'ejöjo ja'o jasi ujohu'o ave sa'aho bae'irarijego. Abraham harihu rumo'e jië'e röhu God-ro ëhi jövade höjo.

⁶ Ëhi uaromo uavade höjo: Jasi ujo ömo'ömoho sa'ae göro va'o raromoruomo'ajëjo. Raromo'iramu ë sa'a rajohuro i'u'e mue huë vavaene bojëmi'iramu jabesi darugoremu raromoromo huë vavaene baebe va'ojuvo vadune aho'obëhe 400 barë'ajëjo.

⁷ Barë'iramu jemesi ujo ömo'ömehu vaejöro i'u'e mu bojëmajé aribövioho God naro gëromo i'ue mana bojëmi'ejöjo. I'ue bojëmi'iramu evare jasi ujo ömo'ömohuro ri'öromo ë sa'are jioromo rueröhoho ro ave dirö'ore na rajehiruomo'ajëjo.

⁸ Ëhi mae uanugoromo uavade höjo: Jasi a jabesi sinoho tarivo'amobe va'onövorëjo. Ëhuro na uvo'irode höjo: Nasi aribövie jëvajëromo muebejëvo'irode höjo. Ja'o jasi ujo ömol'ömohu'o jeméro ëhi ë'onövorëjo. Ëhi uavë'ëro ijönö

Abraham-ro harihoho Isaac baeromo hurae gemu barëjamu gagorovo sinoho tariojahamu God-are harihuraejade höjo. Ëhi'amu ijönö Isaac-ro harihoho Jacob baeromo hesi sinoho ëhi tariojahade höjo. Ëhi'amu ijönö Jacob-ro hesi harihe aho'obëhe 12 nosi hijo miono'o jabisi sinoho ëhi tarivëhobe rovade höjo.

9 Ëhijo miono'ohuro masijoraeromo Joseph-are mu mahuni dë vörönëgämu hu ae gö imëvoromo mana baejare höjo. Mana baejamu rue imare ariböviahuro Joseph baeromo Egypt sa'are abuejare höjo. Abuejamu God-ro Joseph'o gemu mae juvade höjo.

10 Joseph'o gemu mae juvoromo Joseph-ro vavaene bae'ego gagoro ajami'ego mae hinövade höjo. Mae hijamu God-ro hu ajamiromo huë mae uehoro mae bojami'ego mu mae vaenövade höjo. Mu mae vaejamu gagorovo Pharaoh Egypt sa'are simano vaejaje ahuro Joseph-are muoho garomo rajahiromo uavade höjo: Nasi Egypt sa'aho o bövie bise'e avoho muebejehonëjo.

11 Ëhi uavamu muebebe va'ë'ëro iruno'e bogojiego ëma raromarue majaho rovamu ae aho'obëhe nume Egypt sa'are ave Canaan sa'are raromaruhuro huë vayaeni döro raromare höjo. Raromoromo nosi hijo miono'ohuro ie nahoromo gavare höjo bogojiamu.

12 Ie bogojiamu gagorovo Jacob-ro hejade uvavamu: Nume Egypt sa'are iruno'e iae ji-ajëjämu heggorovo hesi harihu ömo'ömoho uëvade höjo: Egypt sa'aro abueromo iruno'e imoromo ujuoho ruerëjo. Ruerëjamu aevoromo Egypt

abuejare höjo.

¹³ Abuejë'ëro vuonorö'öromo Canaan sa'are rojomareje. Rojomë'ëro röhu maho Egypt abuejamu gagorovo Joseph-ro huruohoromo uëvade höjo: Na jemesi öe jevajëjo. Ëhi uëvamu Egypt sa'are simano vaejaje ahuro Joseph-are agano jabesi jöho hejade höjo.

¹⁴ Hejamu Joseph-ro jöe nugö'öromo vavuoho uavade höjo: Ja'o agano ioro'iorohu'o Egypt sa'aro ruerëjo. Ëaganoho aho'obëhe 75 émino'e jiade höjo.

¹⁵ Jöe nugö'öjamu hegorovo Jacob'o hesi aganohu'o Egypt abueruomade höjo. Abuejë'ëro è vuovëvade höjo.

¹⁶ Vuovëvamu jabesi sinoho vuonorö'ö ujuoho rojomoromo Shechem amore è guavare höjo mami'e jabesi hije Abraham-ro Hamor rajo aribövioho monie bojëmiromo è sa'aho imë'ëro.

¹⁷ Guavamu nosi hijo miono'e Egypt raro-maruohuro ae aho'obëhe jiobe ruejuvo God-hu mami'e hesi ujo ajëmi'i Abraham uavadëhi èhi ajëmi'iröhe majaho dunovade höjo.

¹⁸ Dunovamu gagorovo sa'are simano vaejaje ae gö Joseph bogo gavadohuro ri'öromo Egypt sa'aho muebejade höjo.

¹⁹ Egypt mueberomo nosi aribövioho sarerëminövade höjo. Sarerëmiromo nosi hijo miono'oho sisë vaejëvoromo uëvade höjo: Jemesi harihu ininoho amonö bahiromo èhuro vuonugo'amego vuovëho'irajo. Uë'ego èhi è'onövare höjo.

²⁰ Ëhi'amu Moses rahade höjo. Aharihu hesi

nu ano'oho mabëhe jiade höjo. Nu ano'oho mae jiamu hesi vëmu vavu'ohuro jabesi osare muohojuvo manaere niö'i gemu barëjade höjo.

²¹ Manaere niö'i gemu barëjamu gagorovo amonö banugare höjo. Banugamu gagorovo sa'are simano vaejaje a hesi abojohuro rue'i gavade Moses raromamu gagorovo baeromo va'o hesi muohade höjo. Muohamu böviraejade höjo.

²² Böviraejamu Egypt rajohuro jabesi mu mae jö mae bövie bise'e röjahijamu bae barëjade höjo. Bae barëjë'ëro jö börömo jövoromo mu masijo vae'amaje ae jiade höjo.

²³ Ëhi'ojiuvo Moses vadune aho'obëhe 40 barëjamu gagorovo huro uehorovoromo uvade höjo: Jaruwoho na va'oromo nasi Israel rajo aribövioho gë'ejöjo gë'i diehi raromego.

²⁴ Ëhi uvonugoromo va'i gavade Egypt raje ae gemuëro Israel raje ae gemu hesi örire mu sisë vaejamu gagorovo Israel rajoho ajamiromo Egypt rajoho i'ue mana bojamiromo ano bamade höjo.

²⁵ Ano bamoromo uvade höjo: Nani nasi ariböviohuro uehorovoromo uvarue höjo: God-ro nörö ua'iramu nöröro no ajamui'iramu avare darugore raromaruoho vuonugo'i va'o mae raromo'ejarëjo. Ëhi uvarue hö uvadoho bogo éhioho jiade höjo.

²⁶ Ëhi'ë'ëro nérö Moses-ro gavade höjo Israel raje niö'iro muororovamu. Muororovamu gëgorovo ahëvë'i uëvade höjo: A niö'imë agane gemuoho jëvajëjo. Röhu jemë rabëni muorovarujëjo.

²⁷ Ëhi uëvamu hegorovo mu sisë vaejade ahuro

ri'öromo Moses övëro rori'o biduohö'öromo uavade höjo: Ja raro ua'ego böröme vaeromo nosi muoho garomo ahavuanuëjo.

28 Ja néri Egypt rajo ananëhi na ja ëhi anego'iro ë'anuëjo.

29 Ëhi uavamu hejë'i Moses-ro Egypt sa'are jioromo ju'ebiromo va'adoho va'o Midian sa'are ë hijade höjo. Ëhiromo harihe niö'i ömëvade höjo.

30 Harihe niö'i ömëvoromo hijuvo vadune aho'obëhe 40 barëjamu Moses-ro a rumo'e sa'are Sinai dahoru bëhire nami'i gavade höjo ijo hisue vënehu ravo'ego anerae gemu ririre hijamu.

31 Ëhijamu gagorovo tiöromo avoho ga'i bëhire va'ihö hejade höjo Badaro uavavamu:

32 Na jasi hijo miono'e Abraham Isaac Jacob muebejëvaje aho God jevajëjo. God jevajëjamu hegörövo Moses-ro avoho ga'ië'adoho juhuonivöromö butubutumoromo bogo avoho gavade höjo.

33 Bogo avoho gavamu Badaro uavade höjo: Ave sa'aho nasi sa'ae jiaje na mae uehorovevoromo höru guduoho jijövëjo.

34 Naro iae gëvode höjo nasi aribövioxhuro Egypt sa'are sisë'i raromamu gavë'i hejode höjo jabumë hara'uavavamu. Ëhuni na ruvebijë'e jevajëjo jabumë ajëmego sisë'i raromaruoho vuonugo'i mae raromoröhego. Ëhi jië'e jiaje ri'öjego na ramö'öjego Egypt sa'aro va'ëjo. God-ro Moses-are örire ëhi uavade höjo.

35 Ëaho iae Moses höjo. Urimë'i Israel rajo aribövioxhuro ë ae gemuoho bijönimoromo uaruomade höjo: Ja raro ua'ego böröme vaeromo nosi muoho gavanuëjo. Israel rajo aribövioxhuro

Moses ëhi bijönimoruomamu God-ro hu baejade höjo. God-ro hu baeromo mu börömoho bojamade höjo. Ëhesi bëhoho God-ro uavamu vënehu ravade ijo hisu ririre hijade anerahuro Moses nugö'öjamu Egypt sa'are abueromo a böröme namiromo Israel rajo aribövioho vavaene jëvamu baejëvoromo maro bamëvade höjo. Ëhi jië'e mu börömoho God-ro Moses bojamade höjo.

36 Ëae gemuoho Moses-ro Egypt sa'are hiromo bogo gavarue vörö'e muoho vae'amoromo Israel rajoho Egypt sa'are jioromo söjëvo va'adoho va'o jovo e'ure jovo ihe Kavuë'l Jovore darugo'e muoho vaeromo söjëvo va'adoho va'o a rumo'e sa'are darugo'e muoho vae'amobe va'ojuvo vadune aho'obëhe 40 barëjade höjo.

37 Ëae gemuoho Moses-ro Israel rajoho uëvade höjo: God-hu na remö'öjamu rovodëhi jö hesiro baeromo majëhi'iröhe a göhu'o huro ëhi nugö'ö'iramu rue'a'ajëjo. Hu jemesi sa'a raje jio'a'ajëjo. Ëhi uëvade höjo.

38 Ëae gemuoho Moses Israel rajehu a rumo'e sa'are gagovoromo raromaruire hu'o ë gemuore hijade höjo. Hu Sinai dahorure hiromo anera hesi jöho baeromo anumiae abo hijo miono'oho majëhinövo numeho jabesi jöho aruhiae ajio aneraho majahinövade höjo. A i'ovëvo'iröhe jöho God-aro baejade höjo nosi örire bojamui'iröhëro.

39 Ëhi ë'amu nosi hijo miono'ohuro Moses-are jöho bogo ejahare höjo. Bogo ejaho'irögoro a'i Moses juahamiromo Egypt sa'are vuonorö'ö va'irögoro ë'are höjo.

40 Va'irögoro Aaron uaruomade höjo: Inömoho

avoho'amego no ëho masije hö uvoromo jabesi ijore ijore jijiho'irarëjo. A'i Moses söjavuo rovade aho no bogo gavaruejo hu dinö'e höjo.

41 Ëhi atonugoromo cow harihu nu ano'o va'ëne inömoho avohoromo uvare höjo: Ave inömoho darugo'ego ma-hu gemu uehorovonövo'ejarëjo. Ëhi uvoromo mie muo'amoromo vëniro mueromo rajahromo bahijahare höjo. Jabumë övehu avohare inömoho ëho uvare höjo: Börömoho höromö hesi ihoro söröho ijare höjo.

42 Ëhi'amu gagorovo God-ro jabetesinö dejoho bu'öromo uëvade höjo: Jemëro jije mujöre ëho rajëhibe va'orëjo. Jemëhu nëgajëhi ëhi ë'orëjo. Ëhesi jöho jö God-aro baeromo majëhinövare aribövi jabetesi surire jajivoromo uvë'e höjo: God-ro uëvajëjo: Israel rajomë mie muo'amoromo vëniro mueromo bahibe a rumo'e sa'are vadune aho'o 40 jijiharije höjo. Na jemë na rajehi'i ë'arije höjo. Bogajo.

43 A'i ae gö jabetesi god ihe Moloch ë hesi niögu javuoho baeromo jijiharije höjo. Ae gö jabetesi god ihe Raphan hesi jiji nu ano'oho baeromo jijiharije höjo. Ëinömo sisëho jemesi övëro avoho'amarije höjo uvene aho röjahi'irarijëro. Ëhuni na jemë rëmö'ö'ejöjo öre égoro va'oromo Babylon iosiramromo rori'o va'o raromo'irarijego. God-are surire jöho ëhi jajivë'e höjo.

44 Nosi hijo miono'ehu a rumo'e sa'are raromo jijiharevare evare God-are niögu javu börömoho jabetesi örire jiade höjo jaburo ëho garomo uvoröhego: God-ro no'o gemu mae juvaje hö uvoröhego. Ëjavu vaeröhe hesi öroho God-ro

röjahijamu Moses-ro äho garomo ae uëvamu ähi vaejare höjo.

⁴⁵ Vaejamu nosi hijo miono'ohuro baejare höjo. Baejë'ëro vuovëvamu jabiesi ujoho jaburo baejare höjo. Baeromo Joshua-are ijore va'oromo ave sa'are rueromo gavare höjo urimore raramare aribövioho God-ro bisihö'öjëvamu gagorovo ave sa'aho baeromo javu börömoho ä bamare höjo. Bamamu javuoho ä jiope ruejuvo David-ro böröme namiromo Israel muebejëvade höjo.

⁴⁶ Muebejëvoromo mu mae vaeromo God-ro hu mae uehorovamu uvade höjo: Na negajëjo javu maho vaejego Jacob muebenövade aho God-ro ä hiröhego.

⁴⁷ Röhu hu bogo a'i Solomon-ro God-ni javu maho vaejahade höjo.

⁴⁸ Ähi ä'ade höjo röhu God dö mare hijajëro aehu övehu vaejaharue osaroho bogo hijaje höjo. Osare bogo hijaje jöho jö God-aro baeromo majëhinövade ahuro jajivoromo uvë'e höjo:

⁴⁹ Badaro uvavohijajo: Na hijajoho ö'idöre höjo. Höroho sa'are bamaje höjo.

Ähi jië'oho diehi jië'e javue nanioho vaerëjo.

Nuhö'irode osaho dinö'e avohorëjo.

⁵⁰ Jemë bogo eni jëvo'ajëjo naro nasi övëro ave inömoho aho'obëhe bamë'ëro jevë'ëro.

God-are surire ähi jajivë'e höjo.

⁵¹ Sareri hia'i biriri'le aribövie jëvajëjo. Dë vövöbajo'oho gö gö uehorovaruje aribövie jëvajëjo. Hia'e tugohë'e aribövie jëvajëjo. Jemesi hijo miono'ehu ä'onövarëhi ähi ä'aruje höjo. God-are Aru'ahoho bijönimobe rovaruje höjo.

52 God-are jö majëhijarue aribövioho jemesi hijo miono'oho rabu'e aribövioho bogo sisë vaejëvare höjo. Mami gö'e God-ro ae rëmö'öjamu jaburo ae majëhiromo uëbe rovare höjo: God-are mu ma vaejaje aho rue'a'ajë uëvare höjo röhu jemesi hijo miono'ohuro muo'amare höjo. O avevejö'e jemëro God-are mu ma vaejaje aho a sisë jabesi övore bojëmamu anare höjo. Ëho jemesi sisë höjo.

53 Jemesi jöëni aneraëro jö börömoho God-aro baeromo bojëmare höjo. Röhu jemëro bogo ejaharije höjo.

Stephen munëhu vajamiromo ano bamare jöhoje.

54 Stephen-ro jöho ëhi majëhijamu hejë'i Jew rajo aribövihuro hesi örire dë vörönëgamu vörö'iraeromo ane vuogigimoruomadeje.

55 Ane vuogigimamu God-are Aru'ahohuro hesi darugohuro Stephen-are dë vövöbajo'ere rarovamu ö'idöre sioroho gavadeje God ajivo'ego Iesuro God-are övo manö namijamu.

56 Iesu ë namijamu gagorovo uëvadeje: Arueho gahëjo. Na gavajëjo ö'idöho arorovo'ego God-are A Mahuro hesi övo manö nami'ego.

57 Ëhi uëvamu hejë'i rueho jaburo jö'e dadovoromo hia'e övo hitahiëro tugohoromo ma-darugo'o tutuvo rueruomoromo Stephen ruë numë baba'amoromo riravareje.

58 Riravoromo jagu bava'oromo rori'o nugaromo munëro vajamiruomadeje. Munëro vajami'irögoro urimo utaho'amojöëni niögoho jövo bahiruomadeje a i'e gemu Saul-ro muebejëhoröhego.

59 Niögoho bahinugoromo munëro vajamemu vajamijamu Stephen-ro uavadeje: Bada Iesu nasi aru'ahoho baejehego jasi örire ö'iröjo.

60 Ëhi uanugoromo ague aho hiromo madarugo'o uvadeje: Bada ave aribövi jabesi sisëho uehorovoromo vuonugëhëjo. Ëhi uvoromo guomadeje.

8

1 Stephen guomamu gagorovo Saul-ro uvadeje: Stephen anaroho iae mae höjo.

Saul-hu ekaresia sisë vaejëvobe juvade jöhoje.

Ëhi'amu evare majare aëro aevoromo ekaresiae Jerusalem raromaruoho mu sisë bëhe vaejëvonövareje. Vaejëvamu Iesuare aribövioho aho'obëhe Jerusalem jioromo huruomoromo adovoromo va'o Judea sa'are Samaria sa'are dirö'e göro göro raromobe va'areje. Apostle ömo'ömohuremu ëhi ë Jerusalem raromareje.

2 Amo God uehorovarue a ioro'iorohuro Stephen-are jöëni darugo'o nierusuburu'e bamoromo hesi sinoho guavareje.

3 Guavamu Saul-ro ekaresiae aho'obëhe ijumëvo'i ë'onövadeje. Ijumëvo'irögöro osare osare va'oromo Iesuare aho magonahoho guduamo'amoromo ruho ujuoho rueromo savoji gagore io'amonövadeje.

Philip-hu Iesuare jö bava'oromo Samaria sa'a rajo majëhijade jöhoje.

4 Iae huruomoromo va'are ariböviohuro dirö'e göro göro Iesuare jöho majëhibe va'onövareje.

5 Ëhi majëhibe va'oromo iae Philip-ro Samaria rajo jabiesi amo börömore va'adeje. Va'oromo majëhiromo uëvadeje: God-hu uavë'ëro böröme namiromo ajamuijaje aho iae Iesu höjo.

6 Ëhi jië'e jöho majëhi'ego Samaria raje ae aho'obëhe jaburo hesi jöhuremu avoho henövareje. Hesi jöho heromo ganövareje Philip-ro darugo'e muoho vae'amo'ego.

7 Vae'ego aru'aho sisëhuro jö'e dadovoromo a dëre jioromo suorovo va'onövareje. Övo höru'e vuovëhë'e höru sisë'e ëhi jië'e aribövioho marë'amonövadeje.

8 Ëhi'o'ego Samaria aribövioho nimorohëvo avohonövadeje.

9 Nimorohamu ae gemuëro ë amore hijadeje. Ëa hesi ihoho Simon jiadeje. Simon-ro iro oso'e vaebe rovamu Samaria sa'a raje ae aho'obëhe garomo jöe barëjëvadeje. Jöe barë'ego huro uënövadeje: Na a böröme jevajëjo.

10 Ëhi uë'ego amo raje ae aho'obëhe ininore va'o masijore avoho heromo uvonövareje: Nani Simon hu God-are vörö röjahuijaje ae hesi ihoho Vörö'e A Börömoho höjo.

11 Iro oso'e majae ëgobövie vaebe rovë'ëro ëhuni ë sa'a rajoho jöe barëjëvo'ego hesi jöhuremu avoho henövareje.

12 Hesi jöhuremu hejë'ëro hejareje Philip-ro jö mahö majëhiromo uëvamu: God-hu böröme namiromo muebejavuaje majaho rovë'e höjo. Iesu Keriso-are ihoho böröme höjo. Ëhi jië'e jö mahö Philip-ro majëhi'ego Samaria rajo a'o

magonaho'o mae uehorovoromo bapataeto vaenövareje.

13 Röhu iae Simon hu'o mae uehorovadeje. Mae uehorovoromo bapataeto vaeromo Philip'o gemu mae juvonövadeje. Juvoromo ganövade Philip-ro bogo gavarue darugo'e mue gö gö vae'ego garomo tiönövadeje.

14 Ëhi'amu apostle ömo'öme Jerusalem raro-maruohuro hejare uvavamu: Samaria rajohuro God-are jöho ejaharuëjamu hegorovo Peter'o John'o rëmö'öjëvareje Samaria va'oröhego.

15-16 Rëmö'öjëvamu Peter'o John'o va'aroho va'o Samaria höröjareje. Hörönugoromo gavare God-are Aru'ahoho Samaria rajo jabesi öriroho bogo ruvebijë'e jabumë Bada Iesuare ihoro ma-bapataeto vaejë'e jiamu gagorovo God ëninamiromo uavareje Iesuare ariböviohuro Aru'ahoho baeruomoröhego.

17 Ëninamiromo simane öve taemëhamu God-are Aru'ahoho baeruomadeje.

18 Simane öve taemëho'ego Aru'ahoho baeruumamu gëgorovo Simon-ro ri'öromo Peter'o John'o uëvadeje: Naro ijo baje bojëmi'ejöjo.

19 Ëhuni jemëro daruge bojemego na'o bae'iröjo ëhuro ae rahuare rahuare simanore öve bamego God-are Aru'ahoho baeruomo'iröhe höjo.

20 Ëhi uëvamu Peter-ro uavadeje: Ja'o jasi moniohu'o vënëro ravëvo'ajëjo. Jero uvanuëjo: Naro monie bojamiromo ëhuro Aru'aho ae gö bojëmi'irode darugoho bae'ejöjo. Röhu ëhi jië'e darugoho hesi God-are suvuore höjo.

21 God-are nuniroho jasi dë vövöbajo'oho bogo maho jio'ego ja bogo no'oho havo'anuëjo.

22 Ëhuni sisë uehorovanuoho vuonugo'i Bada uavego mae jië'oho jasi uehoro sisëho uehorovoromo vuonugaho'irajo.

23 Iae na gavajoho jero ganiganimoromo mu sisë uehorovo'i hi'ego ëhuro jasi dë vövöbajo'oho ma-sisëremu rarovavë'e höjo.

24 Ëhi uavamu hegorovo Simon-ro Peter'o John'o uëvadeje: Jemëro Badare öroro ëninamego huro ajemego jemëhu uevarije i'uoho bogo bae'iröjo.

25 Ëhi'amu Peter'o John'o Badahu mu rabe vaejamu gavare jöho majëhinugoromo vuonorö'öromo Iesuare jö maho Samaria rajo jabesi amore amore majëhibe va'aroho va'o Jerusalem hörözareje.

Philip-hu Iesuare jö majahijamu Ethiopia sa'a rajehu heromo mae uehorovade jöhoje.

26 Ëhi'amu Badare anerahuro Philip uavadeje: De ri'öromo va'iranoho arue Jerusalem jioromo anume Gaza abuejarue öroro hörönëjo. A rumo'e sa'are va'arue öroho uavajëjo.

27 Ëhi uavamu hegorovo ri'öromo va'adeje. Va'ihö gavadeje Ethiopia sa'a raje aho örëro rova'amu. Ëaho Ethiopia sa'are simano vaejaje magonaho Candace uvaruoho ë magonaho hesi mu vaejahaje a böröme jiadeje. Hesi mu vaejahaje a börömëro jië'lëro huro ë magonaho hesi inömo inömoho aho'obëhe muebejahonövadeje.

Hesi muoho ëhi jiadeje. Urimë'i God rajahi'i Jerusalem va'ë'ëro

²⁸ vuonorö'öromo maratu döre hiromo mio-huro jaguvamu va'ë'i suri surire jöho adahobe va'adeje. Surire jöho ëho Isaiah God-are jö majëhinövade aehu jajivade jöho jiadeje.

²⁹ Surire jöho adahobe va'amu gavë'i God-are Aru'ahohuro Philip uavadeje: Va'oromo arue maratuore hiromo va'aje aho birohoromo aijo hu'o hiromo va'onëjo.

³⁰ Hiromo va'onëjamu hegorovo Philip-ro tutuva va'oromo hejade rue Ethiopia rajohuro Isaiah-are surire jöho adahamu hegoro uavadeje: Ëjö adahanuoho na ja hejanuëjo o bogajo.

³¹ Ruehuro uavadeje: Aehu bëhi bogo röjehijë'oho na diehi hejörajo. Rojomoromo na'o hijego va'arëjo.

³² Ëhi uavamu hegorovo Philip-ro aijo hu'o hijadeje. Hiromo gavadeje Ethiopia rajohuro ave jöho adahamu.

Vaevë'oho sheep ano'i hu'irae va'aruëhi ëhi bava'are höjo.

Sheep harihu u tarivahego bogo uë'uëvë'e nami-jajëhi ëhi jörume namijade höjo.

³³ Aëro hesi iho mu'uvahamu aho bogo ajamiromo hesi jö maho jövade höjo.

Raro hesi aboji harihu'o jabesi jöho majahui'ajëjo.

Aboji harihu'o rumo'e ave sa'are hijadoho iae barëjë'e höjo.

³⁴ Ëjöho adahoromo rue Ethiopia rajo a börömohuro Philip uavadeje: Ave jöho na uevego

hejöjo. Jö God-aro baeromo majëhinövade ahuro rahuare jöe jajivë'e höjo. Na hesi jöe o ae gö hesi jöe jajivade höjo.

³⁵ Ëhi uavamu hegorovo Philip-ro ë adahade jöho aevoromo Iesuare jö maho majahijamu Ethiopia rajohuro hejadeje.

³⁶ Heromo örëro va'ihö gavare jove jiamu gagorovo rue a börömohuro Philip uavadeje: Ehuro gavëjo jove jiego. Naehu avevejö'e bapataeto vaejë'oho na mae höjo o sisë höjo.

³⁷ [Mae o sisë höjamu Philip-ro uavadeje: Ja jasi dë vövöbajo'e aho'o mae uehorovë'ohuro bapataeto vaejë'oho iae mae höjo. Iae mae höjamu ruehuro uavadeje: Io'ajo. Iae na mae uehorovoromo uvajëjo: Iesu Keriso iae God-are Harihe höjo.]

³⁸ Ëhi uanugoromo maratu jagu bava'ajoho ëhi namijöro uavadeje. Namijamu Philip'o ë a börömohu'o jaburo niö'iro jovore abueromo Philip-ro ë aho bapataeto vaejadeje.

³⁹ Bapataeto vaeromo jovore jioromo rojomareje. Rojomamu gavë'i Badare Aru'ahohuro Philip ma-majioho hu'irae baeromo va'adeje. Va'amu Ethiopia rajo a börömohuro ijoho hu bogo gavadeje. Bogo gal'irögoro maratuore ajio hiromonimorohobe va'adeje.

⁴⁰ Va'amu Philip-ro gavadeje mami'e Ashdod amore rovë'e jiamu. Ashdod rueromo amore amore höröbe jö maho majëhibe ruejuvo Cæsarea amore höröromo ë hijadeje.

Saul-hu aevoromo Christian vaejade jöhoje.

1 Ëhi'amu Saul-ro bogo vuonugo'i Badare aribövioho muo'amo'i ma-vöröëremu jövonövadeje. Ma-vöröëremu jövë'ëro Jerusalem ajiomoromo va'oromo Jew rajo priest börömoho uavadeje:

2 Na negajëjo jero surire jajivoromo i'imemego na Damascus amore ujuoho va'oromo Jew rajehu God rajahijarue osare osare i'imëmego jaburo garomo uvo'iröhego: Nörö priest börömo hesi ihoro rovë'e höjo. Jabuhu ëhi uvë'oho ue'iramu naro gë'irode ae o magonahe Iesuare örire jijihamu gavë'oho naro guduamëvoromo Jerusalem amore vuonorö'ö ujuoho rue'ejöjo.

3 Ëhi ë'ë'ëro iae va'adeje. Va'adoho va'o Damascus amore hörö'i gavade ajo ho ma-majioho ö'idöre jioromo ruvebiromu hu ajivamu gavë'i

4 sa'are behumorovoromo hejadeje ëhi uvavamu: Asë'e Saul ja rabëni sisë vaejevanue höjo.

5 Sisë vaejevanue höjamu uavadeje: Bada ja rahuo javajëjo. Rahuo javajëjamu uavadeje: Jaehu sisë vaejevanue aho Iesu na jevajëjo.

6 Röhu ri'öromo va'oromo rue Damascus amoro hinëjo. Hiromo he'a'anuëjo ae gemuëro ua'iramu: Jero ëhi ëhi ë'ëjo.

7 Ëhi uavamu Saul'o va'are ariböviohuro aho bogo gal'i ma-hüëhemu heromo ma-jörume riravareje.

8 Ma-jörume riravamu Saul-ro sa'are raromadohuro ri'öromo nune dadovo'i röhu öri ari'oho bogo gavadeje. Öri ari'oho bogo

gavamu gagorovo rueho jaburo övëro ma'eno bava'oromo Damascus amore suorovareje.

⁹ Suorovonugoromo Saul-ro öri ari'oho bogo gavë'e ioho jovoho bogo ijë'e ma-hijuvo majae niö'i gemu barëjadeje.

¹⁰ Majae niö'i gemu barëjamu Iesuare ae gemu hesi ihe Ananias Damascus amore hiromoniamia'ovo'iraeromo gavadeje Badaro rueromo uavamu: Ananias-ajo. Ëhi uavamu ruehuro uavadeje: Bada na aviae jevajëjo.

¹¹ Na aviae jevajëjamu Badaro uavadeje: De ri'löromo öri ihe Ahorirehu Va'arue Öroro va'onëjo. Va'oromo Judas-are osaro höröromo uënëjo: Tarsus amo rajo a ihe Saul na ého jiajëjo. Na hu gal'i rovode höjo. Ëhi uënëjo. Iae hu parie vaejajëjo.

¹² Urimë'i huro nia'ovo'iraeromo gavade höjo ae gemu Ananias-ro rueromo hesi övoho sinore bamamu nunoho marëjöro. Ëhuni va'oromo gavëjo.

¹³ Ëhi uavamu hegorovo Ananias-ro uavadeje: Bada iae mae höjo röhu na hejode höjo ae aho'obëhe Saul-are jö sisëho uevamu hejode höjo. Jaburo uevare höjo: Huro Jerusalem amore hiromoniamia'ivo'iraeromo mu sisë bëhe vaejëvo'i hijade höjo.

¹⁴ Mu sisë vaejëvë'ëro Jerusalem priest masijo jabesi darugoho baeromo aviae rovë'e höjo éhuro ae rahu ja uehorovavë'oho guduamo ujuoho va'o baréröhëro.

¹⁵ Ëhi uavamu Badaro uavadeje: O-ajo. Va'ëjo. Ëhesi bëhoho naro ë iaho baejë'e jevajëjo

huro nasi muoho vaeröhego. Huro nasi jöho bava'oromo sa'a ioro'oro rajo aribövioho jabiesi a masijoho Israel rajo aribövioho huruoho majëhibe juvego ae aho'obëhe heruomoröhego ëhuni na Saul baejode höjo.

¹⁶ Baejë'ëro naro hu röjah'i ejöjo huro garöhego huhu nasi jöeni vi'ehe huë vavaene rabe bae'iröhoho diehi jië'e jiego garöhego.

¹⁷ Ëhi uavamu hegorovo Ananias-ro va'adoho osare rumo va'oromo övoho Saul-are sinore bamoromo uavadeje: Öho Saul-ajo. Badaro remö'öjamu rovode höjo. Ja ave amore rue'irögoro örire gavane aho Iesuro remö'öjade höjo naro rueromo ajamego jasi nunoho marë'i God-are Aru'ahohuro jasi dë vövöbajo'ere abueromo rarovavo'iröhego.

¹⁸ Ëhi uavamu gavë'i hiobaru ginioru nu ano'o va'ënoho Saul-are nunire jioromo sa'are rireromo rovamu nunoho marëjadeje. Marëjamu ri'öromo bapataeto vaejadeje.

¹⁹ Bapataeto vaenugoromo ie inugoromo röhu maho biririvoromo mae hijadeje.

Saul-hu Damascus amore hiromo Iesuare jö majëhijade jöhoje.

Mae hijë'ëro Iesuare ariböviohu'o Damascus hijamu majae ma-gemu niö'i barëjadeje.

²⁰ Hiromo ma-burëro aevoromo Jew rajehu God rajahijarue osare osare Iesuare jöho majëhibe juvadeje. Majëhiromo uënövadeje: Iesu iae God-are Harihe höjo.

²¹ God-are Harihe hö uëvamu heromo tiöromo uarovareje: Asë'e ë aho Saul na ae gemuoho

höjo o ae gö höjo. Ëhesi bëhoho Saul Jerusalem hiromo bogo ëhioho ë'onövade höjo. A'i Iesu uehorovarue aribövioho muo'amonövade höjo. Muo'amë'ëro huhu ave rovade hesi bëhoho Iesuare aribövioho guduamo ujuoho va'oromo Jew rajo priest masijoho i'imëmego baejëvo'iröhego ëhuni rovade höjo. Ëhi jië'oho hu diehi'oromo Iesuare jöho majahuijajëjo.

22 Ëhi uarovamu Saul-ro biririvo avohoromo jöho jövobe va'oromo majëhiromo uënövadeje: God-hu uavë'ëro böröme namiromo ajamuijaje aho Iesu höjo. Ëhi uëromo ë jö bëhoho avoho garomo hejë'ëro darugo'o majëhijamu hegorovo Jew raje Damascus amore raromaruoho jabuhu Saul-are jö aho'iröhoho bogo eni jioruomadeje.

23 Bogo eni jioruomamu ëhi'ojuvu majae aho'obëhe barëjamu Jew rajohuro gagovoromo Saul ano'i atareje.

24 Ano'i atamu ë jöho heromo ae göëro Saul majahijadeje. Röhu jene vö'oe majae vahie Jew rajo aribövihuro Damascus amo rejo ojore ojore atovo raromareje Saul hörö rovego ano'iro.

25 Ëhi'obe va'ojuvu hujeji vahie gemu evare Saul-are aemo'aemohuro uavamu niomoniomo bojö gagore abo hijadeje. Abo hijamu ö'ëro beromo ma-saginiëri ö'ire ma'enë'i rejo sigagure ö'oho a'ohö'özë'i ma-u'emu ba'amamu je'onö ru-vebi sa'are ravo'amoromo va'adeje.

Saul-hu Jerusalem amore va'oromo ë'ade jöhoje.

26 Va'oromo Jerusalem höröjadeje. Höröromo Iesuare aribövihu'o gemu mae juvo'i ë'o

gavadeje. Juvo'ia'amu gagorovo rue ariböviohuro uvareje: Nani Saul bogo Iesuare aehu jio'i masareramuijäromo juhuonamiruomadeje.

²⁷ Juhuonamijamu gagorovo Iesuare ae gemu Barnabas-ro Saul ajamiromo hu'irae baeromo apostle jabesi örire rovadeje. Rueromo uëvadeje: Saul urimo mu sisë vaenövadëhioho bogo ëhioho vae'i a'i Damascus örire va'ihö gavade höjo Badaro birohoromo jöe ëhi ëhi majahijamu. Jöe ëhi ëhi majahijamu hegorovo Damascus va'oromo darugo'o maëro Iesuare jöho majëhibe juvade höjo. Ëhuni jaruvoho Saul hu a mae höjo.

²⁸ Ëhi'amu gagorovo Saul-ro Iesuare ariböviohu'o gemu mae hi juvadeje. Hi juvoromo biririvoromo Badare jöho Jerusalem ame bövioho majëhibe juvadeje.

²⁹ Majëhibe juvoromo Jew rajehu Greece huëhu atarue ariböviohu'o Iesuare jöho jövoromo jö aho'ahamirovareje. Jö aho'ahamirovoromo rueho jaburo Saul ano'irögöro ë'areje.

³⁰ Ano'ia'amu gagorovo Iesu uehorovarue ö mueno'o ömo'ömohuro Saul hu'irae baeromo Caesarea amore abuejaroho abo nugö'öjamu hesi amëro Tarsus va'adeje.

³¹ Va'amu Judea sa'are Galilee sa'are Samaria sa'are jioruomaje ekaresia ariböviohuro huë vavaeni'e raromaroho barë'i mae raromareje. Mae raromamu God-are Aru'ahohuro ekaresiaho ajämamu Bada mae uehorovoromo biririvobe va'amu ae aho'obëhe jëvobe va'adeje.

Peter-hu Lydda amore Joppa amore va'o hiromo ë'ade jöhoje.

32 Ëhi'ego Peter-ro amore amore juvonövadeje. Juvoromo iae God-are aribövioho gë'iro Lydda amore abueromo ë hijadeje.

33 Hiromo gavadeje ae gemu hesi ihe Aeneas övo höru'e vuovahë'ero maratuoremu raramamu. Mami'e aevoromo raromobe rovadoho vadune aho'obëhe 8 barëjë'e jiadeje.

34 Raromamu gagorovo Peter-ro uavadeje: Aeneas Iesu Kerisoro jasi sinoho avohahajëjo ëhuro mae javojöro. Ëhuni ri'öromo jaehu raromanue maratuoho avoho bamëjo. Ëhi uavamu hejë'i maburëro ri'öjadeje.

35 Ri'öromo juvamu Lydda amo rajohu'o Sharon sa'a rajohu'o ae aho'obëhe Aeneas garomo aevoromo Badare ijore ijore jijihadeje.

36 Ëhi'amu Iesuare magonahe gemu hesi ihe Tabitha Joppa amore hijadeje. Hesi ihoho Greece huëhu uvaruoho Dorcas-je. Dorcas iho bëhoho mi ihe deer-je. Huro hiromo huë baejë'e muoho vaeromo ae ajëminövadeje.

37 Ae ajëmiromo ijonö guomo guome baeromo guomadeje. Guomamu hesi sinoho u'oromo baeromo javu döre osare ajio bamareje.

38 Bamamu Iesuare ariböviohuro hejareje uvavamu: Peter-ro Lydda amore hijajë uvamu hegoro öroho bogo ëgoho jië'ego ae niö'i uëvareje: Va'irarijoho Peter uavego ma-burëro rue'irajo. Rue'irajamu va'o majahijareje.

39 Majahijamu hegورو Peter-ro ri'öromo jabu'o rovamu hu'irae baeromo döre osare iojiomareje. Iojiomamu magonaho doru ömo'ömohuro nierusuburu'e bamë'i Peter-are

bëhire ro ruë numë gagovo rova'o rojomoromo Dorcas-hu jabu'o hijë'i sigohi'amade niögoho Peter-ro gajöro röjahijareje.

40 Röjahijamu huro jabumë aho'obëhe ë döre osare jëvamu rëmö'öjamu va'o barëjadeje. Va'amu Peter-ro ague aho hiromo God-are örire ëninamiromo huotorovoromo sinoho garomo uavadeje: Tabitha ri'öjëjo. Ri'öjëjamu Tabitha-ro nune dadovoromo Peter garomo ri'örommo döre hijadeje.

41 Hijamu gagorovo Peter-ro öve nugö'örommo ma'enoromo nigemamu namijadeje. Namijamu Peter-ro uvëvadeje magonaho doru ömol'ömohu'o Iesuare ae magonaho ioro'iorohu'o ruejöro. Rovamu Peter-ro uëvadeje: Ave magonahoho i'ovoromo mae hijaje gahëjo.

42 Ëhi'ade jöho Joppa amoho aho'o uarovo barëjadeje. Jöho uarovamu hegorovo ae aho'obëhe Bada aevoromo mae uehorovoruomadeje.

43 Mae uehorovamu Peter-ro majae aho'obëhe Joppa amore baeromo mi sino mae avohaje a hesi osae gemuore hijadeje. A ihoho Simon jiadeje.

10

Peter-hu Jew raje jiadeje röhu sa'a gö raje Cornelius ga'i va'lade jöhoje.

1 Peter-ro Simon'o gemuore hijamu iae ae gemuëro arue Caesarea amore hijë'e jiadeje. Hesi ihoho Cornelius jiadeje. Cornelius bogo Jew rajoho jio'i hu muorovo simano vaejaje aëro jië'ëro muorovo aribövi ioro'iorohu ma-gemuoro

bu'öromo hijë'ëro ëhi muebejëvonövadeje. Ëmuorovo aribövi gemuore bu'öjare jabesi ihoho Italy muorovo aribövie jiadeje.

² Röhu Cornelius God mae uehorovaje ae jiadeje. Hu'o hesi agane aho'o jaburo God rajahinövareje. Huro Jew rajo aribövioho huë baejëvoromo ajëminövo God-are örire jöe jövonövadeje. Ëhi jië'e ae jiadeje.

³ Ëhi jië'e aëro jië'ëro iae majae sanuovamu gagoro Cornelius-ro nia'ovo'iraeromo masamaro gavadeje God-are anerae gemuëro rovamu. Rueromo uahijo: Cornelius-ajo.

⁴ Cornelius-ajamu hegorovo Cornelius-ro anerahohu juhuonamiromo ärimaloromo uavadeje: Ja diehi uehorovoromo rovanuëjo. Rovanuë'ego anerahuro uahijo: Jaehu God-are örire jö jövanuoho ae gö huë baejëvanuoho ëho God-ro ejahoromo ja mae uehorovavajëjo.

⁵ Ëhuni ae gö rëmö'øjego rue Joppa amore va'arëjo ae gemu Simon hesi iho göho Peter-ro rueröhe höjo.

⁶ Simon Peter-ro Simon göhu'o mi sino mae avohaje a hesi osae gemuore ma-jahuri hijajëjo. Hesi javuoho sö jovo bëhire jiajëjo.

⁷ Anerahuro ëhi majahinugoromo va'amu gagorovo Cornelius-ro hesi osa muebejaharue ae niö'iro o muorovo ae gemuëro ëhi ruejöro jöe nugö'øjadeje. Ëmuorovo aho God mae uehorovoromo Cornelius hu'o gemu mae juvoromo ajamijaje ae jiadeje.

⁸ Ëaho niö'i gemu rueruomamu Cornelius-ro diehi ë'amu gavade jöho majëhiromo rëmö'ójamu

Joppa amore va'areje.

⁹ Nérö ë aribövihuro örëro va'oromo Joppa suorovo'i rovareje. Suorovo'i rovamu gavë'i majae ririre rabu'e jiamu gagorovo evare Peter-ro ruhëre javu döre ajiomoromo hitavë'ëro ramaruire ë hijadeje God-are örëre jöe jövo'irovo.

¹⁰ Hiromo hömamu hegorovo ae uëvadeje: Ie avohoromo bojemirego na i'iröjo. I'irö uëvamu hegoro ioho avohahareje. Ioho avohahamu hu nune jioromo nia'ovo'raejadeje.

¹¹ Nia'ovo'iraeromo gavadeje ö'idöho arorovo'ego niögu va'ëne inömo böröme veneguörvüvë'oho hesi bëhire ruvebi raromamu.

¹² Raromamu gavë'i gavadeje sa'are jijihaje maje gö gö sigobe je'o uge rabe rabe niögu va'ëne inömo hesi döre jio'amamu.

¹³ Jio'amamu gagorovo hejadeje uavavamu: Peter jero ri'oromo muo'amoromo ijëjo.

¹⁴ Ijëjamu hegorovo Peter-ro uavadeje: Bada bogajo. Jew rajo noehu bogo ijarue i sisëho bogo mae bogo ibe rovë'e jevajëjo jögore ahojöëni.

¹⁵ Peter-ro ëhi uanugoromo hejadeje röhu mahö uavavamu: O-ajo. God-hu sisë barëjë'e hö uvoromo jiovëhë'e mioho raboho ëho nadi uvorëjo: Sisë höjo.

¹⁶ Vae niö'i gemu ëhi jië'e muoho Peter-ro ga'i hijuvo evare gavadeje ë inömoho sionëro ö'idöre ba'ojiomamu.

¹⁷ Ba'ojiomamu gagorovo Peter-ro hesi uehorovoromo uvadeje: Nia'ovo'iraeromo gavode hesi bëhoho rabe höjo. Hesi bëhoho rabe hö uvamu iae nume Cornelius-are aribövihuro

Simon-are osaho dinö'e jiaje jöho hejë'éro ë osa hesi ojanore ro riravareje.

¹⁸ Riravoromo ma-darugo'o uvareje: Na ae ihe Simon Peter ëho jiajëjo.

¹⁹ Ëhi uvamu iae Peter-ro nia'ovo'iraeromo gavade mu hesi bëhoho uehorovë'e hijamu gavë'i God-are Aru'ahohuro hu uavadeje: Hejëjo. Ae niö'i gemu jaburo ja nahavaruëjo.

²⁰ Ri'ö abue'i nadi uvonëjo: Sa'ae gö raje jëvo'ego bogo va'ejö uvol'i ma-va'onëjo. Naro rëmö'öjamu rovare höjo.

²¹ Ëhi uavamu hegороvo Peter-ro abueromo nume rovare aho uëvadeje: Jemë nahevarujoho na aviae jevajëjo. Jemë rabe nëgamu rovariјe höjo.

²² Rovariјe höjamu uavareje: Muorovo simano vaejaje ae Cornelius-ro uövuamu rovare höjo. Hu a mae God mae uehorovaje ae höjo. Ëhuni Jew raje ae aho'obëhe jaburo hesi örire mae uehorovarue höjo. Ëhi jië'ego God-are anerae gemuëro rueromo Cornelius uavade höjo: Jero uavego Peter rue'irajo jöe majahijego he'irane höjo. Ëhuni rovare höjo.

²³ Ëhuni rovare höjamu hegороvo Peter-ro uëvadeje: Osaro ro raromoromo vahiromego momorö'örëjo.

Ëhi ë'ë'éro néröho Peter-ro ri'öromo jabu'o va'adeje. Röhu Joppa raje Iesuare ö mueno'o ioro'iorohuro hu'o va'areje.

²⁴⁻²⁷ Va'aroho va'o néröho Caesarea amore suorovareje. Amore suorovoromo Cornelius-are osare va'ia'amu Cornelius-ro Peter biro-

horomo uvadeje: Peter God va'ëne höromo hesi bëhire sa'are ague aho hiromo Peter rajahijadeje. Rajahijamu gagorovo Peter-ro Cornelius banigojiomoromo uavadeje: Nadi éhioho ë'i mari'öromo döro namijëjo. Na bogo God jevo'i ma-ae jevajëjo. Ma-ae jevajë uanugoromo hu'o Cornelius'o jöe jörövobe osare va'oromo Peter-ro gëvade Cornelius-are agane aemo'aeme ruejöro uëvadoho ae aho'obëhe gagovoromo gemuore raromoromo muebejamu.

²⁸ Muebejamu gëgorovo uëvadeje: Iae jemë'o gavarujëjo Jew rajo noehu sa'a ioro'iro rajo jemë'o gemu mae jijiho'iröhoho o jemesi osare va'iröhoho nosi öroho tugohahuë'e höjo. Ëhi höjo röhu God-ro na röjehiromo uevë'e höjo: Jero nadi uvonëjo: Sa'a ioro'iro rajoho o rahuo rahuo sisëgo gorëvo'iröhe aribövioho jio'amajëjo.

²⁹ Ëhuni naro ruejöro jero jöe nugö'öjamu hegorovo na bogo uvode höjo: Ja sa'a gö raje javajëromo nue gö gö uehorovo'i ma-burëro rovode höjo. Ëhi jië'oho rabëni ruejöro uevane höjo.

³⁰ Uevane höjamu Cornelius-ro uavadeje: Naehu uavode hesi bëhoho urimo riröhe majae sanuovamu jaruvo jiajëhi naro nasi osare hiromo God-are örire jöe jövode höjo. God-are örire jöe jövë'i gavode höjo ae gemuëro niögu aji mabëhe ba'amë'e nasi örire rovamu.

³¹ Rueromo uevavohijajo: Cornelius jaehu God-are örire jö jövanuoho God-ro ejahoromo jaehu ae gö huë baejëvanuoho huro éhu'o uehorovajëjo.

³² Ëhuni ae rëmö'özego Joppa va'arëjo ae gemu

Simon hesi iho göho Peter-ro rueröhe höjo. Simon Peter-ro Simon göhu'o mi sino mae avohaje a hesi osae gemuore ma-jahuri hijajëjo. Hesi javuoho sö jovo bëhire höjo.

³³ Ëhi uevamu hejë'i naro ma-burëro jöe nugö'özjode höjo jero ruejöro. Röhu ja rovanoho iae mabëhe ë'ane höjo. Ëhu'ëro no ae aho'obëhe aviae God'o gemuoro raromoromo muebejaruëjo he'i Badaro diehi diehi jöho bojamë'ëro jero majahuijego.

Peter-hu Cornelius-mesi örire majahijade jöhoje.

³⁴ Ëhi uavamu hegorovo Peter-ro jöho majëhiromo uëvadeje: Iae na gavajoho God bogo Jew rajohemu nimo'i sa'a ioro'ioro rajoho bijönimo'i

³⁵ a'i ae aho'obëhe sa'ae dinö'e dinö'e raramoromo God uehorovoromo mu mae vaejatuoho no aho'o huro ëhi ma-gemu uehorovavuoromo ejahuaje höjo.

³⁶ Iae jemë'o gavarujëjo God-ro Israel rajo nosi örire ave jö maho majahuiromo uövuade höjo: God na'o jemë'o hahagu hahagu javuadoho jaruvoho Iesu Kerisoro gagovavuë'e höjo. Röhu huro böröme namiromo sa'ae dinö'e dinö'e muebejavuaje ae höjo.

³⁷ Jemë'o gavarujëjo Iesuare mu börömoho Judea sa'ae bövioho rumorovade höjo. Bapataeto vae'iröhe jöho John-ro majahuijamu evare ë mu börömoho Galilee sa'are aevoromo Judea sa'ae bövioho rovade höjo.

38 Nazareth rajo ae Iesu hesi jöho jemë'o iae hejaruje höjo. God-ro Iesu muro bamo'irögoro hesi Aru'ahohu'o darugohu'o bojamiromo muro nugade höjo. Muro nugë'ëro hu'o gemu mae juvo'ego Iesuro ae mae vaejëvobe Satan-are darugoro raromarue aribövioho aho'o ajämibe ëhi ë'obe ë sa'ae bövioho juvonövade höjo.

39 Juvoromo Jew rajo nosi sa'are o Jerusalem amore mu rabe rabe vaejadoho iae nosi nunëro gavë'e javuajëjo. Aëro hu korosire anamu guomade höjo.

40 Guomamu majae niö'i gemu hesi uhure God-ro uavamu ri'öjë'ëro hijamu gavare höjo.

41 Ae aho'obëhe Iesu bogo gavare höjo. Noehu hu garomo a majëhiröhego God-hu mami'e baejavuade aribövioho noremuëremu hu gavare höjo. Hu guomoromo ri'öjade hesi ijore hu'o i jovo ue'ahare aribövioho noremuëremu gavare höjo.

42 Noro hu gavamu Iesuro uövuade höjo noro hesi jöho ae majëhiromo uënövoröhego: God-ro Iesu gemu uavade höjo ae aho'obëhe vuovë'oho o bogo vuovë'oho hesi nunire riravego mevëvoröhego. Ëhi uënövoröhego Iesu majahuijade höjo.

43 Röhu ë a hesi jöho jö God-aro baeromo majëhinövare ae aho'obëhe avoho majahuiromo jajivobe rovare höjo. Jajivoromo uövuare höjo: Ae rahu ë a mae uehorovë'oho God-ro hesi jöëni nosi sisëho uehorovoromo vuonugahuo'ajëjo.

*Sa'a ioro'ioro rajehu aevoromo God-are
Aru'aho baejare jöhoje.*

44 Peter-ro ëhi majëhijamu gavë'i God-are Aru'ahohuro ruvebiromo jö hejarue aribövie aho'o jabesi dë vövöbajo'ere abue'amadeje.

45-46 Abue'amamu gagoro Jew raje Iesu mae uehorovë'i Peter'o rovare ariböviohuro hejare ë sa'a ioro'ioro rajohuro bogo hejarue huë göëro göëro atoromo God böröme hö uvavamu hegورو tiöjëvadeje. Tiöjëvamu uehorovoromo uvareje: Asë'e God-ro hesi Aru'ahoho bogo Jew rajohemu bojamui'i sa'a ioro'ioro rajohu'o bojëmijäde höjo. Bojëmijäde höjamu Peter-ro ri'öromo uëvadeje:

47 Jew rajo noeħu God-are Aru'aho baejarëhi ave sa'a ioro'ioro rajo ariböviohu'o God-are Aru'ahoho ëhi baejare höjo. Ëhi jië'oho no rabëni ahëvo'iramu bogo bapataeto vae'a'aruëjo. Bëhe bogohöjo.

48 Ëhi uënugoromo hesi aribövioho uëvadeje: Iesu Keriso-are ihoro bapataeto vaejëvohëjo. Ëhi ë'ë'lëro Cornelius-mëro Peter uavareje: Nadi maburëroho va'l'i majae ëgo'o no'o hiromu va'onëjo. Ëhi uavamu jabu'o hijadeje.

11

Sa'a ioro'ioro rajehu bapataeto vaejare jö Peter-hu majëhijamu Jerusalem ekaresia ariböviehu hejare jöhoje.

1 Iae apostle ömo'ömohu'o Keriso-are ö mueno'o ioro'iorohu'o Judea sa'are röhu ë sa'ae gemuore dirö'e göre göre raromaruohuro hejareje uvavamu: Bogo Jew rajohu gemu a'i sa'a gö rajohu'o God-are jöho baejare höjo.

2 Ëhi uvamu hegorovo Jew rajo a ioro'ioroho Jew rajehu ë'aruëhi sa'a gö rajo jabesi sino tarivëhoröhego nimoruomaje ariböviohuro gavare Peter Jerusalem rovamu gagorovo birevoromo uavareje:

3 Jew rajo nosi sino tarivahuarüehioho aho jabesi sinoho bogo ëhioho tarivëhare höjo röhu jero jabesi osare va'oromo jabu'o gemu mae hiromo ioho ijane höjo.

4 Ëhi uavamu Peter-ro ri'örömo huhu sa'a gö raju'o hiromo vaejade mu hesi bëhoho hruoho majëhi barëjadeje.

5 Majëhiromo uëvadeje: Naehu vaejode mu hesi bëhoho na anumiae Joppa amore hijode höjo. Hiromo God-are örire jöe jövode höjo. Jöe jövë'i nia'ovo'iraeromo gavode höjo niögu va'ëne inömo böröme veneguöruvë'oho nasi bëhire ruvebi raromamu.

6 Raromamu ga'i gavode höjo amo maje je'o maje sigobe uge rabe ëhi ë inömo hesi döre jio'amamu.

7 Hejode höjo uevavamu: Peter ri'örömo muo'amoromo ijëjo.

8 Ijëjamu hegоро naro uavode höjo: Bada bogajo. Jew rajo noehu bogo ijarue i sisëho bogo mae bogo ibe rovë'e jevajëjo jögore ahojöëni.

9 Ëhi uanugoromo hejode höjo ö'idöre röhu maho uevavamu: O-ajo. God-hu sisë barëjë'e hö uvoromo jiovëhë'e mioho raboho ëho nadi uvorëjo: Sisë höjo.

10 Ëhi uevamu ëhi jië'e muoho vae niö'i gemu naro ga'i hijuvo evare gavode höjo ë inömoho

aho'o sionëro ö'ídöre ba'ojiomë'e jiamu.

¹¹ Ëhi'amu gavë'i ae niöl'i gemu naehu hijaje osare ö'are höjo Caesarea amore jioromo rëmö'öjë'ëro jië'ëro.

¹² Ö'amu God-are Aru'ahohuro uevade höjo: Nadi uvonëjo: Sa'a gö raje jëvo'ego nani na jabu'oho bogo va'ejö uvo'i ma-va'onëjo. Ëhi uevamu ave raromarue Iesuare ö ömo'ömoho övo gö mine övo göre gemu ëho jaburo na'o gemu mae ri'öromo ë rovare ariböviohu'o gemuore va'oromo Cornelius-arire suorovoromo hesi osare va'are höjo.

¹³ Noro hesi osare va'amu Cornelius-ro uövuade höjo: Na gavode höjo anerae gemuëro rueromo uevavamu: Ae rëmö'öjego Joppa va'arëjo ae gemu Simon hesi iho göho Peter-ro rueröhe höjo.

¹⁴ Huro rueromo jöe majëhi'ajëjo ja'o jasi aganohu'o heromo bogo sisëroho va'i maro raromo'irarijego.

¹⁵ Cornelius-ro ëhi uövuamu hegorovo naro aevoromo jöho majëhijamu gavë'i God-are Aru'ahohuro jabiesi örire ruvebijade höjo. Urimë'i Jew rajo nosi örire ruvebijadëhi ëhi ë'ade höjo.

¹⁶ Ruvebijamu gagorovo naro uehorovoromo uvode höjo: O Badaro mami'e uövuade höjo: Urimë'i John jovëro bapataeto vaejëvade höjo. U'emu God-ro hesi Aru'ahoho mëmiromo ëhuro jovoho bogo a'i Aru'ahohuro bapataeto vaejëvo'ajëjo. Iesuro ëhi uövuade höjo.

¹⁷ Amo urimë'i noehu Bada Iesu Keriso mae uehorovamu God-hu hesi Aru'aho suvuoro ma-

muijadëhi ëhi sa'a gö ariböviohu'o mëmade höjo. God-hu ëhi sa'a gö rajo ajëmijadoho ëhu'oho na rabëni God-are öroho tugohojöräjo.

¹⁸ Peter-ro ëhi uëvamu hegoro rue Jew rajo-huro Peter birevaroho vuonugo'i God rajahiromo uavareje: Ëhi jië'oho God-ro sa'a ioro'ioro rajo jabesi öroho jiovëhë'e höjo ëhuro jabu'o dë vövöbajo'e huotorovoromo mae raromo'iröhego.

Antioch amo rajehu aevoromo Keriso mae uehorovare jöhoje.

¹⁹ Urimë'i Jew rajëro Stephen anonugoromo Iesu mae uehorovarue aribövioho sisë vaejëvamu gagorovo huruomoromo sa'are sa'are va'o raromareje. Va'aroho ioro'iorohuro ma-bisemu dunoro va'o raromo'i ioro'iorohuro öri ëgobövie va'oromo Phoenicia sa'are o Cyprus sa'are o Antioch amore ë va'o raromoruomadeje. Raromoromo Jew rajohemu Iesuare jöho majëhinövareje.

²⁰ Röhu Iesu mae uehorovarue a ioro'iorohuo Cyprus sa'a rajohu'o Cyrene amo rajohu'o ëho jaburo Antioch amore va'o raromareje. Raromoromo bogo Jew rajohemu a'i sa'a gö ariböviohu'o Bada Iesuare jö maho aevoromo majëhijareje.

²¹ Sa'a gö ariböviohu'o jöho majëhijamu Bada God-ro daruge ajëmijamu Antioch amo raje ae aho'obëhe Bada Iesu mae uehorovoromo aevoromo hesi örire jijihareje.

²² Hesi örire jijihamu Jerusalem ekaresiahuro ë jöho hejareje. Heromo Barnabas nugö'öjamu Antioch rajoho gë'l'i va'adeje.

23 Va'oromo gavade God-ro mae ajämijë'e jiamu gëgorovo nimorohoromo uëvadeje: Ae aho'obëhe jemëro biririvoromo jemesi dë vövöbajo'e aho'o Bada gemu uehorovorëjo.

24 Ëhi uëvade hesi bëhoho Barnabas hu a mae jiadeje. God-are Aru'ahohuro hesi dë vövöbajo'oho aho'o rarovamu huro God mae uehorovo avohadeje. Ëhi'amu ae aho'obëhe aevoromo Badare örire jijihareje.

25 Ae aho'obëhe Badare örire jijihamu gagorovo Barnabas-ro ri'öromo Tarsus amore va'adeje Saul naho'irovo.

26 Nahoromo birohonugoromo hu'irae baeromo sionëro Antioch rovadeje. Rueromo Barnabas'o Saul'o jaburo niö'iro Antioch ekaresiahu'o gemu mae ariromo ae aho'obëhe röjëhibe va'aroho vadune gemu barëjadeje. Ëhi'amu Antioch amore ë dirö'ore aëro Keriso-are aribövioho gëromo aevoromo uvareje: Jabumë Christian aribövioho jëvajëjo. Urimoho ëhi jië'e ihoho bogojëvadeje.

27 Röhu evare majare jö God-aro baeromo majëhijärue a ior'o'iorohuro Jerusalem jioromo Antioch rovareje.

28 Rueromo ae gemu hesi ihoho Agabus-ro jöe God-are Aru'aho hesiro baeromo ri'öromo uëvadeje: Ijonö i bogojio majaho sa'ae aho'obëhe rue'a'ajëjo. Huhu uëvadëhi ijönö Claudius Rome a börömo jiadevare evare é i bogojio majaho rovadeje.

29 Amo Agabus-ro ë jöho majëhijamu hegoro Antioch amore raromarue Keriso-are ariböviohuro uvareje: No ae gemuëro gemuëro ga'iröhe

no ijo bajo bövie baejë'e javuamu gavë'oho bövie tarioromo bise'e baejë'e javuamu gavë'oho bisemu tarioromo baro gemuoro bamoromo Christian agane Judea sa'are raromaruohuni nugö!öjëho'ejarëjo.

³⁰ Ëhi uvonugoromo suvuoroho gagovoromo Barnabas'o Saul'o i'imëmijareje jaburo niö'iro ujuoho va'oromo Jerusalem ekaresia a duvaho jabisi övo döre bahijëhoröhego.

12

Peter savojire ba'amare jöhoje.

¹ Evare majaroho Judea sa'are börömo vaeromo hijaje a böröme Herod-ro ri'öromö jöe nugö!öjadeje aëro ekaresia a ior'iоро ijumëvoröhego.

² Huro ae uëvamu jaburo John-are öho James guduamoromo siravaëro anareje.

³ Anamu Herod-ro gavade Jew rajo aribövihuro ëhi nimoruomamu gëgorovo ae uëvamu Peter'o guduamo bava'areje. I Dë Huaje Oso Rumo'e Jew rajehu Ue'aharue Maja börömo jiadevare evare ëhi ë'areje.

⁴ Peter guduamo bava'oromo savoji gagore ba'amareje. Ba'amamu muorovo aëro 4 aevö'ioho Peter muebejareje. Muebejamu muorovo ae 4 gö'o ro jabisi sionoho baejareje. Röhu ae 4 gö'o ro jabisi sionoho baejareje. Röhu ae 4 gö'o ro jabisi sionoho baejareje. Ëhi ë'onövareje. Urimoroho va'ego ae göëro ro sionoho baenövareje. Ëhi ë'ë'ëro Herod-ro uvadeje hujeji God-hu Vörö Tugohade Söröho

barëjego evare Peter ae aho'obëhe jabesi nunire barueromo court vaeröhego.

⁵ Ëhi uvamu Peter-ro savoji gagore ëhi hijadeje. Hi'ego ekaresiaho jaburo biririvoromo God uanövareje hu ajamiröhego.

Aneraeahu Peter ajamamu Peter-hu savoji gagore jioromo hörö va'ade jöhoje.

⁶ Ëhi'ojuvo nérö Herod-ro Peter ae aho'obëhe jabeni nunire baval'i uvë'iro röhu jaruvëhi a göhuro ruëhi hi'i göhuro viëhi hiromu Peter muebe'l'i Peter ririre ö'e niö'iro tövë'ëro niavë'e jiadeje. Ae göëro savoji ojoho muebejareje.

⁷ Muebejamu iae Badare anerae gemüero mmajioho rovamu savoji gagoho ajivadeje. Ajivamu gavë'i anerahuro Peter-are ionire anoromo ioromo uavadeje: Ma-burëro ri'özëjo. Ëhi uavamu gavë'i övore muohahare ö'ohuro jivo bu'öromo sa'are bejadeje.

⁸ Bejamu anerahuro uavadeje: Jasi götaho ruoho bibivo'i höru guduoho io'amëjo. Io'amëjamu Peter-ro götaho ruoho bibivoromo höru guduoho io'amadeje. Io'amamu uavadeje: Niögoho ba'amoromo nasi ijoro rovëjo.

⁹ Nasi ijoro rovëjämu savoji gagoroho höröromo hesi ijore va'adeje. Va'oromo uvadeje: Aneraeahu ömajoho nani bogo maho ga'i na nia'ovo'iraejajë'i va'ojubo

¹⁰ va'o urimo mueberomo riravaruire rova'oromo ijore mueberomo riravaruire rova'oromo suorovoromo amo börömore va'arue biriri'e ojore ë rovareje. Rue'i gavare ojoho hesi ëma jiororovamu gagorovo va'orahonö va'oromo

örire jirehareje. Jirehoromo anerahuro majaioho va'adeje.

11 Va'amu gagorovo Peter-ro uehorovo avohoromo uvadeje: Avevejö'oho iae na garomo uvajëjo: Iae mae-ëjo. Badaro hesi aneraho nugö'löjamu Herod-are övore jevadoho baeniali baejevo rovë'e höjo. Baeniali baejevo rovë'ëro Jew rajo aribövihuro bövi bise'o vaejevo'i uvaroho ähi è'oröhoho bogo eni jëvo'ajëjo.

12 Peter-ro ähi uehorovonugoromo John Markare vëme Mary-arire va'adeje. Röhu Iesuare ae aho'obëhe Mary-are osare raromoromo ëninamijareje God-ro Peter ajamijöro.

13 Ëninamamu gavë'i Peter-ro rueromo oje jiovahojöro ano'anovadeje. Ano'anovamu hegоро magonaho aboride gemu hesi ihoho Rhoda-ro ojoho jiovaho'i rovadeje.

14 Rueromo Peter-are huëho hegоро nimorohoromo ojoho bogo jivo'i ma-burëro vuonorö'ö va'ormo osare aribövihoro uëvadeje: Peter mami'e rovë'e aviae ojanore namijajëjo.

15 Namijajëjamu uvoruomadeje: Nani Peter savoji gagore hijajëromo magonahoho uavareje: Simane huotorovoromo èma uövuanuëjo. Èma uövuanuëjamu magonahohuro uëvadeje: O-ajo. Na mae uëvajëjo. Hu iae rovë'e höjo. Uavareje: Peter bogo rue'i ma-hesi aru'ahohuremu rueromo namijajëjo.

16 Ähi'amu gagorovo ojo jiovahojöro Peter-ro ojore ano'anovo'i hijadeje. Ano'anovo'i hijamu va'o ojoho jivoromo Peter gavamu jöe barëjëvadeje.

17 Jöe barëjëvamu Peter-ro övëro tugohëvoromo uëvadeje: Na savoji gagore jevamu Badaro éhi é'oromo hu'irae baejevo rovade höjo. Éhi jië'e jöho majëhinugoromo uëvadeje: Jemëro va'oromo James'o agano ioro'iorohu'o nasi jöho majëhirego he'irarëjo. Éhi uënugoromo öre gö va'adeje.

18 Öre gö va'ë'ëro sisonuvamu savoji gago muebejarue aribövihuro gavare Peter bogojiamu gagorovo tiöromo juhuonivoromo uehoroho bogojëvamu ma-jöe gö gö atoromo uvareje: Peter dinö'e va'ë'ëro bogojiajëjo.

19 Bogojiajëjamu Herod-ro uëvamu hesi aribövihuro Peter nahemu nahojuvo gavareje bogojiamu. Bogojiamu gagorovo Herod-ro Peter atovarue aribövi jabesi jöho heromo jöe mevoromo hesi aribövihuro atovarue aribövihuo muo'amojöro uëvadeje. Éhi'onugoromo Herod-ro Judea sa'are jioromo abuejadoho abo Caesarea amore è hijadeje.

Herod guomade jöhoje.

20 Caesarea hiromu Herod-ro Tyre o Sidon amo rajo jabesi örire sisë maro dë vörönimadeje. Dë vörönimamu gagorovo rue amo rajohuro uvareje: Noehu ijarue iruno'oho Herod-hu muebejaje sa'are jioromo rovaje höjo. Ioro'ioremu tugo-hojoëni éhuni Herod ga'i gemuore ruenugadeje. Rueromo Herod-are osa muebejaje aho Blas-tus jabesi jöho ajëmiromo Herod sanuamijöro dinamiromo jöe nugö'öromo Herod uavareje: Noni vavaenimoromo ajamujego ja'o no'o huë baerovoromo raromo'irarëjo.

21 Ëhi'amu Herod-ro majaho bojëmadeje ë majare rueruomoröhego. Ëmajaho rovamu gagorovo Herod-ro hesi niögu ma-maho io'amadeje. Io'amoromo hu bövi namiromo hijaje röho mare hiromo ae aho'obëhe jöe majëhijadeje.

22 Jöe majëhijamu hejë'i rue ariböviohuro uvoruomadeje: Asë'e jö böröme höjo. Bogo ma-aehu jöho majahui'i a iosiramuiromo dö mare jië'e aru'ahohuro jöho majahuijajéjo.

23 Ëhi uvoruomamu gavë'i Badare anerahuro Herod anamu huiniéro hesi uhoho ijahamu guomadeje. Anade hesi bëhoho hu God-are iho bogo nigemadohuni ëhuni anamu guomadeje.

24 Röhu God-are jöho ejahoruomamu aro ru-morovobe va'adeje.

25 Ëhi'amu Barnabas'o Saul'o Jerusalem va'oromo monioho ekaresia jabesi a duvahoho i'imëmijë'ero John hesi iho göho Mark hu'rae baeromo Antioch amore vuonorö'ö va'areje.

13

Barnabas'o Saul'o va'oromo God-are jö majëhibejirehoröhego Antioch ekaresia ariböviehu baejëvoromo rëmö'øjare jöhoje.

1 Iae Antioch amore ekaresia a ioro'ioroho jö God-aro baeromo majëhijarue ariböviohu'o Iesuare öri röjëhijarue ariböviohu'o jëvadeje. Ëaribövi jabesi ihoho Barnabas o Simeon iho göho Niger o Cyrene amo raje Lucius o sa'a a böröme Herod'o gemu mae bövi raejade aho Manaen o Saul ëhi jio'amadeje.

² Ëhi jio'amamu ekaresiaho jaburo ioho bogo ijë'e God ma-rajahiemu rajahijamu gagorovo hesi Aru'ahohuro uëvadeje: Jemëro Barnabas'o Saul'o baejëvoromo nani rëmöhëjo jabuhu ë'ojöro baejëvode muoho vaenövoröhe höjo.

³ Ëhi uëvamugo ekaresiaho jaburo ioho bogo ijë'e God-are örire jöe atonugoromo Barnabas'o Saul'o jabesi simanore öve bamëhoromo rëmö'öjamu va'areje.

Barnabas'o Saul'o Cyprus sa'are va'oromo Keriso-are jö majëhijare jöhoje.

⁴ God-are Aru'ahohuro Barnabas'o Saul'o ëhi rëmö'öjadeje God-are muohuremu vaeröhego. Rëmö'öjamu abuejaroho abo Seleucia amore höröjareje. Höröromo boat-re ajiomoromo jovo döre va'aroho Cyprus ruë numë sö jovemu jië'e sa'are ë va'o ravo'amareje.

⁵ Cyprus sa'are ravo'amoromo Salamis amore höröromo Jew rajehu God rajahijarue osare osare God-are jöho majëhibe jirehareje. Röhu John Mark hu'rae baeromo hu'o jirehareje huro ajëmego jaburo muoho vaebe jirehoröhëro.

⁶ Jirehoromo Salamis amoho nugo va'oromo Cyprus sa'aho jirehobe numëhi va'o viture juvö'öromo Paphos amore höröjareje. Höröromo sareri sareri'e iro oso'e ae gemu birohareje. Hesi ihoho Bar-Iesu jiadeje. Hu Jew rajëro jië'ëro aribövioho sarerëmiromo uënövadeje: Na jö God-aro baeromo majëhijaje ae jevajëjo.

⁷ Bar-Iesu ë sa'are a börömo hesi ae jiadeje. Ësa'are a börömo hesi ihoho Sergius Paulus jiadeje. Hu uehoro ma'e ae jiadeje. Uehoro ma'e

aëro jië'ëro jöe nugö'öromo Barnabas'o Saul'o uëvadeje: Rueromo God-are jöho majehirego na he'iröjo.

⁸ Na he'iröjamu rueromo God-are jöho majahijamu hejë'i ë iro oso'e aho Bar-Iesu röhu iho göho Greece jöehu uvaruoho Elymas-ro jabesi jöho aho'ahovadeje. Elymas-ro Barnabas'o Saul'o jabesi jöho aho'ahovoromo ë sa'are a börömoho nijio'rae gavadeje Iesuare jöho ejahojöeni.

⁹ Nijio'rae gavamu Saul hesi iho göho Paul-are dë vövöbqajo'e aho'o God-are Aru'ahohuro rarovamu gagorovo Paul-ro Elymas gemu ērimahoromo

¹⁰ uavadeje: Ja Satan-are ae javajëjo. Sareri sareri'e muohemu vaejanue mu maho bövi bise'o maho ijumanue ae javajëjo. Badare jö ma huoto-huotovo jövanuoho divare vuonugonëjo.

¹¹ Ëhuni Badahu i'u mana bojami'ië'ajoho gavëjo. Jasi nunoho sisérëjavo'ië'ajëjo. Sisérëjavo'iramu majaeihu ajivajoho majae ëgo'o bogo uherihoromo ga'a'anuëjo.

Ëhi uavamu gavë'i hesi nunoho sisérëjamu ramoramoro hijadeje. Ramoramoro hiromo övëro morijovobe juvadeje aëro övëro ma'eno bava'ojöro.

¹² Ëhilamu ë sa'are a börömohuro gavade Paul-ro jöe jövo'ego ë a hesi nunoho sisérëjamu gagorovo tiöromo uvadeje: Badare jö Paul-hu majahuijajoho iae jö böröme hö uvoromo Iesuare örire mae uehorovadeje.

Barnabas'o Paul'o Pisidia sa'are Antioch amore va'oromo God-are jö majehijare jöhoje.

13 Ëhi'amu Paul'o hesi aribövioxhu'o ëho jaburo Paphos amore boat-re iojiomoromo jovo döre va'oromo Pamphylia sa'are Perga amore ë ravo'amareje. Ravo'amonugoromo John Mark-ro jabumë rëmoromo Jerusalem vuonorö'ö va'adeje.

14 John va'irögoro Barnabas'o Paul'o jaburo niö'iro Perga amore jioromo va'oromo Pisidia sa'are Antioch amore ro arijareje. Ariromo Jew rajo jabisi nuho majaho rovamu God rajahijarue osare va'o arijareje.

15 Arijamu aëro Moses-hu bojëmade jögoru surire jöho adaho jö God-aro baeromo majëhinövare ariböviehu jajivare surire jöho adahamu evare God rajahijarue osa muebejarue aribövioxhuro Barnabas'o Paul'o jöe nugö'öromo uëvareje: Jew rajo aganomë jemë jögore jëvë'oho majahuijego no heromo biririvoromo God mae uehorovo'irarëjo.

16 Ëhi uëvamu hegorovo Paul-ro ri'öromo jaburo hejöro övëro tugohëvoromo uëvadeje: Israel räjomë God mae uehorovaruje a ioro'iorohumë na jö harihe majëhi'ië'ajëjo. Hehëjo.

17 God Israel rajo aribövi muebejavuajohuro nosi hijo miono'oho hesi baejëvade höjo. Baejëvë'e jiamu jabumëro Egypt sa'are abueromo ma-jahuri raromamu God-ro ajëmijamu ae aho'obëhe jëvobe va'ade höjo. Aho'obëhe jëvobe va'amu God-ro hesi darugëro ajëmiromo Egypt sa'are jëvamu söjëvo ujuoho rovade höjo.

18 Söjëvo ujuoho rovamu vadune aho'obëhe 40 a rumo'e sa'are mu sisë vaebe juvo'ego manunëremu gë taemoromo ajëminövade höjo.

19 Ëhi'ojuvu jabumëro Canaan sa'are rueruomamu evare ë sa'a uhure ëne aho'obëhe 7 mamirovoromo raromonörovare aribövioho God-ro muo barëromo jabesi sa'aho nosi Jew rajo hijo miono'oho mëmijade höjo jabisi sionoho baeröhego.

20 Röhu God-ro Israel rajo baejëvadoho aevoromo Egypt sa'are abo raromojuvo a rumo'e sa'are raromobe jijihojuvo ro Canaan sa'are raromaroho vadune aho'o 450 ëhi barëjade höjo. Vadune 450 barëjamu gagoro God-ro a mevëvarue a masijoho bojëmibe rovade höjo nosi hijo miono'oho muebejëvonövoröhego. A mevëvarue a masijoho bojëmibe ruejuvo evare Samuel jö God-aro baeromo majëhijaje ahuro hijo miono'oho muebejëvade höjo.

21 Samuel-ro muebejëvamu evare Israel rajo ariböviohuro ri'örömo God ua gavare höjo huro böröme namiromo muebejëvo'iröhe aho bojëmijöro. Ua gavamu God-ro jabisi örire Kish-are harihe Saul bojëmijade höjo böröme namiromo muebejëvoröhego. Saul hu Benjamin rajo ae jiade höjo. Saul bojëmijamu muebejëvojuvo vadune 40 barëjade höjo.

22 Vadune 40 barëjamu God-ro Saul rori'o babu'ö'i David Saul-are sionore nugade höjo böröme namiromo muebejëvoröhego. David nügoromo üväde höjo: Jesse-are harihe David iae na garomo nego avohajëjo. Huro naehu nimaje bövioho bise'oho vae'a'ajëjo. David-are jöho ëhi üväde höjo.

23 Ëhi uëromo va'ojuvu majae ijönö David-are ujoho gemu Iesu God-hu Israel rajo üvädëhi

ëhi bojamuade höjo no Israel aribövioho manö bamavuoröhego.

24 Iesu rue'ia'amu John-ro Israel raje ae aho'obëhe majahuiromo uövuade höjo: Uehoro sisëho vuonugo'i uehoro mae baeromo bapataeto vaerëjo.

25 Ëhi jië'e jöho majahuijuvo muoho barë'ia'amu uövuade höjo: Jemëro uvarujëjo: Na rahuo jevajëjo. Na bogo ro ajëmi'irode a muebejarujoho jevajëjo. Röhu gahëjo. Ëahuro nasi ijönö rue'ię'ajëjo. Na hesi mu bise'o vaejahoromo höru sino jiovaho'ibejodoho o mu bise'o bise'e rabe vaejaho'ibejodoho röhu hu böröme jio'i na ma-bise'e jevajëjo.

26 Röhu aganomë Abraham-are ujo ömo'ömohumë o sa'a gö raje God mae uehorovarujohumë God-hu ajamuiromo manö bamavuaje jöho ë jöho nosi jöeni rovë'e höjo.

27 Ëhesi bëhoho Jerusalem raromarue ariböviohu'o jabesi a masijohu'o ëho jaburo Iesuare bëhoho bogo avoho garomo bogo uvare höjo: Iesu iae ajamuiromo manö bamavuaje aho höjo. Bogo avoho garomo röhu Jew rajo nosi nuho majaho rue'ego henövare jö God-aro baeromo majëhinövare a jabesi surire jöho adahoromo uvo'ego: U'emu a börömëro rueromo ajamui'ajë'ego dadivëvo'ego uvonövare höjo: Ëa börömoho bogo Iesuhu jio'i ae gö jio'a'ajëjo Iesuare bëhoho bogo avoho gavë'ëro. Bogo gavë'ëro aehu Iesuare örire vaeruomoröhego ë surire jajivarëhi Jerusalem raromarue ariböviohuro ëhi ë'oromo Iesu court

vaeromo uaruomade höjo: Sisë ae javë'ëro guomo'a'anuëjo.

28 Guomo'a'anuë uanugoromo nahoromo gavare guomoröhe bëhoho bogojiamu gavë'i Pilate ëma uaruomade höjo: Uëvego ano'irarëjo.

29 Amo Iesuare örire bövi bise'o sisë'i vaeröhego God-are surire jö jajivarëhi Jerusalem raromarue aribövihuro ëhi vae barënugoromo Iesu ijore jiamu baruvebiromo hure bamare höjo.

30 Hure bamamu God-ro ajamijamu ri'øjade höjo.

31 Ri'øjamu Galilee sa'are jioromo Jerusalem Iesu'o gemu mae urimo rovare a jabesi nunire rue'i hijadoho majae aho'obëhe barëjade höjo. Rue'i hijamu hu gavare aribövihuro jaruvoho Israel rajo jabesi örire hesi jöho maae majëhijarue höjo.

32 Iae noro jö maho majëhiromo uëvaruëjo: God-hu nosi hijo miono'o uëvadëhi

33 no jabesi ujëro javuë'ëro ëhi ajamuijade höjo. Ajamuiromo nosi jöëni Iesu ajamijamu guomoromo ri'øjade höjo. Ëhesi bëhoho God-hu Iesu ajamego ri'öl'iröhe jöho God-are surire Psalm 2-re jajivoromo uvë'e höjo:

Ja nasi Harihoho javajëjo.

Jaruvocho naro ja baejavë'e jevajëjo.

34 O God-are surire jö göho huhu ajamego Iesu ri'øjego ijonö bogo guomoromo sino sagohori'iröhe jöho jajivoromo ëhi uvë'e höjo: God naehu David uavodëhi iae ëhi ma-maemu ajëmi'ejöjo jemë mae jëvo'iröhego.

35 O God-are surire jö göho jajivoromo uvë'e höjo: Jasi aëro jevë'ëro God jero ajemi'iramu nasi sinoho bogo sagohorijevo'ajéjo.

36 Iae David-hu hijade majare God-hu nimade muoho vaebe juvojuvo guomade höjo. Guomamu hesi hijo miono'o guavarire sionore guavamu hesi sinoho sagohorijade höjo. Ëhuni hesi sino bogo sagohori'iröhe jöho David-ro bogo jajivo'i

37 a'i Iesuare jöho jajivade höjo. Ëhesi bëhoho God-ro ajamamu guomoromo ri'öjë'ëro éhu'ëro hesi sinoho bogo sagohorijade höjo.

38-39 Aganomë éhu'e jiaje ave jö hesi bëhoho ga avohohëjo. Iesuare jöëni God-hu mu sisë uehorovoromo vuonugo'iröhe öroho jemesi örire majëhijë'e höjo. O ae rahu Iesu mae uehorovë'oho mu sisë vaejarije hesi i'uoho iae barëjaje höjo. Moses-hu bojamuade jögoru ejahë'oho bogo éhuro mu sisë hesi i'uoho barë'i a'i Iesu mae uehorovë'oho iae barëjaje höjo.

40 Ëhuni avoho mueberovohëjo éhuro jö God-aro baeromo majahuinövare a jabesi surire jajivare i'uoho bogo bae'irarije höjo.

41 Ëhesi bëhoho God-are jöho jabesi surire jajivoromo uvë'e höjo:

God-ro uëvajëjo: Nasi jö ahoromo sivaruje ariböviohumë nasi muoho garomo tiöromo vuovorëjo.

Ëhesi bëhoho jemë bogo vuovo'i raromaruje majare evare naro vörö'e mu börömoho vae'ię'ajéjo.

I'u'e mu börömëro jië'ëro aëro jemë sama'e röjëhi'ibejarëjo röhu bogo avoho heromo

mae uehorovo'ibejarijëjo.
 Ëhi uvë'e höjo. Ëhuni avoho uehorovohëjo.

42 Paul-ro ëhi uënugoromo hu'o Barnabas'o höröjamu gëvë'i rue aribövihuro uëvareje: Ruëre hura gö hesi nuho majaho rovego vuonorö'ö rueromo ëhi jië'e jöho majahuirego no he'irarëjo.

43 Ëhi uëruomoromo suorovoromo Jew raje ae aho'obëhe o sa'a ioro'ioro rajehu jabis mu vuonugo'i Jew rajo mu baeromo God mae uehorovarue aribövioho aho'obëhe jaburo Paul'o Barnabas'o jabis ijore va'areje. Ijore va'amu gëgorovo jaburo niö'iro jabis örire jögore mëmiromo uëvareje: Biririvoromo uvorëjo: Hesi God-ro huë baeromo ajamui'ajëromo muoho vaenövorëjo.

44 Ëhi ë'ë'ëro hura gö hesi nuho majaho rovamu amo raje ae aho'obëhe Badare jöho he'i ë osare gemu gagovoruomadeje. Ae gemu gemu bogo rovareje.

45 Amo raje ae aho'obëhe gagovamu gëgorovo Jew rajoho jaburo Paul'o Barnabas'o jabis mu mahuni dë vörönëgo avohamu Paul-are jöho aho'ahovoromo jö sisë atareje.

46 Jö sisë atamu hegorovo Paul'o Barnabas'o bogo juhuonivo'i ma-biririvoromo jöho majëhiromo uëvareje: God-ro nimade höjo Jew rajo jemëro hesi jöho urimo hejöro. Ëhi höjo röhu jemë ë jöho heromo bijönimarujëjo. Bijönimoromo ëhuro jemëhu ioro'ioremu maro raromo'irarije öroho tugohë'e jëvajëjo. Ëhuni no huotorovoromo sa'a ioro'ioro rajoho jöho majëhinövo'ejarëjo.

47 Ëhesi bëhoho rabëni Badaro jöe bojamuiromo uövuë'e höjo:
 Naro ja bamavode höjo jero sa'a ioro'ioro rajoho ajivëvo'iranego.
 Ajivëvego ae aho'obëhe majae beva'ajire majae hö'öjajire maro raromo'iröhego.

48 Ëhi üëvamu hegorovo sa'a ioro'ioro rajohuro nimorohoromo uvoruomadeje: Badare jöho iae mae höjo. Ëhi uvoromo ioro'ioremu raromo'iröhego God-hu uvade ariböviohuro Iesu mae uehorovoruomadeje.

49 Mae uehorovamu Badare jöho ë sa'ae bövioho uarovobe va'adeje.

50 Uarovobe val'irögoro a'i rue Jew rajoho jaburo God uehorovarue magonaho masijohu'o amore a masijohu'o ë aribövi jabis dëho iëhamu ri'löromo Paul'o Barnabas'o sisë vaejëvoruomadeje. Sisë vaejëvoromo Antioch sa'anö jëvamu rëmö'öjëvoruomadeje.

51 Rëmö'öjëvamu gagorovo va'irögoro höru tohotoho'e jëvamu riremoromo va'areje amo rajohuro sisë vaejaruoho gajöro. Va'oromo Iconium amore hörözareje.

52 Amo Antioch raromarue Keriso-are aribövi jabis dë vövöbajo'oho aho'o sasohëvoromo God-are Aru'ahohuro rarovëhadeje.

14

*Paul'o Barnabas'o Iconium amore ariromo
God-are jö majëhijare jöhoje.*

1 Paul'o Barnabas'o Iconium amore hörönugoromo urimo Antioch ë'arëhi ëhi Jew rajehu God rajahijarue osare va'oromo Iesuare

jöho majëhijareje. Jöho majëhijamu ëhuro Jew raje ae aho'obëhe sa'a ioro'ioro raje ae aho'obëhe Iesu mae uehorovoruomadeje.

² Mae uehorovamu gëgorovo Jew raje jö bogo ma uehorovarue aribövioxhuro sa'a ioro'ioro rajo jabesi örire uehoro sisëho bojëmiromo jabesi dë iëhamu jaburo Keriso-are aribövioxho nue huodëgorouomadeje.

³ Nue huodëgamu Paul'o Barnabas'o majae ëgobövie ariromo bogo juhuonivo'i ma-biririvoromo Badare jöho majëhijareje. Majëhiromo Badaro ajëmamu ëhuro bogo gavarue darugo'e mue gö gö vae'amareje ae aho'obëhe garomo uvoröhego: Iae mae-ëjo. God-hu huë baeromo ajamuijaje jöho mae hö uvoröhego.

⁴ Ëhi'amu amo rajo aribövioxhuro jöe gö gö uehorovareje. A ioro'iorohuro Jew rajo jabesi dönö jio'i a ioro'iorohuro Paul'o Barnabas'o jabesi dönö jëvadeje.

⁵ Ëhi'oromo Jew rajohu'o sa'a ioro'iorohu'o ëho jaburo jabesi masijohu'o gemu mae ri'öromo Paul'o Barnabas'o ijumëvoromo munëro vajëmi'i atareje.

⁶ Munëro vajëmi'i atamu Paul'o Barnabas'o ë jöho heromo ju'ebiromo va'areje. Va'oromo Lycaonia sa'are Lystra amo Derbe amo jiajinö ë va'areje.

⁷ Va'oromo ë sa'are aribövioxho Iesuare jö maho majëhibe jirehareje.

*Paul'o Barnabas'o Lystra amore ariromo
God-are jö majëhiromo huë vavaeni birohoromo
ju'ebiromo Derbe amore va'are jöhoje.*

8 Jirehoromo Lystra amore ro arijareje. Röhu höru sisë'e ae gemuëro ë hijë'e jiadeje. Urimë'i vëmehu rahadire aevoromo höru sisë'e jiobe rovë'ëro ëhu'ëro bogo mae bogo juvadeje.

9 Bogo juvë'ëro hejadeje Paul ae jöe majëhijamu. Paul-ro jöho majëhiromo gavade ë aho hu'o jöho hejamu gagorovo ma-hu gemu ërimahoromo gavade hu mae uehorovo'ego marë'iröhoho eni jiamu gagorovo

10 ma-darugo'o uavadeje: Döro ri'örüomo avoho namijëjo. Namijëjamu hejë'i ma-burëro döro ri'örüomo aevoromo juvadeje.

11 Juvamu ae aho'obëhe gavare Paul-ro ë höru sisë'e aho ëhi ajamamu gagorovo simane sisë'i uehorovoromo uvoruomadeje: Paul-hu ë höru sisë'e aho ajamamu aevoromo juvade hesi bëhoho Paul'o Barnabas'o bogo ma-aeħu jëvo'i a'i aru'aho börömoho niö'iro araeromo rueromo jabesi darugoho börömëro jëvë'ëro ëhu'ëro Paul-ro ë iaho ajamade höjo. Simane ëhi sisë'i uehorovoromo ri'örüomo jabesi Lycaonia jöëro madarugo'o uvoruomadeje: O aveho bogo ma-aeħu rue'i a'i muebejavuarue aru'aho börömoho niö'iro araeromo nosi örire ruvebijë'e höjo.

12 Aru'aho börömoho niö'iro ruvebijë'e höromo Barnabas jabesi sareri'e god hesi ihe Zeus jumuvoromo Paul-are jöho sarerivoromo uvoruomadeje: Nani ë aho nosi god Hermes jö bajuva je aru'ahoho höromo Paul Hermes jumuvoromo madeje Paul jögoru jövaje aego.

13 Zeus aru'aho böröme höromo rajahijarue osaho amo bëhiro jië'ëro Zeus rajahijarue mu muebejaje ahu'o uvadeje: Nani iae mae-ëjo. Nosi

aru'aho böröme Zeus-më amore rovë'e höromo cow ano'oho ujuohoromo ijino inovaroho ujuohoromo amo börömore rejo ojo bëhire rovadeje. Rueromo hu'o a ioro'iorohu'o ëho jaburo Paul'o Barnabas'o aru'aho böröme jëvajëromo uvene aho röjëhiromo ë mioho muo'amoromo vëniro mueromo i'imëmi'irögoro ë'oruomadeje.

14 Ëhi ë'iröhe jöho henugoromo Barnabas'o Paul'o ë apostle-ho niö'iro uvareje: Ëhi jië'oho mu sisë bëhe höromo jabiesi niögoho dadovo'amareje ae göëro garomo uvoröhego: Jaburo nosi muoho bijönimoromo ë'aruëjo. Niögoho dadovoromo ma-ba viëhi jiaroho rue ae aho'obëhe jabiesi ririre rirarovoromo madarugo'o uvareje:

15 Asë'e jemë rabëni ëhioho ë'arujëjo. No bogo aru'aho börömoho javuo'i no ma-ae jemë va'ëne javuajëjo. No jö maho majëhil'i rovare höjo ëhuro ëhi jië'e darugo rumo'e inömo ëma rajëhijarujoho vuonugo'i darugo jië'e aho God uehorovo'irarijego. God-ro ö'idöe sa'ae jove bövie bise'e no bamavuade höjo.

16 Urimë'i sa'a göre göre raromaruje aribövioho jemesi nimaruje nimaruje muoho vae'ego huro ma gë taemonövade höjo.

17 Iae ëhi jiade höjo röhu God-ro hesi muoho aho'o bogo gurihi'i a'i jemë mae avohëvoromo hesi muoho röjëhibe rovade höjo jemëro garomo uvo'irarijego: Iae mae-ëjo. Hu ëhi jië'e a böröme hö uvo'irarijego. Huro ëne nugö'öromø i majaho rovego uvaje höjo: Iëro tagavëjo. Ioho tagavego uëvaje höjo: Jemëro i avohego da'uëgo'irajo. Ni-

moronimorohego dë vövöbajo'e sasohëvo'irajo. Huro hesi muoho ëhi röjëhibe rovë'e höjo.

18 Biririvoromo ëhi jië'e jöho majëhiromo dë vövöbajo'e huotovëho'i ë'o gavaroho mi suvuoro vënire bueromo bamëho'i ë'aroho bogo vuonugo varijënoho jië'e ëma vuonugareje.

19 Vuonugamu iae Jew rajo a ioro'iorohuro Antioch amore Iconium amore jioromo rueruomadeje. Rueromo Lystra amo rajoho jabesinö jioruomojöro mu sisë jöho biririvoromo majëhijareje. Majëhijamu Lystra amo rajoho jaburo ejëhoromo ajëmiromo Paul munëro vajamiruomadeje. Vajamiromo uvoruomadeje: Paul guomë'e höromo amoro jiamu rori'o ruho baeromo va'oruomadeje.

20 Bava'amu Keriso-are aribövioxhuro ro Paul-are bëhire gagovoromo riravo rova'areje. Riravo rova'amu Paul-ro ri'öromo rue amo börömore vuonorö'ö va'adeje. Va'oromo néröho Barnabas-mu niö'iro ri'öromo va'aroho va'o Derbe amore höröjareje.

Paul'o Barnabas'o Syria sa'are Antioch amore vuonorö'ö va'are jöhoje.

21 Derbe höröromo Iesuare jö maho majëhijamu ae aho'obëhe aevoromo Iesuare ijore ijore jijiharue aribövie jioruomadeje. Ëhi'amu gagorovo Paul'o Barnabas'o jaburo vuonorö'öromo Lystra Iconium Antioch amore ekaresiae ajëmibe va'areje.

22 Ajëmiromo jabesi dë vövöbajo'oho biririvëhoromo uënövareje: Biririvoromo Iesuare jöhemu mae uehorovonövorëjo. Ëhesi bëhoho

God-are aji öri ari'ere va'i naguë'oho no vavaene böröme baebe va'ojovo evare va'ejarëjo.

23 Ëhi uëbe a duvahe ekaresia jabesi simano vaeröhoho nugo'amobe ie bogo ijë'e ma-pariemu vaeromo uëbe va'areje: Jemë Bada mae uehorovaruje a hesi övo döre rëmaruëjo. Ekaresi-aho ëhi ajëmibe va'areje.

24 Va'oromo Pisidia sa'aho jireho barënugoromo Pamphylia sa'are rovareje.

25 Pamphylia rueromo Perga amore ariromo Iesuare jöho majëhinugoromo va'o Attalia amore abuejareje.

26 Attalia amore abo ariromo boat-re ajiomoromo jovo döre va'aroho va'o sionëro Antioch amore rovareje. Urimoho Antioch ekaresiaho jaburo Paul'o Barnabas'o God-are övo döre rëmareje huro ajëmego mu mae vaebe jireho'iröhego. Jaruvoho ë muoho barëjë'ëro Paul'o Barnabas'o sionëro rovareje.

27 Rueromo ekaresiaho uëvareje: Gagovohego jöe majëhijärëjo. Majëhijärë uënugoromo gagovamu uëvareje: God-ro ajamuijamu ëhi jiële muoho vaeromo rovare höjo. Huro öroho sa'a ioro'ioro rajohuni jiovëhamu jaburo Iesu mae uehorovare höjo. Ëhil'ade höjo.

28 Ëhi majëhiromo Keriso-are ariböviohu'o gemu mae majae ëgobövie ë arijareje.

15

Ekaresia jabesi a masijehu Jerusalem gagovoromo Moses-hu bojëmade jögoru ë hesi jö mevare jöhoje.

¹ Paul'o Barnabas'o Antioch amore arijamu iae ae göëro Judea sa'are jië'ëro rueromo Kerisoare aribövioho majëhiromo uënövareje: Godarire mae va'i nëgë'iroho Moses-hu Jew rajo nosi jögoru jajivadëhi sa'a ioro'ioro rajoho jemë'o sinoho ëhi tarivëhego God-are aribövie jëvo'irajo. Sino bogo tarivëhë'oho bogo maroho va'a'arujëjo.

² Bogo maroho va'a'arujëjamu hegorovo Paul'o Barnabas'o jaburo ri'öromu irovoromo darugo'o jö aho'ahëmiromo i'e rovare aribövioho uëvareje: Sa'a ioro'ioro rajoho nadi ëhi jië'e jöho majëhirëjo. Majëhirëjamu Antioch ekaresiaho jaburo Paul Barnabas Antioch amore ekaresia a ioro'iorohu ëhi baejëvareje jaburo Jerusalem amore va'oromo apostle ömo'ömohu'o Jerusalem ekaresia a duvaho ioro'iorohu'o sino tarivo'iröhe jöho mevo'iröhego.

³ Baejëvoromo rëmö'öjamu Paul'o Barnabas'o jaburo a ioro'iorohu'o gemu mae ae jöe majëhibe Phoenicia sa'are Samaria sa'are va'areje. Majëhiromo uënövareje: Sa'a ioro'ioro rajoho iae aevoromo God mae uehorovoruomohijajo. Ëhi uë'ego Christian aganoho aho'obëhe ë jöho heromo börömo bëhe nimorohonövareje.

⁴ Amo ëhi jië'e jöho majëhibe rueromo Jerusalem suorovareje. Suorovamu gëgorovo apostle ariböviohuro ekaresia a duvaho ömo'ömohuro ekaresia a ioro'iorohuro ëho jaburo jejëmiruomadeje. Jejëmijamu rueho jaburo jöho majëhiromo uëvareje: God-ro ëhi ajamuamu muoho vaeromo rovare höjo.

5 Ëhi majëhijamu Pharisee aribövie Iesu mae uehorovarue a ioro'iorohuro ri'öromo uëvareje: Iae ëhi höjo röhu sa'a ioro'ioro rajo jabesi sinoho tarivëhoromo jöe majëhiromo uë'ejarëjo: Moses-hu bojamuade jögoroho ejahonövorëjo. Ëhuremu mae höjo.

6 Ëhi uëvamu hegоро apostle aribövihу'o Jerusalem ekaresia a duvaho ioro'iorohу'o ё jöho mevo'i gagovareje.

7 Jöho mevojuvo Peter-ro ri'öromo uëvadeje: Aganomë jemë'o gavarujëjo urimë'i God-ro na jemesi ririre baejevade höjo naro hesi jö maho majëhijego sa'a ioro'ioro rajoho jaburo heromo Iesu mae uehorovoröhego.

8 Jaburo mae uehorovamu God-hu hesi Aru'aho Jew rajo Keriso-are aribövi mamuadëhi sa'a ioro'ioro rajoho jabu'o ëhi mëmade höjo ëhuro noro garomo uvoröhego: God ae aho'o nosi dë vövöbajo'o gövuajohuro hesi Aru'ahoho sa'a ioro'ioro rajoho mëmijë'ëro ëhuni huro jabu'o mae uehorovëvajëjo.

9 God-ro Jew rajohu'o sa'a ioro'ioro rajohu'o bogo gö gö uehorovavuo'i ma-gemu uehorovavuade höjo. Ëhesi bëhoho sa'a ioro'ioro rajohuro Keriso mae uehorovamu God-ro jabesi sisëho u'ovëho barëjäde höjo.

10 Moses-hu bojamuade jögoroho i'u ma'ëro jië'ëro no'o nosi hijo miono'ohu'o vaeromo mare va'iröhoho bogo eni javuade höjo. Ëhi jië'oho jemë rabëni nëgajëjo sa'a ioro'ioro rajohu'o ëhi jië'e i'u'e muoho bojëmi'iro. Jemë rabëni God-are dëho bijioho ga'i nëgajëjo.

11 Bogajo. No mae uehorovoromo uvarue höjo: Bogo noehu mu vaejaroohuro a'i hesi Bada Iesuhu huë baeromo ajamuijajohuro iae ehuro Jew rajoho no maro raromo'ejarëjo. Sa'a ioro'ioro rajo jabesi öri jiajëhi noehu maro raromo'iröhe öroho gemuoho höjo.

12 Peter-ro éhi majëhijamu Barnabas'o Paul'o ri'öromo uëvareje: God-ro ajamuamu noro darugo'e mu gö gö éhi éhi vaeromo sa'a ioro'ioro rajoho ajëmibe jirehare höjo. Ëjöho he'iro ae aho'obëhe jörumoraejareje.

13 Jörumoraejamu Barnabas'o Paul'o jöho majëhi barëjamu hegorovo James-ro ri'öromo uëvadeje: Aganomë nasi jöhu'o hehëjo.

14 God-hu sa'a ioro'ioro rajo aevoromo uehorovëvoromo a ioro'ioro hesi baejëvade jöho Simon-ro ë jöho majahuijamu no hejare höjo.

15 Ëjöho iae mae höjo. Ëhesi bëhoho God-hu sa'a ioro'ioro rajo baejëvoröhe jöho urimë'i jö God-aro baeromo majëhinövare aribövihuro jajivare höjo. Jabesi ae gemuëro David-are ujo gagovëvoröhe jöho uhu'e huotovoromo jajivromu uvë'e höjo:

16 Badaro uvavohijajo: Ëhesi ijönö naro vuonorö'ö rueromo David-are javu dadorovadoho evare avoho vae'ejöjo.

Sisëréjadoho naro avohol'iramu urimë'i nami-jadëhi éhi nami'a'ajëjo.

17 Nami'iramu sa'a göëro göëro Bada na biro-hevo'i nahevo'aruëjo.

Nasi jö bogo henövare ariböviehu nasi iho bae-jarohuro éhi ë'a'aruëjo.

Badaro ëhi uvajëjo.

18 Mami gö'e huro ë jöho aevoromo majëhadoho hebe rovë'e javuajëjo.

Ëhi jajivë'e höjo.

19 Ëhuni na ëhi uehorovajëjo. Sa'a ioro'ioro rajehu huotorovoromo God mae uehorovë'oho no nosi i'u'e muoho jabiesi öriroho bogo bojëmi'i

20 a'i ma-suriro jöho nugö'öromo uë'ejarëjo: Aehu sareri'e god gööni gööni bahijë'e mioho uvorëjo: Sisë höromo nadi ue'ahorëjo. Nadi öönö'oho jijihorëjo. Mi hesi köho nadi ue'ahorëjo. Huë ahahë'e mioho kö'e jiaje nadi ue'ahorëjo. Ëjöhemu jajivo'ejarëjo.

21 Ëhi jië'e jögoru jajivo'iröhe ë hesi bëhoho Moses-hu ëhi jië'e jö bamadoho mami'e ame aho'obëhe majëhibe rovë'e höjo. O hesi jöho Jew rajo nosi nuho majaho rovego noeju God rajahijarue osare osare Moses-are jöho adahego jaburo hejarue höjo. Ëhuni ëhi jië'e mu gororovo'iröhe jöho sa'a ioro'ioro rajo jabiesi örire nugö'ö'ejarëjo.

Jerusalem ekaresia a masijehu suri suri ja-jivoromo sa'a ioro'ioro rajehu Keriso mae ue-horovarue aribövi jabiesi örire bamëhare jöhoje.

22 James-ro ëhi uëvamu hegoro apostle-ho jabu'o ekaresia a duvaho ömo'ömohu'o ëho jaburo jöe mevoromo uvareje: Ë'ego no nosi a ioro'ioroho baejëvego jaburo Paul'o Barnabas'o gemu mae Antioch amore va'irarëjo. Ëhi majëhijamu ekaresiae ae aho'obëhe uvareje: Ëhi jië'oho iae mae höjo. Ëhi uvoruomoromo Judas hesi iho göho Barsabbas'o Silas'o jabumë niö'i

baejëvareje ekaresiaho jaburo ë ae niö'i jabesi örire mae uehorovaruëro jië'ëro.

23 Baejëvoromo suroho jajivoromo bava'ojöro bojëmijareje. Surire jajivare jöho ëhi uvë'e jiadeje: O asë'e Jew rajoho bogo a'i sa'a ioro'ioro rajoho Antioch amore Syria sa'a ioro'iore Cilicia sa'are raromaruje ariböviohumë apostle ariböviohu'o Jerusalem ekaresia a duvaho ömo'ömohu'o jemesi ö mueno'ëro javuë'ëro noro jemesi örire jejëmaruëjo.

24 Röhu no hejare höjo uvavamu: A ioro'iorohuro nosirire jioromo ö'are höjo. Ö'oromo jöe gö majëhiromo jemesi simanoho sisëvojëhamu uehore gö gö baejarije höjo. Röhu ëho bogo noehu uëvamu ë'are höjo.

25 Ehuni no ae aho'obëhe gemuoro gagovoromo jöe mevoromo uehore gemuoho baeromo uvare höjo: Noro ae gö baejëvo'ejarëjo jemesi örire rëmö'öjëvego jaburo nosi aemo'aeme Barnabas'o Paul'o gemu mae ö'iröhego.

26 Barnabas'o Paul'o vuovëvoröhe jöho bogo uehorovë'e ma-biririvoromo nosi Bada Iesu Kerisoare muohuremu uehorovë'e arijare höjo.

27 Röhu Judas'o Silas'o jabu'o gemu mae rëmö'öjëvaruëjo jaburo ö'oromo noehu jajivarue jöe gemuoho majëhijego he'irarijego.

28 God-are Aru'ahohu'o no'o jöe gemuoho uehorovoromo uvaruëjo: Jew rajo nosi i'u'e mue gö gö bogo bojëmi'i ave jögorohuremu bojëmi'ejarëjo.

29 Aehu sareri'e god göëni göëni bahijë'e mioho nadi ue'ahorëjo. Mi hesi köho nadi ue'ahorëjo. Huë ahahë'e mioho kö'e jiaje nadi

ue'ahorëjo. Nadi önö'oho jijihorëjo. Ëhi ji'e mu gororovë'oho ëhuro mae jëvo'ajëjo. Ahia mino'ëjo. Surire jöho ëhi jajivoromo bojëmijareje bava'oröhego.

30 Bojëmiromo rëmö'öjamu Paul Barnabas Judas Silas ëho jaburo va'arohu va'o Antioch amore suorovareje. Suorovonugoromo Christian aribövioho aho'obëhe gagovëvoromo suroho bojëmijareje.

31 Suroho bojëmamu ekaresiae ae aho'obëhe hejare adahoromo uvavamu: Jew rajo nosi i'u'e muoho sa'a ioro'ioro rajoho bogo bojëmi'ejarëjamu hegorovo uvareje: Sasohë'e mu maho rovë'e höromo nimorohoruomadeje.

32 Ëhi'amu Judas'o Silas'o jö God-aro baeromo majëhijärue aëro jëvë'ëro majae ëgobövie jöe majëhiromo Christian agano jabiesi dë vövöbajo'oho biririvëhäreje.

33 Ëhi'oromo majae ëgo'o Antioch arijamu evare ë Christian aganohuro rëmö'öjëvoromo uëvareje: Huë mae baeromo va'orëjamu jaburo Jerusalem jioromo rëmö'öjëvamu rovare ë aribövi jabiesirire sionëro va'areje.

34 [A'i Silas-ro ëhi hi'i uvadeje.]

35 Iae Paul'o Barnabas'o jaburo Antioch majae ëgo'o arijareje. Ariromo jabu niö'i o a ioro'iorohu aho'obëhe ëho jaburo Badare jöho ekaresiae majëhiromo bëhoho röjëhinövareje.

*Paul'o Barnabas'o jö aho'ahamirovoromo
gemuore jireharoho vuonugo'i öre gö öre gö
va'are jöhoje.*

36 Ëhi'ojuvo iae Paul-ro Barnabas uavadeje: No urimo Badare jöho majëhibe amo göre göre dinö'e dinö'e jireharire ë'ego no ë vuonorö'ö va'oromo gëvarëjo Christian aganoho diehi diehi muoho vaeruomego.

37 Ëhi uavamu hegoro Barnabas-ro uavadeje: Iae mae höjo röhu na negajëjo John Mark-ro no'o ö'ojöro.

38 Ëhi uavamu Paul-ro uavadeje: Bogajo. John Mark-hu no'o ö'ë'oho bogo maehu höjo. Ëhesi bëhoho urimë'i mue ajamuibe juvoromo Pamphylia sa'are ramuö'ö'i sionëro rovade höjo. Ëhi jië'e a bava'ë'oho na bijönegajëjo.

39 Bijönegajë uaromo Paul'o Barnabas'o irovoromo göëro öre gö va'i göëro öre gö va'adeje. Va'iro Barnabas-ro Mark hu'rae baeromo boatre ajiomoromo Cyprus sa'are va'adeje.

40 Cyprus va'irögoro Paul-ro Silas uavadeje: Rovego ja'o na'o muoho vaebe jireho'irarëjo. Jireho'irarëjamu Silas-ro uavadeje: Iae ëhi'o'ejarëjamu Christian agano ömo'ömohuro Paul'o Silas'o Badare övo döre rëmareje huro ajëmego mu mae vaebe jirehoröhego. Rëmamu Paul-ro Silas hu'raeromo va'adeje.

41 Hu'raeromo va'adoho va'o Syria sa'are Cilicia sa'are ekaresia aribövioho jöe majëhiromo ëhuro jabesi dë vövöbajo'oho biririvëhobe va'adeje.

16

Timothy-hu aevoromo Paul'o Silas'o gemu mae juvade jöhoje.

¹ Va'oromo Paul-ro va'adoho va'o Derbe amore ro hiromo va'adoho Lystra amore rovadeje. Röhu Keriso uehorovaje ae gemuëro ë hijadeje. Hesi ihoho Timothy jiadeje. Hesi vëmoho Jew raje Iesu mae uehorovaje magonahe jiadeje. A'i hesi vavuoho Greece raje jiadeje.

² Christian agane Lystra amore Iconium amore raromaruohuro uvoruomadeje: Timothy hu mu mae vaejaje ae höjo.

³ Paul-ro nimadeje Timothy hu'irae va'ego hu'o juvoröhego. Hu ëhi nimiromo röhu uvadeje: Jew raje ave sa'are röhu dirö'lë görë görë raromaruohuro garomo uvaruëjo: Timothy-are vavuoho bogo Jew rajoho jië'ëro sinoho bogo tariojahë'e höjo. Ëhi uvoromo Timothy-are sinoho bogo tariojahego Jew rajëro hesi jöho bogo ejahojöeni Paul-ro uëvadeje Jew rajehu ë'aruëhi Timothy-are sinoho tariojahojöro. Ëhi ë'ë'ëro hu'irae baeromo va'adeje.

⁴ Va'oromo Paul'o Silas'o amore amore jöe majëhibe va'areje. Majëhiromo Keriso-are aribövioho uënövareje: Apostle-ho jabu'o Jerusalem ekaresia a duvaho ömo'ömohu'o ëhi jië'e jägoroho uehorovë'ëro bojëmijare höjo jemëro ejëhonövo'irarijego. Ejöho ejëhonövorëjo.

⁵ Ëhi jië'e jöho majëhibe va'ego ekaresia ariböviohuro biririvoromo Keriso mae uehorovobe va'areje. O majae ëhi ekaresiae aho'obëhe marohëvobe va'adeje.

*Paul-hu   Troas   amore   va'oromo
nia'ovo'iraeromo gavade jöhoje.*

6 Paul'o Silas'o jöho majëhibe va'amu gavë'i God-are Aru'ahohuro jabumë tugohëvadeje Asia sa'aroho jöho bogo majëhiröhego. Tugohëvë'ego Phrygia sa'a'o Galatia sa'a'o birorohade ënire ëjireho va'areje.

7 Va'aroho va'o Mysia sa'a viture va'aroho Bithynia sa'are va'ia'amu Iesuare Aru'ahohuro uëvadeje: Nadi ë sa'aho va'ohëjo.

8 Ëhi uëvamu Bithynia sa'aroho bogo va'i Mysia sa'aremu rova'oromo abuejaroho abo Troas amore höröjareje.

9 Troas hörönugoromo vahiromamu Paul-ro nia'ovo'iraeromo gavadeje Macedonia raje ae gemuëro namiromo dinamiromo uavamu: Macedonia sa'aro rueromo ajamuinëjo.

10 Nia'ovo'iraeromo ëhi ganugoromo Paul-ro Silas-ro naro evare uvareje: God-ro uöromu ë'ajëjo: Macedonia sa'a rajoho Iesuare jö maho majëhihë uövuajë uvoromo ma-burëro va'iro bövioho bise'oho avohareje.

Paul'o hesi aribövihu'o Philippi amore ro jö atamu hegorovo Lydia-hu mae uehorovade jöhoje.

11 Ëhi'onugoromo Troas jioromo boat-re io-jiomoromo ma-ahorirëro jovo döre va'aroho va'o Samothrace sa'are suorovë'ëro néröho jovo döre va'aroho Neapolis amore suorovareje.

12 Neapolis suorovonugoromo örëro va'aroho Philippi amore suorovareje. Ëamoho Macedonia sa'are jiadeje. Macedonia sa'a börömoho röhu ësa'aho taritarivë'e ihe gö gö jiadeje. Röhu sa'a dirö'e gemu börömoho jiadeje. Ëdirö'ore sa'are

Philippi amoho jiadeje. Rome amo rajohuro rueruomoromo ë amoho aevo'i ioromo raromobe rovë'e jiareje. Amo noro ro Philippi amore suorovoromo majae gemu niö'i ë raromareje.

¹³ Raromoromo iae Jew rajo nuho majaho rovamu noro uvareje: Nani Jew rajo ariböviohuro God-are örire jöe ato'i nume jovo riröre abo raromarue höromo amore jioromo ë abuejareje. Abueromo ë raromoromo gagovoromo raromarue magonaho ömo'ömoho Iesuare jöho majëhijareje.

¹⁴ Jöe majëhijamu magonahe gemu hesi ihoho Lydia-ro ë hiromo hejadeje. Lydia hu Thyatira amo rajo magonahe jiadeje. Hu kavuë'e niögu maho imo'amaje magonahe jiadeje. Hu bogo Jew rajo magonahehu jiadeje röhu Jew rajo ariböviohu'o gemuore God rajahinövadeje. Röhu Badaro Lydia-are dë vövöbajo'oho jiovahë'ëro huro hejade Paul-ro Iesuare jöho majëhijamu hegorovo jöho ejahadeje.

¹⁵ Ejahoromo hu'o hesi osare raromarue ariböviohu'o bapataeto vaejareje. Vaenugoromo ë magonahohuro uövuadeje: Jemë uvarujoho: Iae mae-ëjo. Nöröro Bada mae uehorovajë uvarujoho jemëro rueromo nasi osaro raromohëjo. Ëhi uöromo dinamuijamu ejahareje.

Philippi amo rajo jabesi a masijehu Paul'o Silas'o savoji gagore ba'amëvare jöhoje.

¹⁶ Ëhi ë'ë'ëro iae noro God-are örire jö ataruire val'i va'amu gavë'i magonaho aboride gemuëro örire birohavuadeje. Ëmagonahoho hesi ma-a

masijo jabesi muemu vaejëhaje magonahe jiadeje. Röhu Satan-are aru'aho sisë gemuëro hesi dë vövöbajo'ere abuejamu simanoho sisérëjë'ëro ëhu'ëro rabe rabe ijono jioröhe jöho iae hu ae huruoho majëhinövadeje. Majëhiromo monie mana baenugoromo hesi a masijo ömo'ömoho i'imëmi'ego rueho jaburo moni börömo mae baenövareje.

17 Amo è magonahohuro simanoho sisérëjë'ëro Paul'o no'o rihiromavuoromo darugo'o uvobe rovadeje: Ëaribövioho jabumë God dö mare hijaje hesi mu aribövie jëvajëjo. Jemëhu siséroho bogo va'i maro va'irarije öroho röjëhijarue höjo.

18 Ëjöe gemuoho majae aho'o rihiromavuoromo uvobe ruenövadeje. Ëhi'ojuvo Paul-ro he'i hiromo vörönimamu hegorovo huotorovoromo magonaho hesi dëre aru'aho sisëho uavadeje: Iesu Keriso-are ihoro naro ja uavajëjo: Aruëre magonaho hesi dë vövöbajo'eroho hörö va'ëjo. Va'ëjämu gavë'i evare höröromo va'adeje.

19 Höröromo va'amu è magonaho hesi a masijohuro garomo uvareje: Aru'ahoho magonaho hesi dëre rarovö'öjahë'ëro jië'ëro è magonahoho rabe rabe ijono jioröhe jöho bogo majëhiromo ëhuro monie gö'o bogo baeromo bojamui'iramu bae'ejarëromo Paul'o Silas'o guduamëvoromo amo ririre jagu baejëvo rovareje amore a masijo jabesi nunire rëmoröhëro.

20 Jagu baejëvo rueromo Rome rajehu court mevarue a jabesi nunire rëmonugoromo Paul'o Silas'o jabesi jö sisëho majëhiromo uëvareje: Ave

aho Jew raje aëro jëvë'ëro nosi amore mu sisë barueromo ijumavuaruëjo.

21 Ëhesi bëhoho Rome nosi jögoroho ahoromo jabesi muoho röjahuijaruëjo. No Rome rajëro javuë'ëro jabuhu röjahuijarue mu ejëhoromo vaejë'oho bogo maehu höjo.

22 Bogo maehu höjamu hegoro rue amo raje ae aho'obëhe gemuore gagovoromo ajëmiromo anëgo'ië'areje. Anëgo'ia'amugo amore a masijohuro Paul'o Silas'o jabesi niögoho ma'enô dadovëhoromo jijövëhoromo police uëvareje: Hisuebijëvhöjo.

23 Hisuebijëvhöjamu hisuebijëvo'i arijuvo hisuebijëvonugoromo baejëvo va'o savoji gagore ba'amëvoromo savoji muebejaje aho uavareje: Ave ae niö'ioho avoho muebejëvonëjo. Ju'ebi'aruëjo.

24 Ëhi uavamu hegorovo baejëvo va'oromo savoji osa ririro avoho ba'amo rëmoromo höroho ijo dirö'ore bahijëhoromo evare i'u'e ijo ha'osi göho baro havoromo muoho taemëvamu ëhi ariemu arijareje.

25 Ariromo vahi riri'e jiamu Paul'o Silas'o Godare örire jöe majahromo hu rajahromo jöe iareje. Rajahromo jöe iavavamu savojire a ioro'iorohuro heruomadeje.

26 Ëhi'amu gavë'i sa'aho ma-majioho hijiohijiovamu savoji gagoho aho'obëhe ë javu vaejare munë sa'a uhure jio'amajohu'o sisë maro hijiohijiovadeje. Hijiohijiovamu gavë'i evare oje aho'obëhe jiororovoromo ae aho'obëhe tövëvare ö'oho jiororovo'amadeje.

²⁷ Jiororovo'amamu iae savoji muebejaje ahuro niavë'ëro ri'öromo gavade ojoho aho'o jiororovo'amë'e jiamu gagorovo uvadeje: Huruomë'le höromo kaejö ëgoho jjöromo hesi arijo'arije anorovo'ië'adeje.

²⁸ Hesi anorovo'ia'amu gavë'i Paul-ro madarugo'o uavadeje: Ëhi jië'oho vuonugëjo. No ae aho'obëhe aviae javuajëjo.

²⁹ Aviae javuajëjamu uvadeje: Iroho gae ujuoho ruehego gavöromo ma-burëro rovadeje. Rueromo juhuonivoromo butubutumoromo Paul'o Silas'o jabesi bëhire behumorovadeje.

³⁰ Behumorovë'ëro hu'irae ömëvoromo amonö va'oromo uëvadeje: Na diehi ë'ejöjo ëhuro maja ijoho na sisëroho bogo va'l maro va'irode.

³¹ Diehi ë'ejöjamu uavareje: Bada Iesu mae uehorovonëjo. Mae uehorovë'oho God-ro ja manö bamavo'iramu maro va'a'anuëjo. Ja'o jasi osare raromaruohu'o ëhi jëvo'ajëjo.

³² Ëhi'onugoromo Badare jöho majëhijamu rue savoji muebejaje ahu'o hesi osare raromaruohu'o jaburo hejareje.

³³ Henugoromo evare majaroho vahiomë'iro Paul'o Silas'o hu'irae ömëvo va'oromo sinore nemo'amadoho u'ovëho'amoromo hu'o hesi osare raromaruohu'o ma-burëro bapataeto vaejareje.

³⁴ Bapataeto vaenugoromo Paul'o Silas'o hu'irae ömëvoromo osare ajiomoromo ie i'imëmijadeje. Ie i'imëmiromo hu'o hesi osare raromaruohu'o God mae uehorovë'ëro nimoroho avohareje.

35 የዚ ይ'ዚ'ዚ ሰISONUVAMU gagorovo Rome rajeju court mevarue a masijohuro police-oho jöe bojëmiromo rëmö'öjamu va'oromo savoji muebejaje aho uavareje: Savoji gagore arijarue ae niö'ioho ojoho jiovëhego va'irarëjo.

36 Va'irarëjamu hegorovo savoji muebejaje ahuro Paul uavadeje: Court mevarue aribövihuro jöe nugö'öjë'e höjo naro rëmö'öjego Silas'o ja'o höröromo va'irarijego. የሁኒ höröromo mae va'orëjo.

37 Mae va'orëjamu Paul-ro ri'öromo police-oho uëvadeje: Röhu nosi sisë bogo birohë'e a nuniro ëma hisuebijavuare höjo. የዚ bogo maehu höjo no Rome rajëro javuë'ëro. የዚ'oromo savoji gagore ba'amavuare höjo. የዚ ë'are höjo röhu jaruvoho jabumë diehi'oromo saginiëri ramuö'ö'ië'aruëjo noro va'ojöro. Bogo ëhioho höjo. Nadi'ego court mevarue aribövihuro rueromo jabesi övëro baejavuego höröromo va'irarëjo.

38 የዚ uëvamu hegorovo police-ohuro jöho bava'oromo court mevarue aribövihuro majëhijareje. Majëhijamu hegorovo hejare Paul'o Silas'o Rome raje ae jëvamu hegorovo juhuonivareje.

39 Juhuonivoromo rueromo Paul'o Silas'o sanuëmiromo savoji gagore jëvamu hu'irae ömëvo rueromo uëvareje: Jemëro nosi amoho vuonugo'i va'orëjo.

40 Va'orëjamu Paul'o Silas'o jaburo savoji gagore jiromu höröromo Lydia-are osare va'areje. Va'oromo Christian agano ömo'ömoho gëromo jögore mëmiromo va'areje.

17

*Paul'o Silas'o Thessalonica amore va'oromo
huë vavaeni baejare jöhoje.*

¹ Va'oromo Paul'o Silas'o Amphipolis amore va'arohu Apollonia amore va'arohu va'o Thessalonica amore höröjareje. Höröromo gavareje Jew rajehu God rajahijarue osaho ë jiamu.

² Jew rajehu God rajahijarue osaho jiamu gagorovo Paul-hu amore amore juvoromo God rajahijarue osare va'onövadëhi ëhi ë osare va'adeje. Va'oromo God-are surire jöho adahoromo ë jö hesi bëhoho Jew rajo ariböviohu'o gemu mae mevadeje jabesi simane huotovëho'i. Nuho majae niö'i gemu rue'ego ëhi ë'onövadeje.

³ Bëhoho röjëhiromo uënövadeje: God-are surire jö urimë'i jajivare hesi bëhoho God-hu uavë'ëro böröme namiromo ajamui'iröhe aehu rovë'iroho huro huë vavaene baeromo guomoromo i'ovoromo ri'ö'a'ajëjo. Surire jö hesi bëhoho ëhi höjo. Röhu naehu majëhijaje aho Iesu hu iae ë böröme namiromo ajamuijaje aho höjo.

⁴ Ëhi jië'e jöho majëhijamu Jew rajo a ioro'iorohuro uvareje: Iae jö mae höjo. Jö mae hö uvoromo aevoromo Paul'o Silas'o gemu mae jijihareje. Greece rajehu God mae uehorovarue aho aho'obëhe magonaho masijoho aho'obëhe jabu'o Paul'o Silas'o gemu mae jijihuomadeje.

⁵ Ae aho'obëhe Paul'o Silas'o gemu mae jijihamu gëgorovo Jew rajoho ëhuni dë vörönégadeje. Dë vörönégamu örire ëma jijihareue a sisëhu mu sisë vaejöro gemuoro gagovëvareje. Gemuoro gagovëvoromo muorovo

jöho ma-darugo'o atamu amo raje ae aho'obëhe heromo muorovo'i ë'oruomadeje. Muorovo'i ë'oromo ri'öromo Jason-are amoho ro juhiromo osare va'oromo Paul'o Silas'o nahëvareje guduamëvoromo amonö baejëvo rueromo ae aho'o jabesi nunire rëmo'iro.

⁶ Jason-are osare va'oromo gavare Paul'o Silas'o bogojëvamu gagorovo jaburo Jason o Christian agane gö gö guduamoromo jagu ujuoho va'oromo amore a masijo jabesi nunire bamëvoromo ma-darugëremu uëvareje: Majae hö'öjjajire nume beva'ajire huë sisë öri röjëhibe jijihaje aribövioho ave nosi amohu'o rovë'e höjo.

⁷ Nosi amohu'o rovamugo Jason-ro uëvade höjo: Ro nasi osaro arihëjo. Huro éhi uëvamu hesi osare arijël'ëro Rome a börömehu bojamuijade jöho ahoromo sareramuiromo uövuarue höjo: A ioro'ioro iosiramuiromo börömo namijaje aho bogo Rome hiromo böröme namiromo no muebe-javuaje aho jio'i a'i hesi ae gö höjo. Hesi ihoho Iesu höjo.

⁸ Éhi majëhijamu hegorovo amore ae aho'obëhe o jabesi masijoho aho'o vörö'iraeruomadeje.

⁹ Vörö'iraeromo amore a masijohuro Jason'o Christian a ioro'iorohu'o uëvamu monioho bojëmijamu éhuro rëmö'öjamu va'areje.

Paul'o Silas'o Berea amore va'oromo ë'are jöhoje.

¹⁰ Éhi'oromo vahiromamu gavë'i Christian aganohuro Paul'o Silas'o Thessalonica amore jëvamu rëmö'öjëvareje Berea amore va'iröhego. Rëmö'öjëvamu va'oromo Berea amore hörözareje.

Höröromo Jew rajehu God rajahijarue osare va'oromo Iesuare jöho majëhijareje.

¹¹ Jöho majëhijamu Berea amo rajohuro Thes-salonica amo rajoho iosirëmiromo simano mae uehorovë'e aribövie jioruomadeje. Simano mae uehorovë'ero God-are jöho he'i nimo avohareje. Heromo God-are surire jöho adaho'i arijareje ga'iro Paul-hu majëhijade jöho jö mae o sareri jöe jiego.

¹² Mae o sareri jöe jiego ga'i adahonugoromo Jew raje ae aho'obëhe Iesu mae uehorovareje. Jew rajëro mae uehorovo'i Greece rajo magonaho masijohu'o Greece rajo ama'i'o ae bogo bise'o vadu'oho Iesu mae uehorovoruomadeje.

¹³ Ëhi'amu Jew raje rue Thessalonica amore raromaruoho jaburo hejare uvavamu: Paul-ro God-are jöho Berea amore majëhijë'e jiajëjamu hegoro Berea rueromo amo raje ae aho'obëhe jabisi dëho iëhareje jaburo vörö'iraeromo Paul'o muorovo'iröhego.

¹⁴ Ëhi'amu gavë'i Christian aganohuro Paul nugö'öjamu abuejadoho abo sö jovore höröjadeje. Ëhi'o'irögoro Silas'o Timothy'o Berea amore ëhi arijareje.

¹⁵ Arijamu Paul namijaho va'are aribövihuro hu'rae bava'oromo Athens amore suorovoromo ë nugareje. Paul ë nugoromo Berea vuonorö'ö va'ia'amu gagorovo Paul-ro uëvadeje: Va'irarijoho Silas'o Timothy'o uëregeo ma-burero rue'irarëjo. Ëhi uëvamu hegороvo va'areje.

Paul-hu Athens amore hiromo Iesuare jö majëhijade jöhoje.

16 Va'amu gagorovo iae Paul-ro Athens amore hiromo Silas'o Timothy'o muebejëvadeje. Hiromo muebejëvoromo gavade aru'aho'e höromo uvene aho röjahi'amarue inömoho aho'obëhe amore jiorovamu gagorovo uvadeje: Amo rajoho God-are jöho bogo hejarue höromo ëhuni dë vövöbajo'e aho'o vavaenimadeje.

17 Vavaenimoromo Jew rajehu God rajahijarue osare va'oromo Jew rajohu'o sa'a ioro'ioro rajehu God mae uehorovarue ariböviohu'o Iesuare jöho mevoromo jabesi simane huotovëho'iro vae majae imo'amarue öri ari'ere va'o namiromo ganövade ae rue'ego jabu'o Iesuare jöho mevonövadeje jabesi simanohu'o huotovëho'iro.

18 Jöho mevo'ego Epicurus-are jö hesi ijore ijore jijiharue ariböviohu'o Stoic jö hesi ijore ijore jijiharue ariböviohu'o ëhi jië'e ariböviohuro God-are jöho bogo hejaruëro jië'ëro Paul-are örire rueromo jö aho'ahaminövareje. Jö aho'ahamiromo a ioro'iorohuro uarovonövareje: Simano bogojië'e aho rahuro rajahijöro jöho jövajëjo. Rabu jöe jövo'i ë'ajëjo. A ioro'iorohuro uarovonövareje: Nani sa'a gö rajehu böröme hö uehorovarue aru'aho jabesi jöho huro majahuiromo ë'ajëjo. Jabuhu ëhi uarovare hesi bëhoho Paul-ro Iesuare jöhu'o aehu vuovoromo ri'öjarue jöhu'o majëhijamu hejë'ëro ëhuni uarovareje: Sa'a gö rajo aru'aho jabesi jöho majahuijajëjo.

19 Ëhi uarovoromo Paul uavareje: Rovego no Areopagus dahorure ajiomarëjo ëhuro ë

gagovarue a masijo jabesi nunire jasi jöho jövego heröhe höjo. Ëhi uanugoromo hu'rae bava'romomo Areopagus a masijo jabesi nunire nugoromo uavareje: Jö i'e jaehu baeromo rovan- uoho no he'i naguajëjo.

20 Jaehu jövanue jöho bogo hejaruëro jië'ëro ëhuni no naguajëjo avoho he'iro.

21 Ëhi uavare hesi bëhoho Athens amo rajohu'o sa'a ioro'iorore jioromo ro Athens raromarue aribövihu'o ëho jaburo jö i'e ëhemu atemu atoromo hemu henövareje. Ëhi jië'e muohemu uehorovonövareje.

22 Ëhi'amu Paul-ro ë a masijo jabesi nunire ri'ö namiromo uëvadeje: Athens amo rajomë na jö harihe majëhil'ië'ajëjo. Na gëvajoho jemë aru'ahe gö gö mae uehorovëvaruje aribövie jëvajëjo.

23 Ëhesi bëhoho na jemesi amore juvode höjo. Juvoromo jemëhu aru'aho rajëhijaruje öri ari'oho gabe juvo'l'i gavode höjo munë maratue hitavormo sehoromo jajivoromo uvë'e jiamu: Ave maratu hesi bëhoho hesi iho bogo hejarue aru'ahohuni ave maratuoho ëma hitavo nugaruëjo. Ëhi uvë'e jiamu gavë'ëro jemë hesi iho bogo hejë'e ëma rajahijaruje aru'aho hesi jöho iae na röjëhi'irögoro ë'ajëjo.

24 Ëaru'ahoho iae God höjo. God-hu sa'a bövi bise'o bamade aho höjo. Huro böröme namiromo ö'idörohu'o sa'arohu'o muebejavuaje höjo. Ëhuni ma-aehu hu rajahi'i vae'amare osaroho hu bogo ëho hijaje höjo.

25 Hu eni jië'e aego no bogo hunioho vavaenimoromo bövihohu bise'oho avohoromo

hu i'imami'ejarëjo. Ëhesi bëhoho huro gemuëro no ae aho'o birire bojamuego nue ahoromo daruge bövie bise'e baeromo raromarue höjo.

26 Huro ae gemu bamade höjo. Bamoromo ë aho baeromo ëhuro sa'ae aho'obëhe raje avohëvobe rovë'e höjo jaburo sa'ae dinö'e dinö'e va'oromo raromoröhego majae hö'öjajire beva'ajire. A bogo bamadevare evare huro uvade höjo: Aribövioho ë majare raromo'i ë majare rireromobe va'oromo ë sa'are ë sa'are raromobe va'a'ajëjo.

27 Huhu bamëvade hesi bëhoho aëro God gal'i nahobe va'iröhego. Nahobe va'ojuvo nani biro-horöhego. Röhu God bogo ëgoroho jio'i ae gemu gemu no'o hi juvaje höjo.

28 Ëhesi bëhoho noro hesi darugoro raromo jijiho'e vaejarue höjo. Ëjöe gemuoho jemesi gavë'e ariböviohuro jajivoromo uvë'e höjo: Iae no ae aho'obëhe hesi aboji harihu'e javuajëjo. Ëhi uvare höjo.

29 No God-are aboji harihu'ëro javuë'ëro ëhuni no bogo uehorovoromo uvo'ejarëjo: God hu aehu gold silver munë gö gö ujuohoromo övo sasohoromo simano sasohoromo sehoromo avoho'amare inömoho va'ëne höjo. No bogo uvo'ejarëjo: God hu ëhi höjo.

30 Urimoho aehu God-are jö bogo hejare majare God-ro gëvade aëro ëhi jië'e inömoho aru'aho'e höromo uvene aho röjëhi'ego gëromö ma-gë taemonövade höjo. A'i avevejö'oho ae aho'obëhe sa'ae dinö'e dinö'e raromaruje aribövioho uëvajëjo: Uehoro sisëho vuonugo'i

nasi öroro ruehëjo.

³¹ Ëhi uëvaje hesi bëhoho huro majaho bamë'e höjo sa'are ae aho'obëhe hesi court-re riravo'iröhego. Riravo'iramu huhu uavade ahuro hesi ihore court vaejëvoromo ae aho'o jabesi jöho avoho mevoromo gë'a'ajëjo gë'i ae mae o sisë jëvego. Aëro ma-samaro uvoröhego: Ëahuro mevo gö'a'ajë uvoröhego ëhuni hu ajamamu guomoromo ri'özade höjo.

³² Guomoromo ri'özade jöho heruomoromo a ioro'iorohuro sivareje. A ioro'iorohuro uavareje: Jasi jöho röhu maho u'emu he'ejarëjo.

³³ Ëhi'amu Paul-ro gagovaruire jioromo va'adeje.

³⁴ Valamu a ioro'iorohuro aevoromo hu'o gemu mae jijiho va'oromo Iesu mae uehorovareje. Are-opagus dahorure gagovaje a böröme gemu hesi ihe Dionysius o magonahe gemu hesi ihe Damaris o ae gö gö ëho jaburo mae uehorovareje.

18

Paul-hu Corinth amore va'oromo ë'ade jöhoje.

¹ Ëhi'amu gagorovo Paul-ro Athens amore jioromo va'adoho va'o Corinth amore hörözadeje.

² Corinth höröromo Jew rajo a ihe Aquila biro-hadeje. Aquila hu Pontus amore rahade ae jiadeje. Rahë'ëro ijönö va'o Italy sa'are hijadeje. Hiromo Rome a böröme Claudius-ro Jew rajo aribövihuro Rome jëvamu va'o barëjöro uëvamu gagoro hu'o hesi vabore Priscilla'o Rome jioromo Corinth amore aviavejö'e rovareje. Corinth aviavejö'e rovamu Paul-ro jabumë gë'i va'adeje.

3 Va'oromo Paul o Aquila o Priscilla mue gemuoho vaeromo niögu javue vaejaruëro jië'ëro Paul-ro jabu'o hiromo ë muoho gemu mae vaeromo ijo bajoho mana baenövareje.

4 Ëhi'oromo Jew rajo nuho majaho rue'ego Paul-ro Jew rajehu God rajahijarue osare va'oromo Jew rajohu'o Greece rajohu'o jabu'o jöe mevoromo jabesi dë vövöbajo'oho huotovëho'i ë'o ganövadeje jaburo aevoromo Iesuare örire jijihöröhego.

5 Ëhi'ojuvo Silas'o Timothy'o jaburo niö'iro Macedonia sa'are arijë'ëro Corinth amore rovareje. Corinth amore rovamu gagorovo Paul-ro mue gö gö vuonugo'i Iesuare jöhuremu ae majëhijadeje. Majëhiromo Jew rajoho uënövadeje: God-hu uavë'ëro böröme namiromo ajamuijaje aho iae Iesu höjo.

6 Ëhi majëhijamu hegorovo rue Jew rajo ariböviohuro jö aho'ahamiromo Paul-are jö sisëho atamu hegorovo huro niögure uono'uonoho jabesi nunire hijovo röjëhijadeje jaburo garöhego hu jabesi muoho bijönimego. Röjëhiromo uëvadeje: Jemë i'u baejë'oho ëho jemesi mue höjo. Bogo nasi muehu höjo. Ijoho naro Jew rajoho jemë vuonugëvo'i va'oromo sa'a ioro'ioro rajoho jöho majëhinövo'ejöjo.

7 Ëhi uënugoromo Jew rajehu God rajahijarue osaho vuonugo'i va'oromo ruëre osa göre Titius Justus-are osare va'o hijadeje. Titius Justus bogo Jew rajo aho jiadeje röhu Jew rajoho jabu'o God rajahijaje ae jiadeje.

8 Ëhi'amu gagorovo Crispus Jew rajehu God

rajahijarue osa muebejaje aho Crispus'o hesi osare raromarue aribövioho aho'obëhe jabu'o aevoromo Bada mae uehorovareje. Mae uehorovamu Corinth amo raje ae aho'obëhe Iesuare jöho heromo mae uehorovoromo bapataeto vaeruomadeje.

⁹ Ëhi'amu vahiromamu gagorovo Paul-ro nia'ovo'iraeromo gavadeje Badaro rueromo uavamu: Nadi juhuonivo'i jöho jövonövonëjo. Bogave vuonugo'iranëjo.

¹⁰ Ëhesi bëhoho na ja'o hi juvaje höjo. Aho bogo anago'aruëjo ave amore nasi aribövioho börömo mae jië'ëro.

¹¹ Ëhi uavamu Paul-hu ë amore hiromo God-are öri röjëhibe va'adoho vadune gemu manaere 6 ëhi barëjadeje.

¹² Vadune gemu manaere 6 ëhi barëjamu Gallio-hu Greece sa'a Rome jabiesi ihole muebejëvadevare evare Jew rajoho jaburo gagovoromo Paul guduamoromo court-ro bava'oruomadeje.

¹³ Paul court-ro bava'oromo ë a börömoho Gallio uavareje: No ave a barovare hesi bëhoho huro aribövi jabiesi dë vövöbajo'oho huotovëho'i ë'ajëjo jaburo God sisë'i sisë'i rajahiröhego. God ëhi rajahijë'oho jögoroho ahoruomo'ajëjo.

¹⁴ Ahoruomo'ajëjamu Paul-ro hesi jöho mähili'ia'amu gavë'i Gallio-ro uëvadeje: Jew rajomë ave aho vajiohu'e anano'e muoho vae'ibejajo naehu ma-taemorovoromo jemesi jö hejë'oho iae mae jio'ibejajo.

15 Röhu bogo ēhi jië'e jöho barovarije höjo. A'i jemesi jö bëhi iho bëhi mu jögoru bëhi rabe rabe Jew rajo jemëhu atoromo berohemu bero-harujoho ēhi jië'e jöhemu court-ro barovë'e jëvaje ēhuni jemëro jemesi gahëjo. Ēhi jië'e mu öri mevë'oho na bijönegajëjo.

16 Ēhi uënugoromo hesi aribövioho uëvamu sihö'øjëvareje.

17 Sihö'øjëvoromo ae aho'obëhe ri'öromo Jew rajehu God rajahijarue osa muebejaje a hesi ihoho Sosthenes guduamoromo court a masijo jabesi nunire baro anoromo köe bojamareje. Köe bojamamu gëgorovo Gallio-ro ma-nunëremu gëvadeje.

Paul-hu Antioch amore vuonorö'ö va'ade jöhoje.

18 Ēhi'amu Paul-ro Corinth amore Christian aganohu'o gemu mae hijamu majae ëgobövie barëjadeje. Majae ëgobövie barëjamu huro aribövioho ë rëmo'i Cenchreæ amore abuejadeje. Abueromo höröromo mue vaeröhëni God-are nunire mae uanugoromo aëro simano uoho tar-ijahojöro uavadeje hujeji muoho barëjego evare ijönö aëro röhu maho tar-ijahoröhego. Simanaho tar-ijahamu Paul-ro Priscilla'o Aquila'o gemu mae boat-re ajiomadeje Syria sa'are va'oröhëni.

19 Va'adoho va'o Ephesus amore höröjadeje Aquila'o Priscilla'o ë amore rëmo va'ië'ëro. Höröromo huro Jew rajehu God rajahijarue osare va'oromo Iesuare jöho Jew rajohu'o mevadeje jabesi simanaho huotovëhö'i.

20 Mevamu hegorovo rue ariböviohuro uavareje: Avehuro majae ëgo'o hiromo u'emu va'onéjo. U'emu va'onéjamu bogo ejëhadeje.

21 Bogo ejëhoromo va'irögoro uëvadeje: God-hu nimë'ohuro na vuonorö'ö rueromo gë'ejöjo. Ëhi uënugoromo boat-re ajiomoromo Ephesus amoho vuonugo'i va'adeje.

22 Va'adoho Caesarea amore ravo'amoromo ajiomadoho aji Jerusalem amore höröromo ekaresia aho magonahoho jejëminugoromo va'adoho va'o Antioch amore höröjadeje.

23 Antioch majae ëgo'o hiromo va'adoho Galatia sa'a'o Phrygia sa'a'o birorohade ënire Kerisore aribövioho aho'o jöe majëhiromo ëhuro jabesi dë vovbajo'oho biririvëhobe juvadeje.

Apollos-hu Ephesus amore ro hiromo va'oromo Corinth amore hiromo ë'ade jöhoje.

24 Ëhi'amu iae Jew raje ae gemu hesi ihoho Apollos-ro Ephesus amore rovadeje. Hu Alexandria amore rahade ae jö'e sasohoromo jöe jövaje ae God-are surire jöho ga avohë'e ae jiadeje.

25 Ae göero Badare öroho Apollos röjahijamu hejë'ero hesi dë vovbajo'e aho'o ri'öromo Iesuare jöho majëhiromo ma-ahorirëro röjëhinövadeje. Ëhi jiadeje röhu Iesuare ihore bapataeto vaeröhe jöho bogo he'i John-hu bapataeto vaejëvade jöhemu hejë'ero jöho jövonövadeje.

26 Amo Apollos-ro Ephesus amore rueromo Jew rajehu God rajahijarue osare va'oromo aevoromo God-are jöho biririvoromo majëhijadeje. Majëhijamu Priscilla'o Aquila'o

hejare Apollos-ro God-are jö vituoho he'i vituoho bogo ma hejë'ero jöho majëhijamu hegorovo jabesi osare hu'irae bava'oromo avoho röjahromo uavareje: God-are mu öroho éhi höjo.

27 Ëhi'amu Apollos-ro uvadeje: Na Greece sa'are va'ejöjo. Va'ejöjamu Ephesus amore Keriso-are aribövihuro hu ajamiromo suroho jajivoromo bojamijareje huro bava'ego Greece sa'are raromarue Keriso-are aribövihuro adahoromo hu rajahromo baeruomoröhego. Suroho bojamamu baeromo va'o Greece sa'are höröjadeje. Höröromo jöho majëhadeje. Majëhiromo God-hu huë baejëvoromo jabesi simano huotovëhë'e Keriso mae uehorovarue aribövihuro ä aribövihuro Apollos-ro mabëhe ajämijadeje.

28 Ëhesi bëhoho huro biririvoromo Jew rajo jabesi jöho a nunire aho'ahëmiromo God-are surire jöho adahoromo avoho röjëhijadeje jaburo garomo uvoröhego: Iae mae-ëjo. God-hu uavë'ero böröme namiromo ajamuijaje aho iae Iesu höjo.

19

Paul-hu Ephesus amore hiromo ä'ade jöhoje.

1 Apollos-ro Corinth amore hijamu evare majae gemuore Paul-ro sa'a ririre va'adoho va'o Ephesus amore höröromo ä hijadeje. Hiromo Keriso-are aribövi ioro'ioroho birohëvadeje.

2 Birohëvoromo uëvadeje: Jemë Iesu mae uehorovarijevaroho na jemë God-are Aru'ahoho baejarije höjo o bogajo. O bogajamu uavareje:

O-ajo. God-are Aru'aho hesi jöho no bogo hejë'e javuajëjo.

³ Bogo hejë'e javuajëjamu uëvadeje: God-are Aru'aho hesi jö bogo hejë'oho jemëhu bapataeto vaejarijoho bëhoho diehi jiade höjo. Uavareje: John-hu bapataeto hesi bëhi majëhinövadoho bëhe gemuoho jiade höjo.

⁴ Bëhe gemuoho jiade höjamu Paul-ro uëvadeje: Iae mae höjo röhu John-hu a bapataeto vaejëvade hesi bëhoho aëro uvoröhego: Ëaribövioho uehoro sisëho vuonugo'i uehoro i'e baejë'ero ëhu'ero ë'aruëjo. Röhu bapataeto vaejëvoromo uënövade höjo: Nasi ijore rueröhe aho rovego ë a hesi öroro mae uehorovorëjo. Ëhesi bëhoho Iesu mae uehorovo'iröhe jöho uëromo ë'ade höjo.

⁵ Ëhi uëvamu hegoro ë Ephesus amo rajohuro Bada Iesuare ihoro bapataeto vaejareje.

⁶ Bapataeto vaejamu Paul-ro öve simane taemëhamu God-are Aru'ahohuro jabesi dë vövöbajo'ere ro abuejadeje. Aru'ahohuro abueromo jabesi simanore ajëmiromo huotovëho'ego jöho bogo hejarue huë göëro göëro atonövo jöe God-aro baeromo huruoho majëhinövareje.

⁷ Ae aho'obëhe 12 rabu'e jaburo ëhi jië'e muoho vaejareje.

⁸ Ëhi'amu Paul-ro Jew rajehu God rajahijarue osare va'oromo biririvoromo ë ariböviohu'o jöe mevoromo jabesi uehoroho aho'o huotovëho'i ë'o gavadeje jaburo uvoröhego: Iae mae-ëjo. God-ro börome namiromo ëhi muebejavuaje höjo. Ëhi'obe va'ojuvu manaere niö'i gemu

barëjadeje.

⁹ Manaere niö'i gemu barëjamu a ioro'iorohuro biriri'övoromo jöho bogo ejahoromo Badare mu öri hesi jöho ae aho'o jabesi nunire sisë'i atareje. Jöho sisë'i atamugo Paul-ro ri'öromo ë Jew rajehu God rajahijarue osare aribövioho rëmo'i Keriso-are aribövioho sö ujuohoromo va'adeje. Va'oromo Tyrannus-hu jö majëhijaje osa börömore va'oromo majae ëhi Iesuare jöho jövonövadeje.

¹⁰ Ëhi'obe va'ojuvu vadune niö'i barëjamu Asia sa'are raromarue ae aho'obëhe Jew rajohu'o sa'a ioro'ioro rajohu'o ëho jaburo Badare jöho he-jareje.

Sceva-are harihu ömo'ömehu sareri sareri ë'are jöhoje.

¹¹ Ëhi'ë'ego God-ro Paul ajami'ego bogo gavarue darugo'e mu masijoho vaenövadeje.

¹² Mu masijoho vae'ego Paul-are sinore rëho'amade niögoho aëro ujuohoromo guomo guomo baejë'e aribövi jabesi örire va'ego jabesi guomoho barënövo Satan-are a sisë dëre jië'oho suorovo va'onövareje.

¹³ Va'ego iae Jew rajo a ioro'iorëro sisë aribövi dëre jioruomajoho suorovo va'ojöro uvobe jijihonövareje. Jijihoromo ma-sarerivoromo Bada Iesuare ihoho uvo ganövareje suorovoromo va'ojöro. Uvo garomo aru'aho sisëho uënövareje: Paul-hu majahujego hejarue aho Iesu ë a hesi ihore uëvaruëjo: A dëre jiarujoho suorovoromo va'ohëjo.

14 Jew rajo priest böröme gemu Sceva-are har-ihe 7 ého jaburo éhi jië'e sareri'e muoho vae-jareje.

15 Éhi jië'e muoho vae'i ë ö ömo'ömo 7-ho jaburo aru'aho sisë hesi dëre abuejë'e ae gemu hesi osare va'areje. Va'oromo sarerivoromo Paul-are iohu'o Iesuare iohu'o éma jöho majahromo aru'aho sisëho sarerami'i ë'o gavareje. Sarerami'i ë'o garomo uavareje: Paul-hu majahuego hejarue aho Iesu ë a hesi ihore noro uavaruëjo: Éa hesi dëre jianuoho höröromo va'ëjo. Höröromo val'ëjamu hejë'i rue aru'aho sisëhuro uëvadeje: Jemë Iesuare jöhu'o Paul-are jöhu'o majehijarujëjo. Iesu iae na gavaje höjo o Paul-are jöho iae na hejë'e jevajëjo. Röhu jemë rahumë jëvajëjo.

16 Rahumë jëvajëjamu hejë'i aru'aho sisë dëre jië'e ahuro ri'öromo ë ö ömo'öme 7-ho darugo'o muo'amoromo jabesi darugoho ruahö'øjëhoromo jabesi niögoho jaho'amoromo ruruhö'øjëhamu dë'ahobatëremu ma-köemu jië'e hesi osare jioromo huruomoromo va'areje.

17 Huruomoromo va'amu Jew rajohu'o sa'a ioro'iro rajohu'o Ephesus raromaruohuro ë jöho heruomadeje. Heromo ae aho'obëhe juhuonibijiohamu Bada Iesuare iohoho ma-döro jiadeje.

18 Ma-döro jiamu Iesu mae uehorovarue ae aho'obëhe mu sisë gö gö gurihiromo vaejaroho sama'e huruoho majëhijareje.

19 Majëhiromo röhu ae gö gö urimo iro oso'e mu vaenövarohuro uvoruomadeje: Nosi iro oso'e muoho sisë hö uvoromo jabesi iro oso'e mu hesi

suri surioho ujuoho rueromo gemuoro gagovoromo ae aho'o jabisi nunire vëniro huareje. Vëniro huoromo suri suri hesi manaho adahoromo gavareje ajivë'e ijo baje 50,000 ëhi vënire ravë'e jiamu.

20 Ëhu'ëro jië'ëro ae aho'obëhe Badare jöho hebe mae uehorovobe va'areje.

Ephesus amo rajehu muorovo'irögoro vörö'iraeruomade jöhoje.

21 Ëhi'amu Paul-ro uehorovoromo uvadeje: Macedonia sa'are Greece sa'are juvo va'onugoromo evare ajiomoromo Jerusalem amore höröromu ë hi'ejöjo. Hiromo hujeji evare na Rome amoho va'o ga'ejöjo.

22 Ëhi uvonugoromo hu ajamijarue aho niö'i Timothy'o Erastus'o rëmö'öjëvamu Macedonia sa'are va'areje. Va'irögoro huro Ephesus amore Asia sa'are ëhi hijadeje.

23 Hijamu evare aëro Badare öroho bijönimoromo iro muorovo'oho Ephesus amore vaejareje.

24 Ëhesi bëhoho ae gemu Demetrius-ro Ephesus hijadeje. Hu silver-ehu inömo avoho'amaje ae jiadeje. Silver-ehu inömo avoho'amaje aëro jië'ëro Artemis rajahijarue javu börömo hesi nu ano'o va'ëne inömo ininoho silver-ëro avohoromo imo'amonövadeje. Ëhesi bëhoho ë amo raje ae aho'obëhe sarerivoromo uvonövareje: Artemis aru'aho magonahe höromo rajahi'irögoro huni javu böröme vaejahareje. Vaejë'ëro ë javu hesi nu ano'o va'ënoho javu inino avohoromo imo'amarue muoho Demetrius-ro

muebenövadeje. Muebe'ego hesi mu ajamarue aribövioho ijo bajo böröme baenövareje.

25 Ëhu'ëro jië'ëro Demetrius-ro hu ajamijarue ariböviohu'o ëhi jië'e mu vaejarue aribövi ioro'iorohu'o ëho jabuni jöe nugö'öromo uëvadeje: Gagovorovego no jöe ato'irarëjo. Ëhi uëvamu gemuoro gagovareje. Gagovamu uëvadeje: Ae aho'obëhe nasi jöho hehëjo. Jemë'o uehorovarujëjo. Noehu Artemis-are javu va'ëne inino avohoromo imo'amaruohuro ëhuro no ijo bajo bövie baejarue höjo.

26 Ijo bajo bövie baejarue höjo röhu ë a sisë Paul-hu diehi jië'e mu vaejajoho jemëro jemesi nunëro garomo jemesi hia'ëro hejaruje höjo. Huro uövuaje höjo: Aehu övehu avoho'amaje vörö'e inömoho ëho vörö rumo'e jio'amajëjo. Ëhi uöromo Ephesus amo rajohu'o Asia sa'a rajo ioro'iorohu'o jabesi simanoho huotovëhamu ae ma-vemino'e bogo e'i a'i ae aho'obëhe éma sarerivoromo uvoruomë'e höjo: Paul jö mae jövajëjo.

27 Ëhi uehorovoromo nani jaburo uvoruomo'ajëjo: Noehu Artemis-are javu inino avohoromo imo'amaruoho mu sisë vaejarue höjo. Röhu gö'o ae aho'o jaburo nani uvoruomo'ajëjo: Artemis nosi aru'aho magonaho börömo hu rajahijarue javu börömoho iho rumo'e höjo. Ëaru'aho magonahoho ae aho'obëhe Asia sa'are sa'ae dinö'e dinö'e raromarue ariböviohuro hu gemu börömo bëhe rajahijarue höjo. Röhu jabumë Paul-are jö ejahë'ohuro ëhuro ijönöho ë magonahoho

bogo börömoho uehorovo'iramu hesi ihoho bogojo'ajëjo.

28 Demetrius-ro ëhi uëvamu hegorovo ae aho'obëhe dë vörö'iraeromo ma-darugo'o uvo'i arijareje: Ephesus nosi aru'aho magonahoho Artemis hu böröme höjo.

29 Ëhi uvo'i arijamu hegorovo ë amoho muorovo'i vörö'iraebé va'oruomadeje. Vörö'iraebé va'oromo ae aho'obëhe jaburo Macedonia raje ae niö'i Paul'o gemu mae jireharuoho jabisi ihoho Gaius'o Aristarchus'o ë ae niö'ioho guduamëvoromo hu'raejëvoromo tutubijiohoromo jabuhu gagovarue öri ari'ere va'oromo gemuoro gagovorovareje.

30 Gagovorovamu Paul-ro ë öri ari'ere va'oromo ae aho'obëhe jabisi nunire namiromo jöe jövo'i nimamu gagorovo Keriso-are aribövihuro ahoromo uavareje: Vuonugëjo.

31 Vuonugëjamu Asia sa'are a masijo ioro'iorohuro Paul mae uehorovë'éro jöe nugö'öromu uavareje: Nadi ë öri ari'eroho va'ego ae aho'obëhe ja ga'irarëjo.

32 Ëhi'amu jö ataroho sisérëjamu gagovare hesi bëhoho ae ma-gemu gemu ga'i ae aho'o bogo gagoro ae göéro göéro jöe gö gö ëma ma-darugo'o uvoruomadeje.

33 Uvorusoromo a ioro'iorohuro gavare Jew rajëro Alexander nuninö nugoruomamu gagorovo uvareje: Nani Alexander-are jöëni gagovare höjo. Gagovare höjamu Alexander-ro övëro tugohëvoromo hesi jöho hesi arijo'arije ajamirovoromo majëhi'i ë'o gavadeje.

34 Majëhi'i ë'o gavamu rue aribövihuro ae aho'obëhe gavare Alexander Artemis bogo ma uehorovaje aehu jio'i Jew raje jiamu gagorovo gemu mae uvemu uvareje: Ephesus nosi aru'aho magonahoho Artemis hu böröme höjo. Ëhi gemu uvo'i arijuvo 2 hours barëjadeje.

35 2 hours barëjamu amo rajo a böröme gemuëro ahëvo gabe va'oromo gavade jörumorae barëjamu gagorovo uëvadeje: Ephesus rajomë jemëro nasi jöho hehëjo. Ae aho'obëhe iae gavarue höjo Ephesus rajoho no aru'aho magonaho böröme Artemis-are osa muebejarue aribövie javuego. O hesi vörö'e munë ö'idöre jioromo beruvebijadoho muebejarue aribövie javuego.

36 Aho ë jöho bogo aho'a'aruëjo. Ëhi jië'e jiaje nadi uehoro rumo'e muoho vae'i masanuovorejо.

37 Ave ae niö'i ma-baejëvo rovarijoho jabumë bogo nosi aru'aho jabesi javu masijoroho va'oromo vajiohoho ujuohare höjo. Nosi aru'aho magonaho hesi jöho bogo sisë'ioho atare höjo.

38 Ëhu'ëro jië'ëro Demetrius-hu o hesi mu ajamijarue ariböviehu ae gö jabesi jö sisë hruoho majëhi'i nimë'oho court vaejarue majae iae jiajëjo. Court vaejarue aribövie iae jioruomajëjo. Ëhuni ë va'oruomoromo jö sisëho majahirovo'aruëjo.

39 Röhu jemë jöe gö jëvë'oho amo rajo a masijehu gemuore gagovoromo atarue majaho rovego evaro jemesi jöho bu'ögego jaburo heromo avoho mevëho'irarëjo.

40 Naehu ëhi uëvaje hesi bëhoho noehu jaruvo vaejarue mu hesi jö hejë'oho nani ave sa'are a masijohuro no uö'l'a'aruëjo: Jemëro rabëni muorovo sisëho barovarije höjo. Ëhi uövuë'oho no rabu jöe mana majëhijoëni ma-hia'ëremu he'ejarëjo.

41 Ëhi uënugoromo uëvadeje: Iae barëjajëjo. Va'ohëjo.

20

Paul-hu Macedonia sa'are va'oromo jö majëhibe juvoromo Greece sa'are va'ade jöhoje.

1 Iro muorovo'oho barëjamu gagorovo Paul-ro jöe nugö!øjadeje Keriso-are aribövihuro gagovorovoröhego. Gagovorovamu ajëmiromo jögoroho bojëmiromo jejëmiromo Macedonia sa'are va'adeje.

2 Macedonia va'oromo Christian aribövihoho ajëmiromo jögore aho'o bojëmibe va'adeje. Va'onugoromo Greece sa'are rovadeje.

3 Greece sa'are ro hijadoho manaere 3 barëjadeje. Manaere 3 barëjamu gagorovo Syria sa'are jovo döro va'ië'iro evare hejade uvavamu: Jew rajo aribövihuro ja anago'i saginiëri jöe ataruë uvamu hegorovo uvadeje: Ëhi jië'oho na bogo jovo döroho va'i vuonorö'öromo Macedonia örëro va'ejöjo.

4 Ëhi uvamu Pyrrhus-are harihe Berea amo raje Sopater-ro Paul'o ë va'adeje. Röhu Thessalonica amo raje ae niö'i Aristarchus'o Secundus'o Derbe amo raje ae Gaius-ro Timothy-ro Asia sa'a raje ae

niö'i Tychicus'o Trophimus'o ë aribövioho jaburo Paul'o gemu mae va'areje.

⁵ Va'arohu jabumëro urimo Troas amore va'oromo raromoromo muebejavuareje no ijore va'oröhego.

⁶ Muebejavuamu noro Philippi amore ariromo Jew rajehu I Dë Huaje Oso Rum'o'e I ijarue majaho barëjamu evare boat-ëro baejavuoromo va'adoho majae övo gö mine barëjamu Troas amore ravo'amoromo no muebejavuarue aribövioho birohëvareje. Birohëvoromo ë raromaroho hurae gemu barëjadeje.

Paul-hu Troas amore hiromo ë'ade jöhoje.

⁷ Hurae gemu barëjamu hura bise'ore vahiro-mamu gagorovo no gagovorovareje ie gemuoro ue'aho'irovo. Gagovorovamu gagorovo Paul-ro ë amo rajo aribövioho jöe majëhibe va'adoho vahi riri'e jiadeje sisonuvego va'oröhëro.

⁸ Röhu ë javu döre osare noeju gagovarire ire aho'obëhe bue'amë'e jiadeje.

⁹ Bue'amë'e jiamu iae a i'e gemu hesi ihe Eutychus-ro döre ahë'e ojo arëtore hijadeje. Hijamu Paul-ro jöho ma-jövemu jövobe va'amu gavë'i Eutychus nunëhimobe va'ojuvo nunëhimamu niavamu döre jioromo amonö beva'adeje. Osa uhure ririre döre ëhi jiobe ajiomë'e döre javu hesi osare jioromo amonö beva'adeje. Beva'amu ruhe döre ariböviohuro abueromo banigojiomoromo gavareje mami'e guomë'e jiamu.

¹⁰ Guomë'e jiamugo Paul-ro abueromo Eutychus bu'ö taemoromo huohudëromo no

uövuadeje: Nadi huë vavaenoho baehëjo. Hu bogo guomë'e iae hijajëjo.

¹¹ Ëhi uönugoromo ajiomoromo ie ato'atovoromo iromo ë aribövioho jöe majëhibe va'ojovo va'o sisonuvadeje. Sisonuvamu gagorovo va'adeje.

¹² Röhu a i'oho bogo guomë'e hijamu gagorovo Keriso-are aribövihuro hu bava'oromo huë mabëhe baejareje.

Paul-hu Troas jioromo Miletus amore va'ade jöhoje.

¹³ Ëhi'amu iae Paul-ro uövuadeje: Jemëro urimo boat baeromo Assos amoro va'ego na ijore sa'aëro ö'iröjo jemë'o na'o ë jioromo boat-re gemu mae va'oröhe. Ëhi uövuamugo boat-re va'areje.

¹⁴ Va'oromo Assos rueromo Paul hu'rae baeromo jovo döremu va'onövojuvo va'o Mitylene amore rovareje.

¹⁵ Mitylene rovë'ëro nérö jovo döremu va'ojovo Chios sa'a bëhire rovë'ëro nérö va'aroho Samos sa'are rovë'ëro nérö va'aroho Ephesus amoho iosirami va'oromo hujeji Miletus amore ë ro suorovareje.

¹⁶ Ephesus amo iosiramijare hesi bëhoho Paul-ro ëhi iosirami'i nimadeje ëhuro bogo Asia sa'aroho ëgoho hi'i ma-burëro evare Jerusalem va'oromo eni jië'oho Pentecost majaho rovego Jerusalem höröröhëni.

Paul-hu Ephesus ekaresia muebejëvarue a duvaho jabesi örire jögoru majëhijade jöhoje.

17 Miletus amore suorovoromo ë ravo'amoromo Paul-ro Ephesus amore jöe nugö'øjadeje ekaresia a duvahohuro ruvebiruomoröhego.

18 Ruvebiruomamu uëvadeje: Naehu urimo Asia sa'are rovodevare evare naehu diehi diehi mu vaebe rovodoho jemë iae uehorovarujëjo.

19 Jew rajëro ijumevo'i ato'i ari'ego na huë vavaene baeromo nivë'i bogo döroho bamorovo'i ma-taemo hiromo Badare muohuremu vaejahonövode höjo.

20 Jemë ajëmi'irode jöho na bogo subivëho'i ekaresiae ae aho'obëhe jemesi nunire ekaresiae ae gemu gemu jemesi osare osare jöho majëhi barëromo öroho röjëhi barënövode höjo.

21 Jew rajohu'o sa'a ioro'iro rajohu'o jemesi örire darugo'o majëhiromo uënövode höjo: Jemëhu öri sisëre jijiharujoho vuonugo'i Godare öroro jijihoromo nosi Bada Iesu mae uehorovorëjo.

22 Röhu avehu'o hehéjo. Avevejö'oho Godare Aru'ahohuro ue'ego na Jerusalem va'ajëjo. Va'o höröjego diehi'evoruomoröhoho na bogo gavajëjo.

23 Na aviëhi jië'e muohuremu gavajëjo. Ame göre göre hibe rue'ego God-are Aru'ahohuro uebe ruehijajo: Ja Jerusalem hörö'iramu savoji gagore ba'amavo'iramu huë vavaene gö gö bae'a'anuejo.

24 Ëhi uevade höjo röhu na nasi sinohunioho bogo uehorovaje höjo ëhuro Bada Iesuhu bojemade muoho aho'o vae barë'irodëni. Ëmu hesi

bëhoho God-hu no huë baejavuoromo ajamuijaje jöho a majëhibe juvo'irodoho höjo.

25 God-hu böröme namiromo muebejavuaje jöho ae aho'o jemesirire jövobe juvë'e jevajëjo. Röhu iae na gavajëjo. Ijonöho ae gemu vadu'oho na bogo ge'a'arujëjo.

26 Ëhuni avevejö'oho naro darugo'o majëhiromo uëvajëjo: Jemë ae gö gö sisëre va'ë'oho ëho bogo nasi sisëhu höjo.

27 Ëhesi bëhoho rabëni God-hu uvaje jöho na bogo subivëho'i na majëhi barëjë'e jevajëjo.

28 Jemesi dë vövöbajo'oho mueberovorëjo. O God-are Aru'ahehu jemë bojëmijade aribövioho aho'o muebejëvorëjo. Ëaribövioho God-are sheep-nö'e jio'amajëjo. Hu hesi Harihu mae nugö'öjamu guomadohuro ëhuro jabumë hesi baejëvade höjo. Ëhuni hesi ekaresiaho sheep-nö'e mio'amoromo muebejëvorëjo.

29 Ëhesi bëhoho na gavajoho na va'iramu vörö'e miehu rueromo sheep ijumo'amaruëhi a sisë göëro göëro jemesirire rueromo sareri sareri'e jöho majëhiromo ekaresia jemesi uehoroho ijumëho'aruëjo.

30 Röhu gö'o jemesi a ioro'iorohuro ri'öromo sareri sareri'e jöho ato'a'aruëjo Keriso-are aribövioho jemëro jabetesinö va'irarijego.

31 Ëhuni gavë'i raromorëjo. Uvorëjo: Nöröro muoho bogo vuonugo'i majae jene vahie vö'öe sisone huë vavaene baeromo nivë'i no ae gemu gemu röjahuibe ruejuvo vadune aho'obëhe 3 barëjade höjo.

32 Röhu jaruvoho na negajéjo God-ro jemë muebejëvego huhu no huë baejavuoromo ajamuaje jöho jeméro uehorovego ma-mae jëvoröhego. Jemëhu hesi jö uehorovë'oho ëhuro jeméro biririvobe va'oromo God mae uehorovo'iramu God-hu hesi ariböyje aho'o mae avohavuajëhi jemë'o ëhi avohëvo'ajëjo.

33 Röhu jemesi ijo bajënioho niögënioho na bogo ganiganiegade höjo.

34 A'i jemë'o iae gavarujëjo na'o nasi ariböviohu'o no huë vavaene javuadoho ave nasi övohuro muoho vaeromo hesi manaho baeromo ëhuro bövioho bise'oho ujuohonövode höjo.

35 Muoho ëhi vaeromo ëhuro naro jemë röjëhijode höjo jeméro garomo uvo'irarijego: Mu rabe rabe rovë'oho Paul-hu ë'adëhi no'o ëhi biririvoromo muoho vaeromo ëhuro darugo u'uhë'e aribövioho ajëminövo'ejarëjo. Uehorovoromo uvorëjo: Bada Iesuro huro hesi uövuade höjo: Suvuoro ma-baejë'oho ja mabisemu vuëvavo'ajëjo. A'i suvuorëmijë'ohuro ëhuro vuëvavo avoho'ajëjo.

36 Paul-ro ëhi uënugoromo a duvahoho aho'o jabu'o gemu mae ague aho hiromo God-are örire jöe jövadeje.

37 Jöe jövamu jabumë aho'obëhe nierusuburu'e bamë'i Paul guduamoromo dudöhoromo jejamareje.

38 Uvareje: Huë vavaeni jö gö hejaroho mاجیانو'ا'ن noehu ijönö hu bogo ga'iröhe jöho ëho börömoho höromomo sisë maro vavaenimareje. Ëhi'oromo Paul boat-re hu'irae bava'areje.

21

Paul-hu Jerusalem va'ade jöhoje.

¹ Hu'irae bava'amu Paul'o no'o boat-re iojiomoromo Ephesus aribövioho ë rëmo'i va'areje. Jovo döremu va'onövojuvo ahorirëro va'aroho va'o Cos sa'are rovareje. Rovë'ëro nérö va'aroho Rhodes sa'are rova'aroho va'o Patara amore ë suorovareje.

² Patara amore suorovonugoromo gavare boat göho Phoenicia sa'are va'i ë namijamu gagorovo noehu rovare boat-oho vuonugo'i ë boat gagore iojiomoromo va'areje.

³ Va'aroho gavare Cyprus sa'aho arue nosi övo adonö jiamu iosiramiromo viëhi rova'aroho Syria sa'are rueromo Tyre amore ravo'amareje jabumëro inömo inöme suovo bahi'iro.

⁴ Ravo'amoromo noro Keriso-are aribövioho nahëvojuvo birohëvoromo jabu'o raromamu hurae gemu barëjadeje. Jabu'o raromamu God-are Aru'ahohuro ë Keriso-are a jabiesi örire uehore bojëmi'ego Paul uanövareje: Jerusalem bogave va'iranëjo.

⁵ Ëhi uavamu noro jabu'o raromoromo nosi majaho barëjamu ri'öromo va'areje. Va'ia'amugo rue Keriso-are aribövioho ae aho'obëhe jabiesi vaborohu'o aboji harihu'ohu'o no sö ujuohavuoromo amore jioromo va'areje. Va'oromo sö jovo riröre jabu'o no'o ague aho raromoromo God-are örire jöe atareje.

⁶ Atonugoromo göero göho jejamirovonugoromo noro boat gagore iojiomo'i jaburo vuonorö'ö amëro va'areje.

7 Va'iro noro Tyre amoho vuonugo'i boat-re va'arohva'o Ptolemais amore ro ravo'amareje. Ravo'amoromo Christian aganoho jejëmiromo jabu'o majae gemu raromareje.

8 Majae gemu raromë'éro nérö noro ri'öromo va'arohva'o Caesarea amore suorovareje. Suorovonugoromo Iesuare jö ma majëhijaje ae Philip-are osare va'oromo ë raromareje. Ëaho Philip urimë'i Jerusalem ekaresiahuro hu'o a ioroi'orohu'o 6 ëhi baejëvareje ijo bajo a suvuorëmi'iröhe muoho muebenövo'iröhego.

9 Röhu Philip-are abojoho aho'o 4 jaburo bogo masuvë'éro jöho God-aro baeromo ae huruoho majëhinövareje.

10 No majae gemu niö'i Philip'o gemu mae raromamu ae gemuëro Judea sa'are jioromo ru-vebijadeje. Hesi ihoho Agabus jiadeje. Hu jö God-aro baeromo ae huruoho majëhijaje aëro jië'éro

11 ri'öromo Paul-are götaho jijövahonugoromo baeromo hesi övo höru'oho tövorovo'amadeje. Tövorovoromo Paul uavadeje: God-are Aru'ahohuro uvavohijajo: Ave göta arijo'ohuro Jerusalem ajiomo'iramu gagorovo Jew rajohuro ë aho ëhi tövonugoromo sa'a ioroi'oro rajo jabis övore bojëmi'aruëjo.

12 Agabus-ro jöho ëhi majahijamu hegorovo ë amore Christian ariböviohu'o no'o Paul dinamiromo ua'i arijareje: Ëhi jië'oho bogave Jerusalem ajiomo'iranëjo.

13 Bogave ajiomo'iranëjamu Paul-ro uövuadeje: Jemë rabëni nierusuburu'e bamoromo nasi uehoroho aheho'ego na huë vavaenoho

baejajëjo. Ëhi jië'oho vuonugohëjo. Naehu Jerusalem ajiomo'iramu Bada Iesuare jöhuni tövavo'aruë uevarujoho iae eni jiajëjo. O anegamu guomevë'oho éhu'o iae eni jiajëjo.

¹⁴ Ëhi uövuamu noro gavare bogo ejahuamu gagorovo dinamijaroho vuonugo'i uavareje: Ëhi jië'oho no naguajëjo Badahu nimaje muoho jioröhego.

¹⁵ Ëhi'amu gagorovo inömo inömoho avohoromo Jerusalem amore iojiomo'iro ë'areje.

¹⁶ Iojiomo'irögoro Caesarea amo rajo Keriso-are a ioro'iorohuro söjavuo va'oromo a ihe Mnason-are osare rovareje noro hu'o raromo'iröhego. Röhu Mnason hu Cyprus sa'a raje jiadeje. Hu mami gö'e aevoromo Keriso mae uehorovadeje.

Paul-hu Jerusalem ajiomoromo ekaresia mue-bejëvaje ae James ga'i va'ade jöhoje.

¹⁷ Iojiomoromo Jerusalem suorovamu nosi Christian ö mueno'ohuro jabesi dë vövöbajo'e aho'o jejamuijareje.

¹⁸ Jejamuijë'ero nérö Paul-ro no'o gemu mae James ga'i va'adeje. Va'oromo gavadeje ekaresia a duvahoho aho'obëhe jaburo James'o gemuore raromoruomamu.

¹⁹ Raromamu gëgorovo Paul-ro jejëmijadeje. Jejëmiromo uëvadeje: Naehu Keriso-are jö majëhibe juvodohuro éhuro God-ro sa'a ioro'ioro rajoho ëhi ëhi ajëmijade höjo. Ëhi jië'e jöho Paul-ro majëhi barëjadeje.

²⁰ Majëhijamu hegorovo rueho jaburo God rajahijareje. Rajahiromo Paul uavareje: Öho röhu

Jerusalem amoroho diehi jiego ja gavanue höjo. Ehesi bëhoho Jew raje ae aho'obëhe Iesu mae uehorovarue höjo. Mae uehorovoromo röhu jabumë ae aho'o Moses-are jögoroho nimo avoharue höjo.

21 Moses-are jögoru nimaruoho hejare höjo sareri'e jöho uvavamu: Paul jero sa'a göre göre va'oromo Jew rajoho aho'obëhe jöe bojëmibe juvoromo uëvanue höjo: Moses-are jögoroho vuonugohëjo. Moses-are jöho vuonugoromo jemesi harihu jabisi sino tarivëharujoho vuonugoromo Jew rajo nosi mu iorol'iorohu'o vuonugohëjo.

22 Jaehu éhi majëhijane sareri jö ave raromarue aribövioho hejaroho hel'aruuëjo uvavo'iramu: Jero Jerusalem rovane höjo. Ehuni ja diehi'oromo Jew rajoho röjëhi'iramu garomo uvoruomo'ajëjo: No sareri jöe hejare höjo. Moses-are jögoroho ja bogo vuonugë'e javajëjo.

23 Jaehu diehi é'irane jöho no ua'lië'aruëjo. Ae aho'o 4 jabu no'o raromaruëjo. Iae urimo é ariböviohuro Jew rajo nosi muoho aevoromo vaeromo God uavare höjo: God jasi nunëro jero gö'ego no muoho éhi éhi vae'ejarëjo.

24 Jabumë éhi jië'e Jew rajo muoho vaejë'e jioruomaje ehuni jero jabumë söjëvo va'oromo ajëmiromo jabu'o gemu mae bimuvoromo sisë barëjëho'iröhe muoho vaeromo eni jiego é ae 4 jabisi jöeni monie bojëmego mie imoromo God-ni suvuore bahijahego éhuro jabisi simano uoho tariojëho'irarëjo. Jaehu éhi Jew rajo mu ajëmiromo vaejë'oho éhuro Jew raje Chris-

tian ae aho'obëhe ja garomo uehorovoromo uvoruomo'ajëjo: Paul jaehu Moses-are jögoru vuonugane jö hejaroho ého ma-sareril'e jöe höjo. A'i Moses-hu uövuade jöho iae ja ejahë'e hijanue höjo. Jabumëro ëhi uvoruomo'ajëjo.

25 Iae Jew raje noro Moses-are jöho ëhi ma'eno'ejarëjo. Röhu sa'a ioro'ioro raje Iesu mae uehorovarue ariböviohuni urimë'i noro jöe gö uehorovoromo jajivoromo nugö'öromu uëvare höjo: Aehu sareri'l'e god göëni göëni bahijë'e mioho nadi ue'ahorëjo. Mi hesi köho nadi ue'ahorëjo. Huë ahahë'e mioho kö'e jiaje nadi ue'ahorëjo. Nadi öönö'oho jijihorëjo.

26 Ëhi uavamu hegороvo Paul-ro ejëhë'l'ero nérö ë Jew raje ae 4-ho söjëvo va'oromo ajëmiromo jabu'o gemu mae Jew rajo muoho vaejadeje jabiesi sisëho barë'iröhego. Ëhi'onugoromo Paul-ro God-are osa börömore va'oromo priest aribövioho uëvadeje: Majae èmino'e barë'iramu evare ë ae 4 jabiesi o nasi sisëho barë'ajëjo. Barë'iramu evare ae gemu gemu nosi jöhuni God-ni mi suvuore bahi'ejarëjo.

Paul-hu God-are osa börömore hijamu Jew rajehu guduamo bava'oruomade jöhoje.

27 Paul-ro ëhi majëhijamu va'o huhu uëvade majae 7 barë'ię'adeje. Barë'ia'amu evare Asia sa'are jioromo rovare Jew rajo a ioro'iorohuro gavareje Paul God-are osa börömore jiamu. Paul osa börömore jiamu gagorovo ri'öromu iro muorovo'e vae'iro jöe darugo'o atamu ae aho'obëhe heromo uehoro sisë baeruomadeje.

Uehoro sisë baeruomamu Asia jioromo rovare ariböviohuro Paul guduamareje.

28 Guduamoromo ma-darugo'o uvareje: Israel rajoho jeméro ro ajamuihëjo. A sisëho aviae höjo. Huro Jew rajo nosi ihoho Moses-are jögoroho ave God-are amo börömoho ë hesi jöho ijumo'amoromo ae aho'o jabesi örire sisë'i röjëhibe sa'ae dinö'e dinö'e juvaje höjo. Jaruvoho huro sa'a gö rajo aho söromo ave God-are osare rovamu ëhuro osa maho ijumë'e höjo. Ëmu sisëhu'o ëlë'e höjo.

29 Ëhi uvare hesi bëhoho urimo jaburo gavare Ephesus amo rajo ae Trophimus Paul'o gemu mae Jerusalem jiamu gavë'ero uvareje: Nani Paul-ro God-are osare hu barovë'e höromo ëhuni darugo'o uvareje: Paul-ro sa'a gö rajo ae aviae barovë'e höjo.

30 Ëhi uvamu hegorovo Jerusalem amo raje ae aho'obëhe ri'öromo vörö'iraeromo tutubijohoromo gemuoro gagovoromo Paul God-are osare jiamu guduamo bava'areje. Bava'amu gavë'i God-are javuoho ojoho tugoho'amareje.

31 Tugoho'amamu ae aho'obëhe jaburo Paul guomojöro ano'ia'amu gavë'i aëro jöe bava'oromo Rome muorovo a börömoho uavareje: Jerusalem muorovo'irögörö ë'oruomajëjo.

32 Muorovo'irögörö ë'aruëjamu hejë'i rue muorovo a börömohuro hesi bëhire muorovo simano vaejarue ariböviohu'o muorovo a ioroi'orohu'o söjëvoromo ma-burëro tutuvo ruvebijadeje muorovo'i ë'aruoho ahëvo'i. Ruvebijamu ae aho'obëhe gavare muorovo a

börömohu'o muorovo a ioro'iorohu'o rovamu gëgoro Paul anaroho vuonugareje.

³³ Vuonugamu muorovo a börömohuro rueromo Paul guduamoromo ae uvëvadeje: Ö'e niö'i barueromo tövöhë uëvamu tövareje. Tövamu gagorovo muorovo a börömohuro uëvadeje: Ave aho rahuo höjo. Rabe ë'ego éhuni anarujéjo.

³⁴ Anarujéjamu ae aho'obëhe ri'öromo jöe gö gö mana ma-darugo'o uvoruomadeje. Amo éhu'éro jöjöje böröme jiamu a börömoho Paul-are jöho bogo avoho hejadeje. Bogo avoho hejë'éro hesi aribövioho uëvadeje: Ave aho hu'iraeromo aruhe muorovo a nosi osaro iojiomohëjo.

³⁵⁻³⁶ Iojiomohëjamu hu'irae bava'oromo vuahure iojiomo'irögoro gavare ae aho'obëhe vörö'iraeromo gemuoro tatijiomobe Paul anojöro uvobe ijore jijihoruomamu gëgorovo Paul döro nigemo baeromo iojiomareje.

Paul-hu ae aho'obëhe jabesi nunire namiromo hesi arijo'arije ajamirovoromo jö majëhijade jöhoje.

³⁷ Iojiomoromo muorovo osare bava'ia'amu gagorovo Paul-ro a börömoho uavadeje: Naehu jasi örire jö majahijë'oho na mae höjo. Na mae höjamu rue a börömohuro uavadeje: O-ajo. Ja Greece a jabesi jöëro jövanuëjo.

³⁸ Naro uvode höjo: Ja Egypt sa'a rajo ae javajëjo. Na uehorovoromo uvode höjo: Jero urimë'i muorovo jöho barueromo vörö'e aribövioho 4,000 gagovoromo a rumo'e sa'are sö va'ane höjo Rome a masijohu'o muorovo'iro. Ja ë aho javajë uvode höjo röhu nani ja ae gö javajëjo.

39 Javajëjamu Paul-ro uavadeje: Io'ajo. Na Jew raje jevajëjo. Cilicia sa'are Tarsus amore rahevade höjo. Nasi amo hesi ihoho böröme höjo. Röhu na negajëjo jero uevego na ae aho'obëhe jabesi örire jö haruhe majëhi'iro.

40 Ëhi uavamu rue a börömohuro Paul uavadeje: Iae mae höjo. Jöho jövëjo. Jövëjamu hegorovo Paul-ro vuahure namiromo ae aho'obëhe övëro tugohëvadeje. Tugohëvoromo jörumoraejamu jabesi Hebrew jöero majëhijadeje.

22

1 Majëhiromo uëvadeje: Nasi a duvahohu'o ö mueno'o ioro'iorohu'o nasi jö harihu majëhi'ië'ajoho hehëjo. Na mu sisë rabe rabe bogo ömël'ëro i'uoho bogo bae'irodëro ë hesi jöho majëhi'ië'ajëjo.

2 Majëhi'ië'ajëjamu ae aho'obëhe urimo jö vuonugaroho hejare Paul-ro jabesi Hebrew jöero majëhijavamu hegorovo jörumorae barëjareje. Jörumorae barëjamu Paul-ro uëvadeje:

3 Na Jew rajo ae jevajëjo. Cilicia sa'are Tarsus amore rahevë'ëro Jerusalem rovode höjo. Rovamu Gamaliel-ro röjehijamu Jew rajo muoho hebe rovode höjo. Nosi hijo miono'ehu röjahuibe rovare jögorohuremu he avohoromo jemëhu Godare muemu uehorovarujëhi na'o ëhi gemuoho uehorovonövode höjo.

4 Ëhi gemuoho uehorovoromo ganövode aëro Iesuare örire jijiho'ego gëgorovo huë sisë bojëminövode höjo. O aëro jabu muo'amego vuovëvojöro uënövode höjo. Aho magonahoho

guduamo'amoromo savoji gagore io'amonövode höjo.

⁵ Priest börömohu'o Jew rajo a masijo ioro'ioroho aho'o nasi muoho gavë'ëro jemë uë'a'aruëjo: Nöröro mae uëvajëjo. Ëhesi bëhoho urimë'i ë a masijoho jaburo Christian a guduamo'amo'irode jö'e suri surioho i'imemijare höjo naro Damascus amore ujuoho va'oromo Jew rajo nosi ö ömo'ömoho i'imëmi'irodego. I'imemamu naro ujuohoromo ë va'ode höjo Christian aribövioho guduamoromo tövo ujuohoromo Jerusalem vuonorö'ö rovego i'ue baeruomoröhego.

Paul-hu aevoromo Keriso mae uehorovade jö majëhijade jöhoje.

⁶ Örire va'ojuvu maja ririre jiamu Damascus amore hörö'i gavodeje aji börömoho ma-majioho ö'lidöre jioromo ruvebiromo ajivevamu.

⁷ Ajivevamu gavë'i sa'are behumorovoromo hejodeje uevavamu: Asë'e Saul ja rabëni na sisë vaejevanue höjo.

⁸ Sisë vaejevanue höjamu uavode höjo: Bada ja rahuo javajëjo. Rahuo javajëjamu uevade höjo: Na Nazareth rajoho Iesu jaehu sisë vaejevanue aho jevajëjo.

⁹ Ëhi uevamu na'o jijihare ariböviohuro ajo-hemu ga'i huëho bogo hejare höjo. A'i nare-muëremu huëho hejode höjo.

¹⁰ Heromo uavode höjo: Bada na diehi ë'ejöjo. Diehi ë'ejöjamu uevade höjo: Ri'öromu va'oromo rue Damascus amoro hinëjo. Hiromo jaehu vae'irane mu God-hu uvadoho aho'o he'a'anuëjo.

11 Ëhi uevamu aji börömoho gavë'ëro nasi nunoho sue'iraejehade höjo. Nunoho sue'iraejehamu nasi ariböviohuro övore ma'eno baejevo va'oromo Damascus amore suorovare höjo.

12 Röhu ë amore ae gemu hesi ihe Ananias hijë'e jiade höjo. Hu Jew rajo nosi jögoroho avoho eromo God rajahijaje aëro jië'ëro Jew raje Damascus raromarue aho aho'obëhe jaburo hesi jöho mae uehorovare höjo.

13 Ëaho Ananiä-s-ro rueromo bëhire namiromo uevade höjo: Öho Saul nunoho dadovahego röhu maho avoho uherihëjo. Uherihëjamu gavë'i nunoho ma-burëro dadovehamu hu gavode höjo.

14 Gavamu uevade höjo: God nosi hijo miono'e muebejëvobe rovade ahuro ja baejavade höjo jero huhu nimaje muoho baeromo hesi A Maho nunëro garomo A Ma hesi huëho he'iranego.

15 Ëhesi bëhoho hesi jö majëhijanue ae javo'ajëjo jaehu garomo hejane jöho ma-maemu majëhijego ae aho'obëhe heruomo'iröhego.

16 Röhu rabëni gö'oho muebenëjo. Ri'öromo bapataeto vaeromo Badare ihoho uvego jasi sisëho u'ovaho'irajo.

God-hu Paul uavamu Jew rajo jabesi sa'are bogo a'i sa'a ioro'iro rajo jabesi sa'are va'oromo ajémade jö Paul-hu majëhijadohoje.

17 Ëhi'amu naro vuonorö'öromo Jerusalem rovode höjo. Rueromo God-are osa börömore va'oromo hesi örire jöe jövoromo nia'ovonö'e gavode höjo

18 Bada Iesuro ro uevamu: Ma-burëro Jerusalem amoho vuonugo'i va'ëjo. Ëhesi bëhoho jaehu nasi jö majëhijë'oho ave amo rajoho bijönëgo'ajëjo.

19 Bijönëgo'ajëjamu uavode höjo: Iae mae höjo röhu naehu diehi jië'e mu vaenövodoho ave aribövihuro iae mae gavarue höjo. Naro Jew rajehu God rajahijarue osare osare va'oromo ja mae uehorovavarue aribövihoro guduamo ujuoho va'oromo savoji gagore io'amónövo hisuebijëvonövode höjo.

20 O aëro jasi jö majëhijaje ae Stephen anamu gagorovo na ë jevë'ëro uvode höjo: Jabuhu Stephen anaruoho iae mae ë'aruëromo jabesi niögu jövo bahijaroho muebejëhode höjo. Ëjöho ave aribövihuro iae mae gavarue höjo.

21 Mae gavarue höjamu Badaro uevade höjo: O va'ëjo. Naro öre ëgoböviro ramö'ö'ejöjo jero sa'a ioro'ioro rajoho nasi jöho majëhi'iranego.

22 Paul-ro ëhi majëhijamu ae aho'obëhe hebe rueruomë'ëro hejare uëvavamu: Sa'a ioro'ioro rajoho majëhi'iranego ramö'ö'ejö uëvamu hegorovo hejaroho vuonugo'i vörö'iraeromo madarugo'o uvo'i arijareje: Ëaho anohëjo. Huhu ave sa'are hijajoho sisë höjo.

23 Ëhi ma-darugo'o uvoruomë'i niögoho jövoromo hijiohijiovë'i tohotohoho döro ruruöhö'ö'i arijareje.

24 Ruruöhö'ö'i arijamu gagorovo rue muorovo a börömohuro hesi aribövihoro uëvadeje: Jemëro ave iaho nosi osahuro hu'irae bava'oromo hesi dëho bijioho ga'i hisuebiromo uarëjo: Rabëni

anagojöro uvaruëjo.

²⁵ Uvaruëjamu Paul osare bava'oromo hisuebil'irögörövo tövamu Paul-ro gavade a börömo ajamiromo mu simane vaejaje ae gemu aruëre namijamu gagorovo uavadeje: Na Rome raje jevajëjo. Röhu bogo court vaejevë'ë emä hisuebijevi'iro ë'arujëjo. Rome rajo nosi jögoroho bogo ëhioho höjo. Ëhi jië'oho jemë rabëni emä hisuebijevi'ie'arujëjo.

²⁶ Ëhi uavamu hejë'i rue simano vaejaje ahuro va'oromo muorovo a börömoho uavadeje: Ja rabë'i ë'anuëjo. Äaho Rome raje höjo.

²⁷ Ëhi uavamu hegorovo rue a börömohuro rueromo Paul uavadeje: Uevego na hejöjo. Na ja Rome raje javajëjo. Javajëjamu Paul-ro uavadeje: Io'ajo.

²⁸ Io'ajamu a börömohuro uavadeje: Naro moni böröme bu'öjë'ëro éhu'ëro na Rome raje jevajëjo. Jevajëjamu Paul-ro uavadeje: Röhu na monioho bogo bojëmi'i a'l nasi vëmu vavu'ohuro baejevamu evare na Rome raje jevade höjo.

²⁹ Ëhi uavamu hejë'i evare Paul hisuebijë'i ua gal'ie'are aribövihuro huruomo va'o rori'o riravareje. Rori'o riravamu rue a börömohuro uehorovoromo uvadeje: Rome raje tövë'je vajëromo juhuonivadeje.

Paul Jew rajo a masijo jabesi nunire namijade jöhoje.

³⁰ Muorovo a börömohuro juhuonivë'ëro nérö uvadeje: Nume Jew rajo aribövihuro Paul-are jöho rabu jö sisë majahui'ie'aruëromo ae gö

uëvadeje: Paul tövare ö'oho jiovahohë'i ae gö uëvadeje: Abueromo uëvego Jew rajo priest masijohu'o Jew rajo masijo ioro'iorohu'o gagovorego na jabesi jöho he'iröjo. Ëhi ë'ë'ëro Paul hu'irae ba'obueromo Jew rajo a masijo jabesi nunire nugadeje.

23

¹ Jew rajo a masijo jabesi nunire nugamu Paul-ro gë avohoromo uëvadeje: Aganomë Godare nunire na sa'are hiromu rabe rabe ë'obe rovodoho na nasi herovajoho na ma-mae jevajëjo.

² Ma-mae jevajëjamu hegurovo priest böröme Ananias-ro Paul-are bëhire riravare aribövioho uëvadeje: Paul jö'oro anohëjo.

³ Anohëjamu hegurovo Paul-ro ri'öromo priest börömoho uavadeje: God-ro ja'o anago'ajëjo döhemu ajivavë'e aego. Ja aviae hijanuëjo mevoromo ga'iranëro na nosi jögoroho mae ejë'e jevego o bogo ejë'e jevego. Röhu jero ë jögoroho ahoromo uëvanuëjo: Paul anohëjo.

⁴ Paul anohëjamu Paul-are bëhire riravare aribövihuro Paul uavareje: Asë'e jero God-are priest börömoho aganuëjo.

⁵ Aganuëjamu Paul-ro uëvadeje: Aganomë naro uvode höjo: Ëaho bogo priest börömehu höromo jövode höjo. Na uehorovo'ibejöjo na bogo ëhioho jövo'ibejöjo. Ëhesi bëhoho God-are surire jöho jajivoromo ëhi uövuë'e höjo: Jasi aribövi muebejëvaje aho nadi agonëjo.

6 Ëhi u  nugoromo Paul-ro gavade    a masijo ioro'ioroho Sadducee arib  vie jioruomo'i a ioro'ioroho Pharisee arib  vie jioruomamu g  gorovo    a masijo jabesi nunire ma-darugo'o u  vadeje: Aganom   na Pharisee ae jevaj  jo. Nasi v  mu vavu'oho Pharisee arib  vie j  vade h  jo. Na court-re namijaje hesi b  hoho Pharisee arib  vi noehu uehorovaru  hi naro   hi uehorovoromo uvaje h  jo: Vuov  'e arib  viohuro i'ovoromo r  hu maho ri'oruomo'aj  jo.

7   hi u  vamu hej  'i Pharisee arib  viohu'o Sadducee arib  viohu'o irovoromo uehore g   g   baeruomadeje.

8 Uehore g   g   baeruomade hesi b  hoho Sadducee arib  viohuro uvoruomajeje: Vuov  'e arib  vioho bogo i'ovo'aru  jo. O anerahu'o aru'aho ioro'iorohu'o bogoh  jo. A'i Pharisee arib  viohuro uvoruomajeje: Vuov  'e arib  vioho iae i'ovo'aru  jo. Anerahu'o aru'aho ioro'iorohu'o iae jioruomaj  jo. Iae   huni Sadducee arib  viohu'o Pharisee arib  viohu'o Paul-are j  ho heromo irovareje.

9 Irovoromo darugo'o uvobe rueromo Jew rajo jabesi j  goru   ri r  j  hijarue ahuro Pharisee a  ro j  v  '  ro ri'  romo ma-darugo'o u  vareje: No gavaruoho ave aho sis   rumo'e ae h  jo. Nani mae-  jo. Nani anera  ro o aru'aho g  r  o hesi   rire j  e majahij  '  ro j  vaj  jo.

10   hi u  nugoromo irovoromo b  r  mo b  he v  r  'iraeruomamu g  gorovo rue muorovo a b  r  mohuro juhuonivadeje Jew rajohuro Paul-are   vore duruajore ruhamirovego tariorovojo  ni. Juhuonivoromo va'o hesi

muorovo aribövioho uëvadeje: Abo nume ae aho'obëhe jiaruoro ëhuro Paul baeniëhiromo hu'irae ba'ojiomoromo muorovo a nosi osaro nugorëjo.

11 Ëhi'amu vahiromamu gagorovo Badaro rueromo Paul-are bëhire namiromo uavadeje: Nadi juhuonivo'i ma-biririvoromo hinëjo. Ja nasi jö Jerusalem ma-mae majëhijanëhi Rome amoho ëhu'o va'oromo nasi jöho ëhi ma-maemu majëhi'anuëjo.

Jew rajo ae göehu göehu Paul ano'i uvoruemade jöhoje.

12 Ëhi uavë'ëro sisonuvamu gagorovo Jew rajo aribövihuro gagovorovoromo jöe atoromo uarovareje: God-ro gö'ego no ioho jovoho bogo i'ejarëjo hujeji Paul anogoro evare iröhëro.

13 Ëhi uarovare aribövioho ae aho'obëhe 40 iosirëmiromo ruëhi jiadeje.

14 Ëhi uarovoromo va'oromo priest masijohu'o a duvaho ioro'iorohu'o uëvareje: Noro darugo'e jöe atoromo uarovare höjo: God-ro gö'ego no ioho jovoho bogo i'ejarëjo hujeji Paul anogoro evare iröhëro.

15 Ëhuni ave muoho vaenëjo. Jemë'o Jew rajo nosi a masijo ioro'iorohu'o Rome muorovo a börömohuni jöho nugö'öromo sareramiromo uarëjo: Paul röhu maho hu'irae baruvebi-jego jö mevarue aribövihuro hesi jöho he avoho'irarëjo. Jöe nugö'öromo ëhi uarëjo. Röhu muorovo aribövihuro jemesi jöho eromo Paul hu'irae barovamu gavë'oho noro örire atovoromo rue'iramu ano'ejarëjo.

16 Ëhi majëhijamu Paul-are ma'ino hesi harihuro Paul anoröhe jöho dejadeje. Heromo ruhe muorovo aehu raromarue osare ajiomoromo Paul huruoho majahijadeje.

17 Majahijamu hegorovo Paul-ro muorovo simano vaejaje ae gemüeni uvadeje: Rovego na jöe majahijöromo rovamu uavadeje: Ave a i'oho muorovo a börömo hesi öroro hu'irae va'ego hesi jöho majahi'irajo.

18 Majahi'irajamu hu'irae bava'oromo muorovo a börömoho uavadeje: Ave a i'o naehu barovode hesi bëhoho ë hisiehu tövë'e aho Paul-ro hesirire va'ojöro uvevonugoromo naro va'amu uevade höjo: Ave a i'oho bava'ego hesi jöho a börömoho majahi'irajo. Ëhuni barovode höjo.

19 Barovode höjamu rue a börömohuro a i'oho övore ma'eno bava'oromo va'o rori'o jabisi sivue ariromo uavadeje: Rabu jöe majehi'ië'anuëjo.

20 Majehi'ië'anuëjamu a i'ohuro uavadeje: Jew rajo aribövihuro uarovare höjo: Nëri muorovo a börömoho sareramiromo ua'ejarëjo: Paul baruvebijego Jew rajo jö mevarue a masijohuro hesi jöho he avoho'irarëjo.

21 Ëhi uarovë'e jjaje ëhuni Jew rajehu nëri jö majahijë'oho nadi ejëhoromo Paul Jew rajo a masijo jabisi öriroho hu'irae ba'obue'i ave osaro nugonëjo. Ëhesi bëhoho Jew raje ae aho'obëhe 40 iosirëmiromo ruëhi ëmino'e gurihirorovoromo atovo'aruëjo Paul rovego anoröhëni. Ëhesi bëhoho urimë'i uarovare höjo: God-ro gö'ego no ioho jovoho bogo i'ejarëjo hujeji Paul

anogoro iröhéro. Ëhi uarovare höjo. Röhu jaruvo jabumë bövie bise'e avohë'ëro jië'ëro raromo muebejarüéjo hujeji néri jasi jöho he'iröhéro.

22 Ëhi majahijamu hegorovo rue a börömohuro a i'oho uavadeje: Jaehu majehanue jöho bogave aho majëhi'iranëjo. Ëhi uanugoromo nugö'öjamu va'adeje.

Muorovo a börömehu Paul nugö'öjamu Jerusalem jioromo Caesarea amore va'ade jöho.

23 Va'amu gagorovo rue muorovo a börömohuro hu ajamiromo simano vaejarue aho niö'i uëvadeje: Ruehego na jöe majëhijöjo. Rovamu uëvadeje: Kaejö egehu muorovarue aribövioho 200 o horse-re jjihoromo muorovarue aribövioho 70 o bijehu muorovarue aribövioho 200 ého gagovëvego jaburo vahi'e 9 o'clock evare va'irarëjo.

24 O horse gö avoho'amego Paul-ro jabesi döre hiromo va'onövo'irajo. Eni romoromo jiego evaro va'oromo Paul avoho hu'rae baeromo muebebe va'orego éhuro bogo anego guomo'i sa'a muebejaje a böröme Felix-arire mae va'irajo.

25 Ëhi uenugoromo muorovo a börömohuro jöho surire jaivoromo uavadeje:

26 O asë'le Felix ja a börömego Claudius Lysias naro jasi örire jejamijajëjo.

27 Ave nugö'öjaje aho Jew rajo ariböviohuro guduamoromo ano'ië'are höjo. Ano'ia'amu naro hejode uvavamu: Hu Rome raje hö uvamu hegorovo naro nasi muorovo ariböviohu'o gemu mae va'oromo gevode ano'ia'amu gëgoro baeniëhiromo hu'iraeromo rovode höjo.

28 Rueromo he'i negade höjo uevego: Ëhi ëhi ë'amu noro Paul ano'iro ë'are höjo. Ano'iro ë'are jöho he'i negamu naro Paul hu'iraeromo Jew rajo jabesi jö mevarue a masijo jabsirire abuejode höjo jö bëhoho he'iro.

29 Hu'iraeromo abueromo bëhoho hejode höjo. Ano'ië'are bëhoho Jew rajo aribövioxuro uevare höjo: Paul-ro Jew rajo nosi jögoroho ahade höjo. Ëhi jië'e jöhuni ano'ië'are höjo. Röhu na gavode höjo mu sisë vaejego mana anaruëhi jië'e mu sisëho o mu sisë vaejego savoji gagore ba'amaruëhi jië'e mu sisëho ëhi jië'e muoho Paul bogo vaejë'e jiamu.

30 Ëhi gavë'ëro va'o ijönö hejode ae göëro huruoho majehiromo uevamu: Jew rajëro Paul ano'i örire atovo'aruë uevamu hejë'ëro na maburëro Paul Felix jasi örire nugö'öjjajëjo. Hu jasi örire nugö'öromu Jew rajo aribövioxo uë'irögoro ë'ajjëjo jaburo Felix jasi örire ö'oromo Paul-are jö sisëho majahego jero he'iranego. Ahia mino'ëjo.

31 Ëhi jajivoromo vahiromamu gagorovo muorovo aribövioxuro jabiseriöro va'irögoro horse-re jijihoromo muorovarue aribövioxuro ri'öromu Paul hu'iraeromo va'areje.

32 Amore suorovoromo sisonuvamu gagorovo muorovo a ioro'iorohuro jabisiriöro va'irögoro horse-re jijihoromo muorovarue aribövioxuro ri'öromu Paul hu'iraeromo va'areje.

33 Va'arocho va'o Caesarea amore ë suorovareje. Caesarea amore suorovoromo Paul barovare jö hesi suri surioho sa'a a börömoho bojamiromo uavareje: Aveho Paul höjo.

34 Aveho Paul höjämu sa'a a börömohuro suri surioho adahoromo Paul uavadeje: Ja di sa'aho raje javajëjämu Paul-ro uavadeje: Cilicia sa'a raje jevajëjo.

35 Cilicia sa'a raje jevajëjamu a börömohuro uavadeje: Jasi jö sisë atarue aribövioho rue'iramu evare na jasi jöho he'ejöjo. Ëhi uanugoromo hesi aribövioho üëvadeje: Paul hu'rae va'oromo Herod-hu vaejade osa börömoro nugego atovarue aribövihuro ë muebe'irarëjo.

24

Paul sa'a muebejaje a böröme Felix-are nunire namijamu Jew rajo a ömo'ömehu Paul-are jö sisë majahijare jöhoje.

1 Paul osare nugamu majae övo gö mine barëjamu gagorovo priest böröme Ananias-ro Jew rajo a duvaho ioro'iorohu'o jabesi court jö majëhijaje ae gemu Tertullus hu'o ë aribövioho söjëvoromo Caesarea amore ë ruvebijadeje. Ruvebiromo sa'a a böröme Felix hesi nunire riravoromo Paul-are jö sisëho huruoho majahijareje.

2 Majahijamu Tertullus-ro jöho majahijöro Felix-ro uavamu hegoro Tertullus-ro ri'öromo Paul-are jö sisëho majahiromo uavadeje: Na jö majahi'ië'ajoho henëjo. Ja a böröme javajëjo. Jero avoho muebejavuë'ëro majae ëgobövie no iro muorovo'oho bogo vae'i ma-mae raromobe rovë'e javuajëjo. O mue rabe rabe bogo eni javuobe rovë'oho jero ajamuego nosi sa'aho mu maëremu ri'öjego no huë mae raromarue höjo.

3 Ëhuni Felix jaehu vaejanue muoho dirö'e aho'o majae aho'o mae hö uvoromo dë vövöbajo'e aho'o jasi örire rajahijarue höjo.

4 Röhu na jasi mu majaho bogo anahoromo jö ëgoho majahi'i ma-bunemu majahi'ië'ajëjo. Ëhuni uavajëjo: Huë baejavuoromo nosi jö harihoho avoho henëjo.

5 No gavë'e javuajëjo ave aho Paul a sisë bëhe jiamu. Hu jö sisë jövobe sa'ae dinö'e dinö'e juvoromo Jew rajo jabesi dë iëhego muorovo'i vörö'iraeruomaje höjo. Iesu Nazareth rajo a hesi sisë aribövi jabesi simano vaejarue aho Paul hu'oje.

6 Ëhi jië'e aëro jië'ëro huro God-are osa börömoho ijumo'iro ë'amu gagorovo noro guduamare höjo. [Guduamo bava'oromo noro court vaeromo Jew rajo nosi jögoroho uehorovoromo hesi jö sisëho ga'irögoro ë'amu

7 muorovo a böröme Lysias-ro ö'oromo madarugo'o baeniahuromu ruho bava'ade höjo.

8 Bava'onugoromo huro Jew rajoho no uövuade höjo noro Caesarea ruvebiromo Paul-are jö sisëho huruoho majëhijego Felix jero he'iranego.] Röhu jaehu Paul ua gavë'oho hesi jö sisë noehu majahijaruoho jasi hia'ëro he barë'anuëjo. Ahia mino'ëjo.

9 Ëhi majahijamu hejë'i Jew raje ae aho'obëhe jaburo hu ajamiromo uavareje: Tertullus-ro jö mae jövajëjo. Paul hu ëhi jië'e ae höjo.

Paul-hu Felix-are nunire namiromo hesi arijo'arije ajamirovoromo majahijade jöhoje.

10 Ëhi majahiruomamu rue sa'a a börömohuro uvene aho röjahijadeje Paul-ro garomo evare hesi jöho jövojöro. Ëhi'amu gagorovo evare Paul-ro majahiromo uavadeje: Iae na gavajëjo jaehu jö mevanue mu hesi öri muebebe rovanoho vadune aho'obëhe barëjë'e javajëjo. Ëhuro na dë mae jevo'ego nasi jöho majahi'ië'ajëjo jero heromo uvojöro: Paul mu sisëho bogo vaejë'e höjo.

11 Naehu majëhi'ië'aje jöho jasi nagë'oho ae uë henëjo mae o sarere jiego. Naehu God rajahi'i Jerusalem ajiomodoho maja ägoho bogo barë'i majae 12 ëhuremu barëjë'e höjo.

12 Jerusalem hijodevaroho nasi jö sisë majahijarue aribövioho na mu sisë vadu'oho bogo vaejamu jabumë gevë'e höjo. God-are amo börömore hiromo na ae gö'oho bogo jö aho'ahoho è'ode höjo. Jew rajehu God rajahijarue osare osaroho o Jerusalem uhure dinö'e dinö'e na bogo mu sisëho vaeromo jö sisëho majëhijode höjo aëro iro muorovo'e vaejöro. Na ëhi jië'e mu sisëho bogo vaejamu jabumë gevë'e höjo.

13 Bogo vaejamu gevë'ëro jö bëhi ja majahijego heromo mae uehorovo'iranoho jabiesi öriroho bogohöjo. Bogojië'e nasi öririë ema nibejeharuëjo.

14 Ruëroho numëroho na bogo ömo'i ave ömaje jöhemu huruoho majëhi'irodoho jevajëjo. Na Iesuare öri i'ore juvaje höjo. Röhu ave Jew rajoho jaburo uevarue höjo: Ëröroho sisë öriri juvanue höjo. Ëöririë iae na è juvoromo ëhuro nosi hijo miono'o muebejëvobe rovade aho God rajahijaje höjo. Iae na ëhi è'aje höjo röhu Jew rajehu è'aruëhi Moses-hu bojamuade surire

jögorohu'o jö God-aro baeromo majahuinövare a jabesi surire jöhu'o na'o éhi mae uehorovo avohaje höjo.

¹⁵ O ave Jew rajehu é'aruëhi na'o éhi gemuoho God mae uehorovoromo uvaje höjo: God-ro vuovë'e aribövioho a mahu'o a sisëhu'o i'ovavuo'iramu ri'ö'ejarëjo.

¹⁶ Ëhi uehorovoromo God-are nunire o ae aho'o jabesi nunire mae namijego dë mae jevo'iröhohuni éhuni na ömo gavaje höjo. Na éhi jië'e ae jevajëjo.

¹⁷ Ëhi jië'e aëro jevë'ëro öre gö hiromo vadune gö gö barëjamu evare ijo bajoho ujuohoromo Jerusalem rovode höjo nasi aribövioho suvuorëmi'irodëro. O rovode höjo Jew rajo muoho vaeromo bijuëmare mioho God-are örire suvuoram'i'irodëro.

¹⁸ Jerusalem ro hiromo éhi jië'e muoho vaejamu evare Jew rajohuro ro gevare höjo na God-are osare jevamu. Röhu na urimo Jew rajo muoho vaejamu sisëho barë'i ma-mae jevë'ëro éhu'ëro na God-are osare jevadoho iae mae jiade höjo. Röhu göho jabuhu gevare majare ae aho'o na'oho bogojo'i iro muorovo'e jöjöje rabe rabe bogojiade höjo.

¹⁹ Na éhi mae hijamu jaburo gevare höjo. Röhu Jew raje Asia sa'are jioromo rovarohuro è osae gemuore jiare höjo. A'i jabumë aveho bogo rovare höjo. Ëaribövioho jabumë nasi jö sisë jëvo'ibejajo rueromo jasi örire majahi'ibejarëjo iae mae jio'ibejajo. Röhu bogo rovë'e höjo.

²⁰ O na Jew rajo jö mevarue a masijo jabesi nunire namijodevare jabuhu nasi mu sisë rabe

gavaroho nadi'ego ave aribövihuro majahijego hejëjo. Röhu nasi sisëho bogo birohare höjo.

²¹ Ave jöhuremu hejare höjo. Na jabiesi nunire namiromo ma-darugo'o uvode höjo: Jemëhu jaruovo court vaejevoromo uvarujoho: Paul-are ihoho sisë hö uvaruje hesi bëhoho naro mae uehorovoromo uvaje höjo: Vuovë'e aribövihoo i'ovoromo ri'ö'ejarëjo. Ëjöhuremu hejare höjo. Ahia mino'ëjo.

²² Paul-ro ëhi majahijamu hegorovo Felix-ro Iesuare öri hesi jöho mae hejë'ëro uëvadeje: U'emu muorovo a böröme Lysias ruvebi'iramu evare na jemesi jöho gö'o heromo uë'ejöjo: Paul-are jöho mae höjo o bejë'e höjo. Ëhi uënugoromo court-oho tugohadeje.

²³ Tugohoromo muorovo simano vaejaje aho uavadeje: Jero Paul muebejego bogo rori'oho va'i ë bëhiremu hi juvo'irajo. O hesi aganehu ö'oromo ajami'ië'iroho nadi nijio'iraejëvonëjo.

Paul-hu Felix'o hesi vabore Drusilla'o jabiesi nunire namiromo jö jövade jöhoje.

²⁴ Ëhi'oromo majae gemu niö'i barëjamu Felix-ro hesi vaborohu'o gemu mae Paul ga'i va'adeje. Vaboro hesi ihoho Drusilla jiadeje. Hu Jew rajo magonahe jiadeje. Felix-ro va'oromo Paul-ro hesirire ruejöro jöe nugö'öjadeje. Jöe nugö'öjamu Paul-ro rueromo Iesu Keriso mae uehorovarue jöho majahijamu Felix-ro hejadeje.

²⁵ Hejamu Paul-ro mu maemu vaeröhe jöho matäemo raromo'iröhe jöho u'emu God-are nunire riravoröhe jöho ëhi jië'e jöho jövobe va'amu Felix-ro heromo juhuonivadeje. Juhuonivoromo Paul

uavadeje: Va'ëjo. Majae eni jevo'iramu jöe nugö'ö'ejöjo jero sionëro ruejöro.

26 Ëhi uaromo huro sareri'e muoho vae'i uehorovoromo uvadeje: Nani Paul-ro ue'a'ajëjo: Ë'ego na ja ijo bajo harihe saginiëri bojamego jero ëho bae'i na ëma jiovo remö'öjëjo. Felix-ro uehorovoromo uvadeje: Paul-ro ëhi ue'a'ajëromo ëhuni Paul-ni jöe nugö'ö'i hijadeje. Nugö'ö'i hiromo rue'ego huro Paul'o jöe jövonövadeje.

27 Ëhi'ojiuva vadune niö'i barëjamu Felix-ro sa'a muebejaje muoho vuonugo'i Jew rajo aribövihuro hu mae uehorovojöro Paul savoja gagore ëhi nugoromo va'adeje. Va'amu Porcius Festus-ro rueromo hesi sionoho baejadeje.

25

Paul-hu Rome va'oromo a böröme Caesar-are nunire namiromo court avo'avo ho vaeröhëro jöe jövade jöhoje.

1 Hesi sionoho baeromo Festus-ro sa'aho muebe'i rovadeje. Rueromo majae niö'i gemu barëjamu Caesarea amore jioromo Jerusalem ajiomadeje.

2 Ajiomamu Jew rajo priest masijohu'o Jew rajo a masijo ioro'iorohu'o ëho jaburo Paul-are jö sisëho huruoho majahijareje Festus-ro hejöro. Paul-are jö sisëho majahinugoromo Festus uavareje:

3 Jero huë baeromo ajamuiromo va'o Paul nugö'öjego Jerusalem rojomo'irajö. Ëhi ua gavare hesi bëhoho urimë'i Paul öri ahore ano'i saginiëri

atë'éro ëhuni uavareje: Nugö'øjego Jerusalem rojomo'irajo.

⁴ Rojomo'irajamu Festus-ro uëvadeje: O-ajo. Paul Caesarea amore savoji gagore jië'éro rojomo'iröhoho bogo eni jiajëjo. Röhu na aviae vejö'e vejö'e Caesarea vuonorö'öl'ejöjo.

⁵ Ëhuni jemesi masijohuro Caesarea amoro na'o ö'oromo Paul-are jö sisë rabe rabe jië'oho court vaeromo majehijego na he'iröjo.

⁶ Ëhi uënugoromo Festus-ro Jerusalem hiromo majae gö'o 8 o 10 rabu'e barëjamu Caesarea amore vuonorö'öl' abuejadeje. Abuejë'éro nérö court vaeromo Paul hu'rae ruejöro uvadeje.

⁷ Paul hu'rae rovamu Jew raje mami'e Jerusalem jioromo ruvebijaroho jaburo Paul-are bëhire gagovo rova'oromo sareri'e jö masijoho aho'obëhe Festus majahromo uavareje: Paul-ro ëhi jië'ëhi jië'ëmu sisëho vaejade höjo. Paul-are jö sisëho ëhi majahromo röhu jö bëhi majahego mae uehorovo'iröhoho jabies öriroho bogojiadeje. Bogojië'ëma-nibejahareje.

⁸ Ma-nibejahamu Paul-ro Festus uavadeje: Na sisëho bogo vaejë'ëje vaejë'ëje. Jew rajo nosi jögoroho God-are osa börömoho Rome a börömehu no muebejavuajoho na jabies jöho bogo ahoromo jabies muoho bogo ijumëhë'ëje vaejë'ëje.

⁹ Ëhi majahijamu gavë'i Festus-ro Jew rajo ariböviohuro hu mae uehorovojöro nimamu Paul uavadeje: Na ja nagajëjo Jerusalem ajiomoromo ë amore nasi nunire namiromo jasi jö sisë jabuhu ataruoho mevo'iro.

10 Ëhi uavamu Paul-ro uavadeje: Bogajo. Na aviae Rome a börömo hesi court-re namijajëjo. Ëhuremu gemu iae maho höjo. Ja'o iae gavanuëjo Jew rajo aribövioho na bogo sisë vaejëvode höjo.

11 Na mu sisë vaejël'ëro guomevoröhe bëhoho jio'ibejajo na bogo nijio'iraejëvego jabesi anegego guomevo'ibejajo. A'i è Jew rajo ariböviehu nasi jö sisë éma barueromo nibejehiromo uavaruoho: Paul-ro ëhi è'ade hö uavaruoho aho Jew rajo jabesi övoroho bogo éma bojëmi'arujëjo court vaejëvoromo i'ue bojemi'iröhego. Ëhuni na negajëjo Rome va'oromo muebejavuaje a börömo hesi nunire nami'iro.

12 Ëhi uavamu Festus-ro hesi jö ajamiromo mevarue aribövi jabesi jöho heromo Paul uavadeje: Jero uevanuëjo: Na negajëjo Rome va'oromo a börömo hesi nunire nami'iro. Ëhuni iae va'oromo hesi nunire nami'a'anuëjo.

Paul-hu a böröme Agrippa'o Bernice'o ma'ino'o ma'ino'o jabesi nunire namiromo jövade jöhoje.

13 Ëhi'amu va'o ririvanovamu evare a böröme Agrippa'o Bernice'o jaburo niöl'iro Festus jejami'i rovareje.

14 Rueromo majae bisemu ège hu'o arijareje. Arijamu Festus-ro Paul-are jöho Agrippa majahromo uavadeje: Ae gemu aviae höjo mami'e Felix-ro savoji gagore ba'amoromo nugo va'ë'l'ëro.

15 Na Jerusalem ajiò hijodevare evare Jew rajo jabesi priest masijohu'o a duvaho ömo'ömohu'o èho jaburo hesi jö sisëho huruoho majehiromo uevare höjo naro hu i'ue bojami'irodego.

16 Ëhi uevamu uëvode höjo: Rome aribövioho no ëhi jië'e muoho bogo vaejarue höjo. No bogo aho a jabesi övoroho éma bojémijarue höjo i'ue bojëmi'iröhego. A'i urimo iho sisë'e ahu'o hesi jö sisë majahuijarue ariböviohu'o gemuore jio'iramu jaburo hesi jö sisëho majahui'iramu huro mana hesiroho majahui'ajëjo. Hujeji hesi jöe bejë'ohuro éhuro i'uoho bojamiejarëjo.

17 Ëhi uëvode höjo. Röhu ë Jew rajo ariböviohuro Paul-are jö sisëho huruoho majehi'i ruvebijamu gëgorovo na bogo örisanuovo'i néröho nasi aribövioho uëvode höjo: Paul hu'irae ruehego court vaejöjo.

18 Ëhi uëvamu hu'irae rovamu Jew rajo ariböviohuro ri'öromo Paul-are jö sisëho majahuijare höjo. Majahuijamu naro uvode höjo: Nani jaburo Paul-hu mu sisë bëhe vaejade jöho majahui'aruëjo. Röhu bogo éhioho majahuijare höjo.

19 A'i Jew rajehu jabesi beroharue jöhuremu Paul'o jö aho'ahamirovare höjo. Jö aho'ahamirovoromo jabesi sareri'e aru'aho hesi mu jöhu'o guomë'e a hesi ihe Iesu ë a hesi jöhu'o jö aho'ahamirovoromo Paul-ro uëvade höjo: Éaho Iesu bogo guomë'e iae hijajëjo. Ëhi jië'e jöhuremu court-re barovare höjo.

20 Ëhi barovamu hegorovo naro uvode höjo: Ëhi jië'e jöho bogo avoho hejë'ëro na bogo mevo varijënoho jevajëjo. Bogo mevo varijënoho jevajëromo éhuni Paul uavode höjo: Na ja nagajëjo Jerusalem ajiomoromo Jew rajo jabesi nunire namijego jaburo ë jöho mevo'iröhego.

21 Ëhi uavamu Paul-ro uevade höjo: Na bogo ajiomo'ejöjo. Na negajëjo jemëro na muebejevego hujeji na Rome amore va'ego muebejavuaje a börömohuro nasi jöho mevo'iröhego. Ëhi uevamu naro nasi muorovo aribövioho uëvode höjo: Paul avoho muebejego bogo rori'oho va'irajo hujeji naro Paul nugö'ögego va'o Rome rajo a börömo hesi nunire nami'iröhe höjo.

22 Festus-ro jöho ëhi majahijamu hegorovo Agrippa-ro uavadeje: Paul-ro jöho jövego na'o nasi hia'ëro he'i negajëjo. He'i negajëjamu uavadeje: Jöho néri jövo'iramu he'a'anuëjo.

23 Ëhi uavë'ëro nérö Agrippa'o Bernice'o rovamu ae aho'obëhe jaburo ri'öromo jabisi ihoho döro bamoromo rajëhijareje. Rajëhijamu gavë'i jaburo niöl'iro muorovo a masijohu'o amo rajo a masijohu'o gemu mae gagovarue osa börömore rueruomadeje. Rovamu gagorovo Festus-ro ae uëvamu Paul hu'irae rovareje.

24 Hu'irae rovamu Festus-ro jöe majëhiromo uëvadeje: Agrippa a börömohajo. O a ioro'iore ave gemuore gagovarijohumë ave aho Paul aviae nami'ego gavarujëjo. Ëa hesi jö sisëho Jew raje ae aho'obëhe ave raromaruohu'o Jerusalem raromaruohu'o ëho jaburo nasi örire majehijarue höjo. Majëhiromo jö'e dadovoromo ma-darugo'o ueruomaje höjo: Ave sa'are ëgo'o ma-hijë'oho bogo maehu höjo.

25 Jabuhu ëhi uevarue höjo röhu anego gu-moröhe hesi bëhoho bogo birohë'e jevajëjo. Röhu Paul-ro hesi uevade höjo: Remö'ögego naro Rome

va'ego ë a börömhuro nasi jöho mevo'irajo. Ëhi uevamu ëhuni uvode höjo: Naro Paul nugö'ö'ejöjo Rome a börömo hesirire val'iröhego.

²⁶ Iae na nugö'ö'ejöjo röhu Paul-are mu sisë jö jajivoromo a börömo hesi örire nugö'ö'irodoho bogojevajëjo. Bogojevë'ego ëhuni naro uëvode höjo Paul hu'irae rovego huro ae aho'obëhe jemesi nunire o Agrippa jasi nunire namijego noro hesi jöho heromo mevoromo bëhoho garomo eni jiego evare jöho jajivoromo nugö'ö'irodëro.

²⁷ Ëhesi bëhoho naro uvode höjo: Tövë'e a hesi jö sisë bogo jajivë'e ma-nugö'öjë'oho ëhi jië'oho bogo maehu höjo.

26

*Paul-hu Agrippa-are nunire namiromo hesi ar-
ijo'arije ajamirovoromo majahijade jöhoje.*

¹ Ëhi uëvamu Agrippa-ro Paul uavadeje: Jasi jöho majahuego no hejarëjo. Hejarëjamu Paul-ro jöe jövo'irögoro öve nigemoromo uëvadeje:

² Agrippa a börömhajo. Na jö harihe majahi'ië'ajëjo. Jew rajehu nasi jö sisë rabe rabe majéhiruomego naehu aho'i jaruvo jasi nunire namijajoho na uvajëjo: Iae huë mae baejë'e jevajëjo.

³ Huë mae jevaje hesi bëhoho aveho börömoho höjo. Jew rajehu mu diehi vaeromo jö rabe beroharuoho Agrippa jero mae gavanuego ëhuni Paul naehu jasi nunire namijajoho iae mae höjo. Ëhuni na negajëjo jero ma-taemorovoromo nasi jöhemu he'iranego.

4 Na asisö'o jevadire aevoromo nasi sa'a rajohu'o gemuore hibe o ro Jerusalem amo rajohu'o gemuore naehu diehi hibe rovodoho Jew raje ae aho'obëhe mae gavë'e höjo.

5 Jew rajëro mami'e gabe rovë'ëro jaburo iae mae geromo uvarue höjo: Pharisee aribövi jabisi jöho mami'e aevoromo ebe rovode höjo. Jew rajo ioro'ioroho Jew rajo nosi jögoru ejaruoho majanovo'i a'i Pharisee ariböviohuro e avoharue höjo. Naehu éhi eromo vaebe rovodoho ave Jew rajohuro nimë'oho ua'a'aruëjo: Paul jö mae jövajëjo.

6 Röhu avevejö'e naehu jasi nunire nami-jaje hesi bëhoho aveho höjo. Naro mae uehorovoromo uvaje höjo: Iae mae-ëjo. God-hu nosi hijo miono'o uëvadëhi huro éhi ajamui'iramu ma-mabëhe raromo'ejarëjo.

7 Nosi Jew rajo anie aho'obëhe 12-ho jabumë ae aho'obëhe vae majae God rajahiemu rajahromo naehu uehorovajëhi jabu'o éhi gemuoho uehorovoromo uvarue höjo: God-ro uövuadëhi ijonö nosi örire ajamui'iramu mae raromo'ejarëjo. Agrippa jabuhu uehorovaruëhi na'o éhi gemuoho uehorovaje höjo röhu ë jöhuni Jew rajohuro nasi jö sisëho huruoho majëhi'ego naro jasi nunire namijajëjo.

8 Röhu Iesu guomamu God-hu i'ovadoho jemë bogo mahö uehorovarujëjo. Jemë rabëni uvarujëjo: God-hu vuovë'e aribövi i'ovo'amaje jö uehorovo'iröhoho no bogo eni javuajëjo.

9 Urimë'i na'o uvonövode höjo: Naehu bövi bise'o vaeromo éhuro Nazareth raje Iesuare iho

ijumë'oho ëhi jië'oho ëho nasi mu maho höromo
 10 ëhuni Jerusalem hiromo hesi muoho
 ijumo'i ë'ode höjo. Ëhi'oromo naro priest
 masijo jabesi jöho baeromo God-are aribövioho
 aho'obëhe guduamo ujuoho va'oromo savoji
 gagore io'amonövode höjo. O Jew rajo a
 masijo ioro'iorohuro Iesuare aribövi jabesi jöho
 mevoromo vuovëvojöro uë'ego na'o ajëmiromo
 uënövode höjo: Iae mae uëvarujëjo. Jabumë
 vuovë'oho iae mae höjo.

11 Ëhi'oromo majae aho'obëhe Jew rajehu
 God rajahijarue osare osare va'oromo Iesuare
 aribövi jabesi örire i'ue bojëmijöro uënövode
 höjo. I'ue bojëmijöro uëromo uënövode höjo:
 Uöhëjo: Noehu Iesu mae uehorovaroho
 avevejö'oho vuonugë'e javuajëjo. O naro
 jabumë muo'amëvo'i vörö'iraeromo ëhuni nasi
 sa'aho vuonugo'i sa'a göre göre amo göre göre
 va'onövode höjo sisë vae'amo'iro.

*Paul-hu aevoromo Keriso mae uehorovade jö
 majahijadohoje.*

12 Iesuare aribövioho sisë vaejëvo'irögoro ëhuni
 jabumë guduamo ujuoho rue'irodego nosi Jew
 rajo priest masijehu jajivare jöho naro baeromo
 Damascus va'ode höjo.

13 Röhu Agrippa naro örire va'oromo majae
 ririre jiamu va'ihö gavode höjo ajoho ö'idöre
 jioromo ruvebiromo na'o na'o gemu mae ö'arue
 ariböviohu'o ajivavuamu. Maja nuni hesi ajoho
 ma-jianovo'i ëho aji bëhe jiamu gavode höjo.

14 Ajivavuamu gagorovo no ae aho'obëhe sa'are
 behumorovoromo naro hejode höjo nasi Hebrew

jöéro uevavamu: Asë'e Saul-ajo. Ja rabëni sisë vaejevanuëjo. Naro ja minö'e sihavamu jero na ijumevo'i höromo jasi ijumorovë'e javajëjo.

15 Ëhi uevamu naro uavode höjo: Bada ja rahuo javajëjämu uevade höjo: Jaehu sisë vaejevanue aho Iesu na jevajëjo.

16 Röhu de jero ri'öromo jasi hörëro döro namijëjo. Naehu jasi nunire rovode ë hesi bëhoho naro ja nasi baejavego jero nasi muoho vaejehoromo jaehu na gevanue jöhu'o u'emu naehu röjahijego ga'irane jöhu'o ae majëhibe juvonövo'iranego ëhuni rovode höjo.

17 Majëhibe juvo'iramu naro ja ajami'iramu Jew rajohu'o sa'a ioro'ioro rajohu'o ja bogo anago'aruëjo. Iae na sa'a ioro'ioro rajo jabesi örire ramö'ö'ejöjo.

18 Ramö'ö'iramu jero va'oromo ajëmiromo jabesi nunoho dadovëho'iramu ramoramo'e muoho vuonugo'i ma-ajiro raromo'aruëjo. Satan-are vörö hesi uhure raromaruoho vuonugo'i God-are aharire raromo'aruëjo. God-are aharire raromoromo nasi örire mae uehorovevë'ëro God-ro jabesi sisëho uehorovoromo vuonugoromo jabesi röhoho bojëmi'iramu God-hu baejëvade aribövi ioro'iorohu'o gemu mae raromo'aruëjo.

Paul-hu Keriso-are mu vaebe rovade jö jövadohoje.

19 Röhu King Agrippa Iesuro ö'idöre hiromo ëhi ajoho röjehiromo jöho majehijamu garomo hejode höjo. Heromo na bogo bijönimode höjo.

20 Bogo bijönimo'i a'i huhu uevadëhi ëhi vaeromo urimo Damascus amore ijonö Jerusalem amore Judea sa'ae bövioho sa'a ioro'iro rajo jabesi sa'are ëhi Iesuare jöho majëhibe juvoromo uënövode höjo: Uehoro sisëho vuonugo'i God mae uehorovoromo mu maemu vaenövorëjo. Mu mae vaejë'oho ëhuro noro gëromo uvo'ejarëjo: Iae mae-ëjo. Jemëro mu i'oho mabëhe baejë'e jëvajëjo.

21 Naro ëhi jië'e jöho majëhibe juvë'ego ëhuni Jew rajo aribövihuro God-are osa börömore guduamevoromo anego'ië'are höjo.

22 Anego'ia'amu God-ro na ajemibe rovë'ëro ëhu'ëro jaruvoho iae na aviae jevajëjo. Aviae jevë'ëro naro namiromo nasi jö maho majëhi'ego jemë a ininore va'o a masijore ëhi hejarujëjo. Nasi jöho iae mae höjo. Ëhesi bëhoho ijonö jioröhe mu jöho urimë'i jö God-aro baeromo majëhinövare aribövi jabesi surire o Moses-are surire jajivarëhi naro ëhi majëhijaje höjo.

23 Jabuhu jajivarëhi naro ëhi majëhijaje höjo. Jaburo jajivoromo uvonövare höjo: Böröme namiromo ajamui'iröhe aho huë vavaene böröme baeromo guomo'a'ajëjo. Guomo'iramu a ioro'iroho taemëvo'i huro urimo ri'ö'a'ajëjo. Ri'öromo hesi aji'e jöho majëhi'iramu Jew rajohu'o sa'a ioro'iro rajohu'o heruomo'ajëjo.

24 Paul-ro hesi jöho ëhi majëhijuvo evare Festus-ro ri'öromo ma-darugo'o uavadeje: Paul ja simane sisérëjavo'ego ëhi jië'e jöho jövanuëjo. Ja böröme gavë'e aëro javë'ëro ëhu'ëro jasi simanoho sisérëjahë'e höjo.

25 Siséréjahë'e höjamu Paul-ro uavadeje: Bogajo. Nasi simanoho bogo siséréjehë'e höjo. Na simano maéro jevë'ëro jö maemu jövajëjo.

26 Röhu naro Agrippa hesi örire jöho bogo subivaho'i ma-sama'e majahijajoho iae mae höjo. Iae hu bëhoho gavaje höjo. Iesuare örire mu diehi diehi rovadoho o huhu mu diehi diehi vaejadoho bogo gurihiroho vae'i ma-va'orahoro vaejë'ëro na uehorovajëjo iae Agrippa ë jöe aho'o garomo uehorovë'e höjo.

27 Agrippa-jo. Jö God-aro baeromo majahuinövare ariböviehu jajivare jöho na ja mae uehorovanuëjo o bogajo. Iae na gavajohoh ja mae uehorovanue höjo.

28 Mae uehorovanue höjamu Agrippa-ro Paul uavadeje: Asë'e jero uvaniüëjo: Naro Agrippa'o majae ma-bunemu jöe jövoromo dinami'iramu hu Christian vae'a'ajëjo. Röhu bogajo.

29 Bogajamu Paul-ro uavadeje: Majae ma-bunemu o majae ëgo'o baeromo Christian vaejë'oho iae mae höjo. Röhu naro God-are örire uavajëjo huro ja ajamijego bogo ja gemu ae aho'obëhe nasi jö jaruvo hejarujoho ajëmego na jevajëhi jemë'o ëhi jëvoröhego. Röhu ö'ehu tövevarëhi jemë'o ëhi tövëvo'iröhoho na bogo ëho uëromo ë'ajëjo.

30 Paul-ro ëhi majëhijamu hegorovo Agrippa Festus Bernice a ioro'ioroхо ëho jaburo ri'ojareje.

31 Ri'öromo suorovoromo uarovareje: Ëaho mu sisë vaejë'ëro guomoröhe o savoji gagore hi'iröhe hesi bëhoho bogohöjo.

32 Ëhi uarovoromo Agrippa-ro Festus uavadeje:

Êaho Rome va'oromo a börömo hesi nuniroho bogo nami'i uvo'ibejajo jaehu jiovo nugö'özë'oho iae mae jio'ibejajo.

27

Paul-hu Rome amore va'iröhëro boat baeromo sö jovo döre va'ade jöhoje.

¹ Ëhi'amu a böröme Festus-ro uvadeje ë majare noro boat-re ajiomoromo Italy sa'are va'oröhego. Ëuvade majaho rovamu aëro Paul'o savoji'e a ioro'iorohu'o ujuohoromo ae gemu hesi örire bojamareje huro jabumë avoho muebejëvego boatohuro aegoromo va'oröhego. Ëmuebe'amoröhe a hesi ihoho Julius jiadeje. Hu Rome raje muorovo a ioro'ioro ma-gemuore bu'öromo muebejëvobe juvaje ae jiadeje. Gemuore bu'öjare muorovo aribövi jabis iohoho Rome A Börömo Hesi Muorovo Aribövioho jiadeje. Julius-ro ë aribövioho muebejëvonövadeje.

² Julius-are örire Paul'o savoji'e aribövi ioro'iorohu'o bojamamu Julius Paul na a ioro'ioroho no ae aho'obëhe boat-re iojiomareje. Ëboat-oho Adramyttium amore jioromo rovë'ëro röhu vuonorö'öromo Asia sa'are jio'amaje amore amore höröbe va'irögoro ë'adeje. Va'ia'amu noro ë boat-re iojiomareje. Ajio raromamu evare boat-oho ri'öromo va'adeje. Röhu ae gö hesi ihe Aristarchus-ro no'o ö'adeje. Aristarchus hesi sa'a ihoho Macedonia jio'i amo ihoho Thessalonica jiadeje.

³ Boat-ëro aegavuoromo va'arohö nérö Sidon amore suorovareje. Suorovoromo Julius-ro Paul

huë baeromo uavadeje: Ja nagë'oho va'oromo jasi aganoho gëvego rabe rabe bogo eni javajoho i'imamego ujuohoromo vuonorö'lö ruenëjo.

⁴ Ëhi'amu boat-ohuro aegavuoromo Sidon amore jioromo va'areje. Va'ihö gavare bure boat nuninö rovamu gagorovo Cyprus sa'aho viëhi nugo'i ruëhi va'areje sa'ahuro buroho urahego mae va'oröhëro.

⁵ Sö jovo döre va'aroho Cilicia sa'aho iosiramiromo va'aroho Pamphylia sa'aho iosiramiromo va'aroho va'o Lycia sa'are Myra amore ro suorovareje.

⁶ Suorovoromo ravo'amoromo Julius-ro gavade boat gö Alexandria amore jioromo rovë'ëro Italy sa'are va'i namijamu gagorovo söjavuoromo ë boat-re ajiomadeje.

⁷ Boat-re iojiomoromo va'amu burëro tae-moromo unovamu ma-u'emu va'ojiuvo majae gemu niö'i rabu'e éhi barëjamu evare Cnidus amo bëhire boat-oho ro namijadeje. Namijamu gavare burëro darugo'o nuninö ro taemo'ego bogo va'o hesi javuamu huotorovoromo ruëhi dirö'o gönö va'areje. Va'aroho Crete sa'a vitu jovore ba'amade sa'a vöso hesi ihe Salmone iosiramiromo va'aroho Crete sa'aho viëhi nugo'i ruëhi sa'a bëhire va'areje sa'ahuro buroho urahego mae va'iröhëro.

⁸ Ioni bëhi mare va'adoho unamuibe va'ojiuvo Lasea amo bëhire jiaje osore ro namijadeje. Oso hesi iho Boat Mae Riravaje Osoho jie.

⁹ Boat Mae Riravaje Osore namiromo majae ëgobövie ë raromareje. Raromojuvo buru majae boat bogo jijiharue majaho dunovadeje Jew

rajehu i bogo ijarue majahö börömoho mami'e barëjë'ëro. Buru majaho dunovamu Paul-ro ri'löromo boat-re raromarue aribövioho jöe majëhiromo uëvadeje:

¹⁰ Aribövi jöe hehëjo. No boat-re röhu maho aevoromo va'ë'oho na gavajoho sisërëjavuo hesi höjo. Inömohu'o boat-ohu'o ijumo'amo'ajëjo. Röhu bogo ëhemuoho ijumo'i no ae gö vuovavuo hesi höjo.

¹¹ Vuovavuo hesi höjamu hegorovo Julius-ro Paul-are jöho bogo ejaho'i boat baeromo juvaje ahu'o boat arijo'ohu'o jabesi jöho ejëhoromo uvadeje: Ë'ego no ma-va'arëjo.

¹² Röhu göho buru majahö rovë'iroho boat ë dirö'ore namiromo gurihi'iröhoho ë osoho bogo eni jio hesi jiamu gagorovo ae aho'obëhe uvareje: Ë'ego no ma-sivoho gabe va'oromo mae javuë'oho Phoenix osore suorovoromo buru majahö jië'oho ë gurihi raromobe va'irarëjo. Ëhi uvareje. Röhu Phoenix ëho Crete sa'are osohoje. Maja beva'ajire röhu viënöho ruënöho bogo tugohë'e ma-va'orahoreje. Ëdirö'ore va'i nimoruemadeje.

Paul-mëhu sö jovo döre va'oromo buru börömehu rueromo boat anamu huë vavaeni baejare jöhoje.

¹³ Phoenix va'i nimoromo gavare buru burue aruëhi rovamu gagoro boat muebejarue aribövihuro uvareje: Phoenix va'ë'oho iae no mae va'ejarëromo boat i'uhoromo namijöro be ba'amarue inömohu barojo dönö bamoromo

evare va'areje. Va'oromo Crete sa'a bëhi mare va'areje.

¹⁴ Ma-bisemu va'anovamu gavë'i evare buru börömoho Crete sa'anö jioromo rovadeje. Ëburu hesi ihoho uvarueje: Maja Rojomajinö Röhu Bisemu Aruëhi Rovaje Buroho höjö.

¹⁵ Ëburohuro rueromo boat simanonö darugo'o anamu gagorovo buru rovajinö va'iröhoho bogo eni javuamu gagoro sivoho garomo vuonugo'i huotorovoromo burëro dirö'o göre bava'amu ëma va'areje.

¹⁶ Va'aroho va'o sa'a bise'o hesi ihoho Cauda ruëhi nugo'i viëhi va'ihö gavare ë sa'ahuro buroho urahë'ëro ma-bisemu u'uhamu gagorovo noro sivohujuvo nosi boat bise'o ruho bava'aruoho ma'eno titimareje.

¹⁷ Ma'eno titimoromo boat muebejarue aribövihuro ë boat bise'oho io barojomoromo börömo hesi döre avoho bamareje. Bamonugoromo biriri'e ö'oho ujuohoromo boat börömoho avoho tövo rova'o rojomareje bibivego jovoho bogo dadovoröhego. Avoho tövo rova'o rojomoromo uvareje: Boat baejavuoromo öri ègoböviro Libya sa'a bëhire va'iramu sa'a hurihuriro iorovoromo diruvavuo'ajëromo juhuonivoromo burehu namijaje niögoho muotohoromo baruvebiromo bamamu burohuro boat-ohu'o baejavuoromo ëma va'adje.

¹⁸ Ëma va'oromo gavare buru böröme madarugo ma'o rovadoho bogo barëjamu gagorovo boat i'uhoromo diruwo'ajëromo boat-ehu ujuohoromo va'aje inömoho nérö aevoromo ujuohoromo jovore ruruöhö'øjareje.

19 Ruruhö'øjë'éro nérö boat mu vaejarue hesi inömoho éhu'o jabiesi övëro ujuohoromo jovore ruruhö'ójareje.

20 Ruruhö'öromo va'aroho no majae bogo gavë'e jije bogo gavë'e éhuro öroho dadivavuoromo éma va'aroho buru börömo bëhe ruemu ruejuvo majae aho'obëhe barëjamu gagorovo uehorovoromo uvareje: Bogo i'ovo'i vuovavuo hesi höjo.

21 Vuovavuo hesi höjamu boat muebejarue aribövioho ioho bogo ue'ahë'e ma-muemu vaejuvo majae égobövie barëjamu gëgorovo Paul-ro ri'öromo uëvadeje: Ariböviajo. Mami'e nasi jöho ejeho'i Crete sa'aho bogo nugo rue'ibejarijëjo bövioho bise'oho bogo éhioho sisérëjahuo'ibejajo.

22 Iae éhi höjo röhu naro uëvajëjo: Biririvohëjo. Jemë ae gemu vadu'oho bogo guomëvo'ajëjo. Boat-ohemu dadorovo'i jemë mae raromo'arujëjo.

23 Naehu éhi uëvaje hesi bëhoho God-are aëro jevë'éro naro hu rajahijaje höjo. Ëa hesi anerahuro jaruvo vahi'e ro nasi bëhire namiromo

24 uevade höjo: Paul nadi juhuonivëjo. Ëhesi bëhoho jasi muëro jië'éro ja va'oromo Rome a börömo hesi nunire nami'a'anuëjo. Éhuni bogo öriroho guomo'a'anuëjo. Röhu ave jöhu'o hejëjo. God-ro jasi örire huë baejavë'éro éhi ajami'ajëjo. Huro jasi jöëni uehorovoromo ja'o boat-re ji-jiharue aribövioho aho'obëhe ajëmi'iramu bogo vuovëvo'ajëjo.

25 Éhi jië'lë jö maho anerahuro uevë'e jiaje éhuni jemëro biririvohëjo. Ëhesi bëhoho naro God mae

uehorovoromo uvajëjo: Aneraehu uevadëhi iae ëhi mae javuo'ajëjo.

26 No mae javuo'i röhu burëro boat-oho baeromo va'iramu sa'a motumoture iorovo'ajëjo.

27 Paul-ro ëhi majëhijamu majae aho'o 13 barë'i vahie 14 vahiromadeje. Vahie 14 vahirodamu Mediterranean sö jovore ëma va'areje. Va'aroho vahi riri'e jiamu gagorovo boat muebejarue aribövioxhuro uvareje: Nani no sa'a bëhiro rovaruëjo.

28 Sa'a bëhiro rovaruëromo jovo vahuoho diehi jiego ga'irögoro vahuvo garomo gavareje jovo hesi ëgoho 40 metre ëmino'e jiamu. Vahuvo ganugoromo rori'o va'oromo röhu maho vahuvo garomo gavareje jovo hesi ëgoho 30 metre jiamu.

29 30 metre jiamu gagorovo uvareje: Nosi boat-oho va'o munë masijoro va'o titimo'ajëromo juhuonivareje. Juhuonivoromo boat i'uhoromo namijöro be io'amarue inömoho 4 ëhi boat dejonö jovore be io'amoromo vahie ëgobövie jiamu uvareje: Ma-burëro sisonuvego no öri ari'e gavarëjo.

30 Ëhi'ojuvo boat muebejarue aribövioxhuro boat bise'ore huruomo va'i nimiromo sareramuiromo uövuareje: Boat börömoho avoho namijöro i'u'e inömoho boat nuninö be io'amo'i ëhuni boat bise'oho ba'obueromo jovo döre ba'amaruejo ë raromoromo muoho vae'iro. Ëhuni ë'aruëromo boat bise'oho baba'amareje.

31 Baba'amë'ero ë abueromo huruomo va'ia'amu gëgorovo Paul-ro muorovo a börömoho Julius'o hesi muorovo aribövioxhuro

uëvadeje: Nume boat muebejarue aribövioho ave boat böromore bogo raromo'i huruomo va'ë'oho sa'are va'irarijoho bogo eni jëvo'ajëjo. Vuovëvo'ajëjo.

32 Ëhi majëhijamu hegorovo muorovo aribövihuro boat muebejarue ariböviehu huruomo'iröhe öroho tugoho'i boat bise'o tövare ö'oho tariö'öjamu boat bise'ohuro a rumo'e magagëremu va'adeje.

33 Ma-gagëremu va'amu sisonuvo'ia'amu gagorovo Paul-ro ae aho'obëhe uëvadeje: Ie ihëjo. Jemë nurunuruëgamu ioho bogo ijë'e madë gagëremu raromo jijiharijoho majae aho'o 14 barëjë'e jëvajëjo.

34 Ëhuni uëvajëjo: Ie ihëjo ëhuro jemesi dajoho bogo ma-ruhorovo'i biririvo'irarije höjo. Ëhesi bëhoho jovoho raboho bogo anëgo'i jemesi sino haho'oho aho'o ma-mae jëvo'ajëjo.

35 Ëhi uënugoromo ie baeromo ae aho'obëhe jabesi nunire God-are örire mae uaromo ioho atoromo ijadeje.

36 Ijamu gagorovo ae aho'obëhe biririvoromo jabu'o ie ue'ahareje.

37 Röhu no ae aho'obëhe 276 ëmino'e boat-re raromareje.

38 Ae aho'obëhe ie ue'ahoromo da'uëgamu hegorovo wheat iruno'oho suevoromo jovore ruruhö'öjamu boat-oho sasohoromo ma-döro het-ebe va'adeje.

Burehu rueromo jovehu boat anamu dadorovade jöhoje.

39 Hetebə va'ojuvu sisonuvamu boat muebe-jarue aribövihuro sa'aho garomo uvareje: No ari rahu rovare höjo. Ari rahu rovare hö'i uheri-horomo gavareje osore nie'uahe jiamu gagorovo uvareje: No eni javuë'oho boat-oho baeromo ë nie'uhore va'ejarëjo.

40 Ëhi uvonugoromo boat i'uhoromo namijöro be io'amare inömo ë hesi ö'oho tarivamu i'u inömohu'o ö'ohu'o jovore rireromo va'amu boat-oho sasohadeje. Sasohamu boat hunuovarue ijo be nugare ö'oho jiovo nugareje ëhuro ijo damuoho ma'enoromo hunuovobe va'oröhéro. Jiovo nugoromo burehu ro namiromo boat bava'aje niögoho boat simanonörire ijo namore ba'ojiomoromo be nugareje ëhuro boat-oho nun-inö darugo'o va'oröhego. Boat-oho ëhi avonugoromo eni jiamu gagorovo nie'uhore va'i va'areje.

41 Va'ihöromo boat-oho nie'u hurihuri'ere iorovadeje. Iorovamu boat simanonöho nie'ure diruvë'ero unovamu da'irinöho jovo vöröhuro ano dadovo'amadeje.

42 Dadovo'amamu gagorovo muorovo aribövihoo jaburo jöe mevoromo uarovareje: Ë'ego no savoji'e aribövihoo muo'amarëjo. Sövöe muoromo va'oruomo'ajëjo.

43 Ëhi uarovamu jabiesi börömohuro Paul bogo guomo'i ma-mae hijöro nimoromo ahëvadeje. Ahëvoromo no uövuadeje: Ae rahu sövö'e jëvë'oho urimo jovohuro revoromo sövöe muoromo va'o ravojiomorëjo.

44 A ioro'ioroho jemëro ijo ha'ose o boat dadorovade ijo vitu vituoho ujuohoromo jovo

döro va'oromo va'o ionoro ravojiomorëjo.
 Ëhi uövuadeje. Ëhi uöromo no ae aho'obëhe
 éhi'oromo va'o ari mare ravojiomo barëjareje.

28

Paul-hu Malta motumoture hijade jöhoje.

¹ Ari mare ravojiomonugoromo hejareje uvavamu: Ave motumotu hesi iñoho Malta höj.

² Ëhi hejamu é sa'a arijo'e aribövihuro huë mabëhe bojamuijareje. Huë mabëhe bojamuiromo gavare éne rueromo runone rovamu gagorovo vëne huoromo bövie bise'e ajamuijareje.

³ Ajamuijamu Paul-ro ijo vëne gagovoromo huduamo va'oromo vënoho huamu gavë'i sigobohuro vëni vöröho juhuonamiromo höröromo Paul-are övore ja'ihö titimadeje.

⁴ Sigobohuro hesi övore ja'ihö titimoromo éhi irömë'e jiamu é sa'a rajohuro garomo uarovareje: Sigobehu ja'ihaje hesi bëhoho iae no gavaruejo. Hesi bëhoho é ahuro ae anë'ëro é'ajëjo. Éahuro ae anade höjo röhu é hesi manaho bogo baeromo sö jovoho iromo guomade höjo. Bogo mana guomadohuni éhuni i'u bojamuaje aru'ahohuro é sigoboho uavamu rueromo ja'ihade höjo mana guomojöro.

⁵ Ëhi uarovamu gagoro Paul-ro övoho hijiohijovamu sigobohuro Paul bogo ja'ihö avohë'e majuvo bu'öromo vënire ravorovadeje.

⁶ Vënire ravorovamu gagorovo é sa'a rajo aribövihuro uvareje: Sigobëro ja'ihë'ëro nani é a hesi sinoho huo'a'ajëjo. O ma-majioho sa'are

beromo guomo'a'ajëromo raromoromo muebe-jareje Paul guomoröhego o diehi ë'oröhego. Mue-bebe va'ojiuvo gavare bogo ëhi ëhi'amu gagorovo uehore gö baeromo uvareje: Nani hu bogo ma-ahu jio'i hu aru'aho böröme anö'e rovë'ëro ëhu'ëro hu mae höjo.

⁷ Iae sa'are a börömo hesi sa'aho no raromarue bëhire jiadeje. Ëa börömo hesi ihoho Publius jiadeje. Publius-ro no uövuadeje: Nasi osaro ro raromohëjo. Raromohëjamu va'areje. Va'amu huro huë mae bojamuiromo ajamuibe va'ojiuvo majae niö'i gemu barëjadeje.

⁸ Huë mae ajamuamu ë a hesi vavuoho guomo guome baeromo raromadeje. Guomo guome baeromo raromoromo hesi sinoho vörö'iraeromo dë sirövadeje. Ëhi jiamu gagorovo Paul-ro ë guomo guomo a hesi osare va'oromo God-are örire uanugoromo övoho hesi sinore bamamu guomo guomoho barëjadeje.

⁹ Barëjamu gagorovo guomo guomo baejë'e a ioro'iroho rueruomamu Paul-ro ajëmamu mae jëvadeje.

¹⁰ Mae jëvamu rajahuiromo suvuore aho'o i'imamuijareje. I'imamuijë'ëro röhu ijönö noro va'iro ë'amu gagorovo inöme rabe rabe no bogojavuajoho ujuohoromo noni boat-re bahi-jahuareje.

Paul-hu rueromo Rome amore hijade jöhoje.

¹¹ Manaere niö'i gemu barëjamu boat göre io-jiomareje. Ëboat hesi ihoho Huodi'e Rahëvade Aru'aho Jabesi Boat jiadeje. Ëboat-oho urimë'i Alexandria amore jioromo rueromo buru börömo

hesi majaroho ë namijuvo buroho barëjamu evare va'iro ë'adeje. Va'iro ë'amu evare no iojiomoromo va'areje.

12 Va'aroho va'o Syracuse amore suorovoromo ë raromoromo majae niö'i gemu barëjadeje.

13 Majae niö'i gemu barëjamu ë amoho vuonugo'i boat-re va'aroho va'o Rhegium amore suorovoromo ë raromareje. Raromoromo nérö gavare burohuro no val'iro ë'aruinö ë va'amu gagorovo noro ri'öromo boat-oho baeromo va'amu burohuro nosi dejonö boat-oho bijimobe ö'amu evare va'areje. Va'aroho nérö Puteoli amore rueromo sa'are ravo'amareje.

14 Puteoli amore ravo'amoromo va'oromo Christian aganoho birohëvareje. Birohëvoromo uövuamu jabisi osare va'o raromoromo hurae gemu baejareje. Hurae gemu baeromo Rome amore val'i va'areje.

15 Va'amu Rome raromarue Christian aganohuro noehu va'arue jöho hegoro nahavuo'i rovareje. Rueromo a ioro'iorohuro Appius örire bövi bise'o imo'amaruire ro birohavuo'i a ioro'iorohuro nuharue osae niö'i gemu jiajire ë ro birohavuareje. Birohavuamu gëgorovo Paul-ro God huë mae uavamu hesi dë vövöbajo'oho sasohadeje.

16 Dë vövöbajo'oho sasohamu noro va'oromo Rome amore suorovareje. Suorovamu gavamen a masijëro osae bojamamu Paul-ro hesi sivue hijamu muorovo ae gemuëro hu muebe hijadeje.

Paul-hu Rome amore hiromo Keriso-are jö majëhijadohoje.

17 Ëhi'amu majae niö'i gemu barëjämu Paul-ro Jew rajo a masije bëhire raromaruohuni jöe nugö'öromo uëvadeje: Ro gagovorego no jöe ato'irarëjo. Jöe ato'irarëjämu ro gemuoro gagovareje. Gagovamu gagarovo uëvadeje: Jew rajo ö ömo'ömomë nasi jöho hehëjo. Na nosi Jew rajo aganoho bogo sisë vaejëvode höjo. Jew rajo nosi a mami muoho bogo ahëvode höjo. Ëhi höjo röhu Jerusalem amore Jew rajo ariböviohuro éma guduamevoromo Rome rajo jabesi övore bojëmare höjo baejevoromo court vaejevoröhego.

18 Bojëmamu Rome ariböviohuro baejevoromo court vaejevoromo gavare höjo na mu sisë vaejë'ëro guomo'irode bëhoho bogojiamu. Bogojiamu gagarovo jiovo remö'ö'irögoro è'are höjo.

19 Jiovo remö'ö'ia'amu Jew rajo ariböviohuro nijio'iraejëvoromo uëvare höjo: Nadi ëhi jië'oho è'ohëjo. Nadi ëhi jië'oho è'ohëjämu naro gavode mae va'irode öri göho bogojiamu gagarovo uëvode höjo: Iae na Rome va'oromo a börömo hesi nunire nami'ejöjo. Na ëhi uëvode höjo. Röhu na Jew rajo agano jabesi jö sisëho bogojevë'ëro na bogo ëhunioho Rome a börömo hesi nuniroho nami'i uvode höjo.

20 Ëhi jië'ëro ëhuni jemëni jöe nugö'öromo uëvode höjo: Ruehego na gëromo jemë'o jöe jövöjo. Röhu ave ö'ehu tövevare hesi bëhoho aji mu börömoho rueröhego Israel aribövi ioroi'iorehu muebejarujëhi na ëhi gemuoho muebejajëro jië'ëro ëhuni na ave ö'ohuro tövevë'e höjo.

21 Paul-ro ëhi uëvamu hegrovoo rue Jew rajo

aribövihuro uavareje: Jew rajo Judea sa'are raromarue aribövioho jasi jöho bogo suriroho jajivoromo nugö'löjamu baejë'e javuajëjo. O nosi Jew rajo aganoho Judea sa'are jioromo rovarevaroho jasi jö sisë jöho o jaehu rabe rabe ë'ane jöho bogo majahuijare höjo.

22 Röhu jasi uehoroho diehi jiajoho no he'i naguajëjo. Ëhesi bëhoho ae aho'obëhe dinö'e dinö'e raromaruohuro uvoruomaje höjo: Jaehu uehorovanuëhi ëhi uehorovarue aribövi jabisi öroho sisë höjo.

23 Ëhi uanugoromo majaho bojamiromo uavareje: No ë majare rue'ejarëjo. Ëhi uavë'ëro ë bojamare majaho sisonuvamu Jew raje ae aho'obëhe Paul-are osare rovareje. Rovamu sisonu'e aevoromo Paul-ro jöe majëhiemu majëhibe va'ojuvo va'o vahiromadeje. Majëhiromo uëvadeje: God-hu böröme namiromo muebejavuaje hesi öroho ëhi höjo. Ëhi majëhiromo Moses-are jögoru surire jöhu'o God-are jö baeromo majëhinövare a ioro'iro jabisi surire jöhu'o adahoromo bëhoho röjëhiromo ëhuro jabisi simanoho huotovëho gavadeje jaburo Iesu mae uehorovo'iröhego.

24 Ëhi'amu hegоро a ioro'iroho mae uehorovo'i a ioro'iroho bogo ma uehorovareje.

25 Ëhi'oromo va'oromo Paul-hu jövamu hejare jöho berohemu berohoromo amonö suorovo va'oromo göëro mae uehorovareje göëro bogo. Röhu bogo va'oruomë'iro Paul-ro ave jöhuremu majëhiromo uëvadeje: God-are Aru'ahohuro

jemesi jöho iae mae jövade höjo. Ëhesi bëhoho Isaiah jö God-aro baeromo majëhinövade a hesi simanore God-are Aru'ahohuro jöe bojamijade höjo huro jemesi hijo miono'oho uëröhego.

26 Jöe bojamiromo uavade höjo:

Va'oromo ë aribövioho ëhi uënëjo:

Jemë hemu he'a'arujëjo röhu bëhoho bogo avoho he'a'arujëjo.

Jemë gaemu ga'a'arujëjo röhu bëhoho bogo avoho ga'a'arujëjo.

27 Ëaribövi jabesi dë vövöbajo'oho i'uhëgaje höjo.

Hia'oho tugohëhë'e höjo.

Nunoho sigohijëhë'e höjo.

Bogo ëhioho jëvo'ibejajo nunëro ga'ibejarëjo.

Hia'ëro he'ibejarëjo.

Dë vövöbajo'oho sasohoromo jöho bae'ibejarëjo
ëhuro jabumë huotorovoromo rue'ibejarëjo naro
avohëvego mae jëvo'ibejajo.

Ëjöho God-are Aru'ahohuro iae mae jövade höjo.

28 Ëhuni ave jöho majëhi'ië'ajëjo jemëro hejöro.
God-hu maro ramuaje jö naehu majëhijajoho sa'a
ioro'ioro rajo jabesi örire nugö'özë'e höjo. Jemëhu
ma-he taemarujoho jabumëro iae he'a'aruëjo.

29 [Paul-ro ëhi uëvamu rue Jew rajoho jaburo
darugo'o jö aho'ahamirovobe va'areje.]

30 Ëhi'amu vadune niö'i hesi uhure Paul-ro osae
gemu ma-jahuri hiromo monioho mana bojëmibe
va'onövadeje. Ëosare hiromo gënövade aëro hu
ga'i rue'ego huë mae bojëminövadeje.

31 Huë mae bojëmiromo God-hu böröme
namiromo muebejavuaje jöho majëhibe Bada
Iesu Keriso-are öroho röjëhibe va'onövadeje.

ACTS 28:31

clxxii

ACTS 28:31

Röhu jö majëhinövadoho aho bogo ahonövareje.
O hu'o bogo juhuonivë'e aho jöho ma-sama'e
majëhinövadeje. Ahia mino'e.

**God-are Jögoru I'oho
The New Testament in the Omie language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Omie long Niugini**

copyright © 1991 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ömie (Omie)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

a68769b4-6180-5825-a17e-676d8f6a7efa